

YIDDISH BOOK CENTER NEWSPAPERS COLLECTION
NUMBER KC5780-185mfv01i43

GERECHTIGKEIT (YIDDISH JUSTICE)

Volume 1 Issue 43
November 1919

THE KHEEL CENTER FOR LABOR-MANAGEMENT
DOCUMENTATION AND ARCHIVES
CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

This collection was made possible with the support of
Abby Joseph Cohen and David M. Cohen.

Gerechtigkeit (Vol. 1, Iss. 43)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

מיד ויילען, מיר
 מרדען ויין געזעכט
 אפילו צו די, צו ווער
 מען עס גלוקס ויד אונז
 צו ויין אהנערעכט.
 ווערדען ווילסען.

PRICE 3 CENTS

אין איינקלאנג מיט דעם באשלוס
פון דער אינטערנעשיאנעל צו שאפען א
פערטעל מיליאן דאלאר פאר די שטאָל
סמרייקערס, האָבען די ריפער מאכער באַ-
שלאסען צו טאן אלעס מעגליכעס, אז דער
זער באשלוס פון דער אינטערנעשיאנעל
זאל דורכגעפיהרעט ווערען אין לעבען.
דאָנערשטאג, דעם 30סטען אקטאבער,
האָבען די ריפער מאכער געהאט אַ ספּע-
ציעלע פארזאמלונג וועגען דיעזער פרא-
גע. און דער מיטינג איז געווען איינער
פון די באזונדערסטעסטע וואס די ריפער
מאכער האָבען אַמאָל געהאט. די רע-
אמענדירונגן פון דער עקס. באַאָרד פון
דער ריפער מאכער יוניאן, אז די ריפער
מאכער זאָלען אָפּגעבען 3 שטונדען אַר-
בייט פאר די שטאָל סמרייקערס, איז אַל-
גענומען געווארען מיט דעם נרעסמעט ענ-
מוואָס, פון די הונדערטע קאָמפערס
וואס ווייגן אינעמיטלד געזען צום מיי-
קייט.

דער פערטער מיליאן דאלאר פאר די שטאט סטרייקער מוז געשאפען ווערען

מערענע שטאטל קאנפערענץ פאר דעם צוועק א גרויסער ערפאלג! די עקזעקוטיוועס פו אלע אונזערע לאקאלס אין ניו יארק שיקען דע לעגאטע. — דער דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד נעמט זיך אונטער גלייך צו שאפען איין דריטעל פון דער ריזיגער סומע. — די לאקאלס פון דער קאנאדא וועלען אויך טאן זייער טייל. — א רעזא-לוציע צו שטיצען דעם סטרייק מיט אלעס וואס איז נאר מעגליך, ווערט אנגענומען מיט גרויס באגייסטערונג. — דער דזשענעראל באארד פון דער ניו יארקער קלאקמאכער יוניאן באשליסט צו טעקסען יעדען מיטגליעד מיט צוויי דאלאר פאר דעם פאנד. — 30 טויזענד דאלאר שוין געגעבען! — סעקרעטער באראף'ס אויפרוף צו די לאקאלס אי-בערן לאנד.

נאנצען לאנד וועלען ארויפלעגען א אפי-ציעלען טעקס אויף די מיטגלידער פון צוויי דאלאר פאר דעם צוועק און די לאקאלס וועלען דערוויילע פון זייערע סרעזשוריס אויסלעגען דאס געלט.

דער דזשענעראל באארד פון דער ניו יארקער קלאקמאכער יוניאן האט די פרא-גע אויפגענומען לעצטען שבת אווענט, אויף דעם מיטגליד פון דער קערפערשאפט און עס איז איינשטימיג באשלאסען גע-ווארען ארויפצולעגען א טעקס פון צוויי דאלאר אויף די מיטגלידער פון דער ניו יארק פאר דעם צוועק.

טעזשורער פון דעם דזשענעראל באארד פון דער קלאקמאכער יוניאן, האט פארגעשלא-גען די גאלגענדע רעזאליציע, וועלכע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען מיט פיעל ענטוויאזם:

„נעמענדיג אין אנבעטראכט דאס די ארבייטער פון דער שטאטל אינדוסטריע אין דעם לאנד שטעהען איינצט אין א ביר-טערען קאמפף געגען זייערע ארבייטסגע-בער, וועלכע האבען זיך ענטזאגט, איידער דער סטרייק האט אויסגעבראכען, צו אנערקענען, אדער אויף אירענע וועלכען אופן צו פארהאנדלען מיט דער יוניאן פון די ארבייטער, און

דער קאנפערענץ, וואס סעקרעטער אב. באראף האט איינגערופען אין נאמען פון דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד פאר-טאטאנען דאנערשטאג, אין דער „פילם הויז“, איז געווען א גרויסער ערפאלג אין אלע הינזיכטען. אלע עקזעקוטיוו באארדס פון אונזערע ניו יארקער לאקאלס האבען געשיקט פארטרעטער. עס האט אויף דער קאנפערענץ געהערשט גרויס באגייסט-טערונג פאר דעם באשלוס פון דעם דזשע-נעראל עקזעקוטיוו באארד פון אונזער אינטערנעשאנעל אויף דעם לעצטען פער-טעל יעהרליכען מיטגליד אין באפאלא, צו שטיצען דעם גרויסען שטאטל סטרייק מיט א פערטעל מיליאן דאלאר. עס איז אמת אז די סומע איז א ריזיגע, אבער ארטיי-לענדיג פון דעם שטארקען ווילען פון די אלע פארטרעטער פון אונזערע לאקאלס צו שאפען דאס געלט, וועט די סומע געוויס געשאפען ווערען.

אייער אינטערנעשאנעל יוניאן, וואס איז א טייל פון דער קעמפערנער ארביי-טער באוועגונג אין דיווען לאנד, פיהלט, אז עס איז איהר הייליגער חוב צו קומען צו הילף די שטאטל סטרייקערס. נאכדעם, ווי די דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד האט אנגענומען די אייבערנערמאנטע רע-זאליציע, האט זי גלייך פאררופען א קאנ-פערענץ פון דער עקזעקוטיוו באארד פון אונזערע 23 לאקאלס אין שטאט ניו יארק, און די קאנפערענץ האט אנגענומען מיט אן אונבאשרייבליכען ענטוויאזם א רעזא-לוציע צו זאמלען א פאנד פון א פערטעל מיליאן דאלאר אין די נעקסטע עטליכע וואכען, פראפארציאנעל פון אלע דערמאנ-טע לאקאלס וואס זיינען פארבונדען מיט דער אינטערנעשאנעל ליידס נארמענט ווארקערס יוניאן.

עס איז אויך באשלאסען געווארען די פראגע איבערצוגעבען צו דער מעמבער-שיף דורך א רעפערענדום וואוט. עס איז אבער נאנץ זיכער, אז אונזערע קלאקמא-כער, וועלכע האבען שוין אליין דורכגע-מאכט אוועלכע פארביסענע קעמפפע ווי דער פון די שטאטל סטרייקער, וועלען פארשטעהן ווי נויטיג עס איז צו שטיצען די דזשענעראל באארד און זיי וועלען שטימען פאר דעם טעקס.

„נעמענדיג אין אנבאטראכט, דאס די ארבייטסגעבער פון דעם לאנד זיינען פאר-אייניגט צו ברעכען די אנטשטערענונגען פון די שטאטל ארבייטער צו זיין ארגאניזירט דורך פארשיידענע פארפאלגונגען, דורך שטערען זיי, זיך צוזאמענצוקומען אויף פרידליכע מיטגלידען, דורך ווארפען זיי אין די פריזאנס אומשולדיגער ווייזע, און דורך נאך אוועלכע געמיינע מיטעל, — איז עס די פליכט פון דער ארגאניזירטער ארבייטערשאפט צו טאן דאס בעסטע וואס מען קען נאר צו העלפען די שטאטל סטריי-קער, ביז זייער זיענע וועט עררייכט ווערען.

אחוץ סעקרעטער באראף זיינען אויף דעם קאנפערענץ אנוועזענד געווען אלע וויספערענדעס פון אונזער אינטערנע-שאנעל, וועלכע געפינען זיך אין ניו יארק. ברודער מארריס זענעמאן, דער דזשע-נעראל מענעדזשער פון דזשענעראל באארד, איז געווען דער טשערמאן פון דעם מיטגלי-נאכדעם ווי ער האט ערקלערט דעם צוועק פון דעם צוזאמענקונפט, איז דער עולם, מיט גרויס ענטוויאזם אליינער צו פראקטישע פארשלאגע ווי אס שטעלסטען צו שאפען דאס געלט. די פארטרעטער פון די פארשיידענע לאקאל יוניאנס האבען גערעדט מיט באגייסטערונג פאר דעם נאך-בעלער אונטערנעמונג. אלע האבען גע-רעדט אין זעלבען טאן, נעמליך, דאס אייער לאקאל וועט טאן דאס בעסטע די ריזיגע סומע וואס נוצט צו שאפען, צו העלפען דעם גרויסען שטאטל סטרייק אין דעם פאר-ביטערטען קאמפף וואס יענע ארבייטער פיהרען איינצט אן פאר דעם יוניאן פרינציפ פון אנערקענונג פון „קאלעקטיוו בארגע-נינג“.

מיטגלידער פון דער אינטערנעשאנעל א סטרייק און ווי דער שטאטל סטרייק האט די נרעסטע באדייטונג פאר דעם נאנצען ארבייטער קלאס פון דיווען לאנד און אויך פון דער גאנצער וועלט. דאס איז א סטרייק, אן וועלכען עס וועט אפ-הענגען די צוקונפט פון דער גאנצער אר-בייטער באוועגונג אין דיווען לאנד. אונ-זערע יוניאנס האבען אימער באוויזען, אז זיי פארשטעהען זעהר גוט ווי נויטיג עס איז ארבייטער אייניגקייט און סאלידא-ריטעט.

אבער די שטאטל סטרייקער דארפען דאך די שטיצע שוין, טאקע באלד, און דער דזשענעראל באארד האט באשלאסען דער-וויילע גלייך צו געבען דרייסיג טויזענד דאלאר. דאס געלט זאל אויסגעלעגט ווע-רען פון די לאקאל סרעזשוריס.

בראווו, קלאקמאכער! איהר זייט נאך אימער דער אונאנאנד פון דער אר-בייטער באוועגונג אין אמעריקא.

„נעמענדיג אין אנבאטראכט, דאס די ארבייטסגעבער פון דעם לאנד זיינען פאר-אייניגט צו ברעכען די אנטשטערענונגען פון די שטאטל ארבייטער צו זיין ארגאניזירט דורך פארשיידענע פארפאלגונגען, דורך שטערען זיי, זיך צוזאמענצוקומען אויף פרידליכע מיטגלידען, דורך ווארפען זיי אין די פריזאנס אומשולדיגער ווייזע, און דורך נאך אוועלכע געמיינע מיטעל, — איז עס די פליכט פון דער ארגאניזירטער ארבייטערשאפט צו טאן דאס בעסטע וואס מען קען נאר צו העלפען די שטאטל סטריי-קער, ביז זייער זיענע וועט עררייכט ווערען.

אחוץ סעקרעטער באראף זיינען אויף דעם קאנפערענץ אנוועזענד געווען אלע וויספערענדעס פון אונזער אינטערנע-שאנעל, וועלכע געפינען זיך אין ניו יארק. ברודער מארריס זענעמאן, דער דזשע-נעראל מענעדזשער פון דזשענעראל באארד, איז געווען דער טשערמאן פון דעם מיטגלי-נאכדעם ווי ער האט ערקלערט דעם צוועק פון דעם צוזאמענקונפט, איז דער עולם, מיט גרויס ענטוויאזם אליינער צו פראקטישע פארשלאגע ווי אס שטעלסטען צו שאפען דאס געלט. די פארטרעטער פון די פארשיידענע לאקאל יוניאנס האבען גערעדט מיט באגייסטערונג פאר דעם נאך-בעלער אונטערנעמונג. אלע האבען גע-רעדט אין זעלבען טאן, נעמליך, דאס אייער לאקאל וועט טאן דאס בעסטע די ריזיגע סומע וואס נוצט צו שאפען, צו העלפען דעם גרויסען שטאטל סטרייק אין דעם פאר-ביטערטען קאמפף וואס יענע ארבייטער פיהרען איינצט אן פאר דעם יוניאן פרינציפ פון אנערקענונג פון „קאלעקטיוו בארגע-נינג“.

פארגעסט נישט, אז אויב די שטאטל סטרייקער וועלען פארלירען זייער קאמף, וועלען אלע איבריגע קאפיטאליסטען, בא-לעבאטיס, אנהויבען טרעטען מיט די פיס די רעכטע פון די ארבייטער.

ליינט גוט אפ! רוסט א ספעשעל מי-טינג פון אייער לאקאל יוניאן און בא-שליסט גלייך וועגען די פראגע פון זאמ-לען געלד פאר דעם אינטערנעשאנעל סטיל סטרייקער פאנד. פאר דעם ערשטען שריט וואלט דאס בעסטע געווען אז יעדער מיט-גליד זאל געבען א דאלער, און דאס וועט באווייזען פאר דער וועלט אז צו דער אר-בייטער באוועגונג, אז מיר שטעהען מיט זיי, אז זיי זיינען אונזערע שוועסטער און ברודער.

אייבערהעס באראף, דזשענעראל סע. טרעזשורער.

לאמיר שוין דא אויך איבערגעבען דעם אפיציעלען ברעף, וואס סעקרעטער בא-ראף האט די וואך ארויסגעשיקט צו אלע לאקאלס פון אונזער אינטערנעשאנעל יו-ניאן. דער ברעף לעזט זיך ווי פאלגט:

„צו דער עקזעקוטיוו פון לאקאל. זייט געגריסט:

„דער דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד פון אונזער אינטערנעשאנעל יוניאן האט אויפ'ן לעצטען פערטעל יעהרליכען מי-טינג אין באפאלא, באשלאסען צו שאפען א פאנד פון א פערטעל מיליאן דאלאר פאר די סטרייקער אין דער שטאטל אינ-דוסטריע.

אלס ארגאניזירטע ארבייטער זייט איהר געוויס באקאנט מיט דעם גרויסען קאמפף, וועלכען די 350,000 שקלאפען פון שטאטל טראסט פיהרען אן פאר די לעצטע פינף וואכען. צום ערשטען מאל זייט דעם גרויסען האמסטער סטרייק אין 1894, ווען די שטאטל מאנאסטען האבען דערטרונקען אין בלוט דעם ערשטען פאר-ווייז פון די ארבייטער אין די שטאטל פאב-ליקען זיך צו ארגאניזירען און צו פארבע-

„זיי עס דעריבער באשלאסען, דאס די עקזעקוטיוועס פון אונזערע אינטערנע-שאנעל לאקאלס אין ניו יארק, פארזאמעלט דעם 3טען אקטאבער, 1919, באשליסען צו שאפען די אויבען דערמאנטע סומע אין די נעקסטע עטליכע וואכען, דאס די סטרייקער זאלען וואס אמשנעלסטען באקו-מען די נויטיגע שטיצע.“

עס ווערט ערווארטעט, דאס אלע אונ-זערע אינטערנעשאנעל לאקאלס איבער'ן

ברודער פיליפ קאפלאוויטש, דער סעק-טע.

קלאקמאכער, קומט אלע שטימען!

דער דזשענעראל באארד מיט דער גוטהייסונג פון אלע עקזעקוטיוו באארדס, האט באשלאסען ארויפצולעגען א טעקס פון צוויי דאלאר אויף יעדען מעמבער פאר העלפען די שטאטל סטרייקערס אין זייער גערעכטען קאמף. פאר דיעזען צוועק וועט א רעפערענדום וואוט גענומען ווערען פון די מעמבערס מיטוואך, דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, גאנצעם בער דעם 5טען, 6טען, 7טען און 8טען.

שטימען וועט מען קענען אין די פאלגענדע אפיסעס פון דזשיינט באארד: 40 איסט 23טע סטריט, 35 איסט 2טע סטריט, 99 מעקיבען סטריט, ברוקלין, 219 סעקמאן סטריט, בראנזוויל, און 1714 לעקסינגטאן עוועניו, הארלעם.

מעמבערס וועלען אויך קענען שטימען אין פאלגענדע לאקאל אפיסעס: לאקאל 1—236 4טע עוועניו, לאקאל 9 און 35 — 822 סעקאנד עוועניו, לאקאל 23 און 48 — 231 איסט 14טע סטריט, און לאקאל 64 — 57 וועסט 21טע סטריט.

קלאקמאכער, טוט אייער פליכט צו די שטאטל ארבייטער סטרייקערס און קומט שטימען מיט דעם גלייכען אז זייער קאמף איז אונזער קאמף און ער מוז און וועט געוואונען ווערען.

דזשענעראל באארד קלאז, סקוירט און ריפער מאכער יוניאן

5. לאנגער סעקרעטער.

טער פריינד, און לאָס גיט דורך קיין נע-
לעגענדיגס צו ווייזן מיט וועמען ער סימ-
פאטניזט אין דער ווירטליכקייט.

True translation filed with the Postmaster at New York City on Nov. 7, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

ארכייטער זיענען אין ענגלאנד.
אין לאַנדאָן זיינען די מעגאָנעמאָסטען
געוואָרען שטאַטס וואַהלען און די אַרביי-
טער האָבען געהאַט אַ מערסווירדיגען זעל-
א פילע גרעסערען ווי ווי האָבען אליין
ערוואַרטעט. אין פילע גענערען פון
שטאַטס האָבען זיי ערוועהלט אלע זייערע
קאָנדיטאָנען, און אפילו אין רייכע אַר-
טאָגראַטישע גענערען זיינען זייערע
קאָנדיטאָנען אויך ערוועהלט געוואָרען.

פון דר. לואיס סאדאף

(הויפט דאָקאר פון אונזער יוניאן דעמאלט אַקטיוו).

וועלכע עס ווערט צוגעשטעפּט א ברידזש
פון ווייסע, אָדער גילדערנע צייהן. דאָס
איז אַ געוועהליכע ערשיינונג אין דער
פראַקטיקע פון דענטיסטרי. עס מאַכט
ניט קיין אונטערשייד ווי גוט דינע צייהן
ווערען צוזאַמענגעשטעלט. זיי מוזען מיט
דער צייט ווערען אַ נעסם וואו עס קלייבט
זיך אָן ברעקלאך פּוֹל'ס עסען אין אַנדערע
שטאַפּען וואָס געפינט זיך אין מויל. דאָן
די נאָלד וואָס געפינט זיך אין מויל, שטענ-
דיג אייננעמונגס אין סלונג, ווערט אָנגע-
גריפען. באַזונדערס נאָך, ווייל די נאָלד
וואָס ווערט געברויכט אין דער אַרבייט
איז פון אַ גאנצ גילדינען סאָרט. דאָס
ניט צו אַ שלעכטען גערוד צו דאָס וואָס
קלייבט זיך אָן אין די שטאַלמען פון די
פאלשע קינסטליכע צייהן און עס פּוילט
דאָרטען.

אַם דער שלעכטער צושטאנד פון'ס
מויל ווירקט שלעכט אויף דעם אלגעמיי-
נעם געזונד-צושטאנד פון דעם פאָצענט.
א קראנקע מויל מיינט אַפֿם א קראנקע
קערפּער. דער מענשליכער קערפּער קאָן
ווידערשטעהען בלויז ביז צו א געוויסע
גראַד, ווען ער ווערט אָנגעגריפען פון מי-
נראַכען.

אום צו קאנען ערפאלגרייך ווידער
שטעהען דעם אנגריף פון די מיקראבען
איז ריינליכקייט די ערשטע באדינגונג.
ריינליכקייט איז אבסאלוט נויטיג, נאטיר-
ליך, צוזאמען מיט אנדערע היגינישע
נויטווענדיגקייטען, ווי א שטיינער נאר-
האפטעס עסען, נוסע ארומיגע אומשטע-
דען, גוט קיין צו שווערע ארכיטע — צו-
שמענדע, וועלכע די ארכיטעס שטרעבען
בסדר צו באקומען.

נים קיין ריינער קערפער אלץ שלעכטס
 אבער א נים ריינע מויל איז א נעמאהר
 נים נאך שעדיגט דאס דעם גומען, אָדער
 די יאסלעס, זאגנדרין דאס עסען וואס
 ווערט דאָרט צוקייט מיט זיך אויס מיט
 דעם פוילענדען שטאף וואס ליגט דאָרט
 אונטער און פֿירט די באַשטענדיג פאר
 פיקסעט ברידזשעס.

באקטעריא, אָדער מיקראָבען, פאר
מעהרען זיך גאנץ שנעל אין דעם מענש-
ליכען קערפער. זיי דארפֿען כלוין וואַרי-
סן, פייכטקייט און די אַכטוועזענהייט פון
ליכט. אין אַ אומרייניגער, ניט געזונטער
מויל זיינען זיי אַנגעשאַמט. די שפייז
ברעקלאך וואָס פוילט דאָרטען, איז פונקט
דאָס וואָס זיי גלייכען אים בעסטען. זיי
מאַכען זיך שוין עסטעסל און אַוועלכע ער
מער וואו די צייהן-בערשטעל קאָן ניט
דערנרייכען זיי אויסצורייניגען.

דאס איז די אודוואַנע וואָרום איינע
נעפֿיקסטע ברידזשעס און קעפּס זיינע
אַזוי נעפֿערליך פֿאַר'ן געזונד. זיי זיינע
פֿאַלשטענדיגע נעסטען פֿאַר באַסטעריאָ
פֿאַר מיקראָבעס, און זיי פֿאַרלירן אַ
סך מעהר צוועג, ווי די מעהרסטע מענשע
שטעלען זיך דאָס פֿאַר.

עס איז אונזער ציעל צו פארעפנטליכען א סעריע ארטיקלען וואס וועלען נעמען צו פארשטעהן דעם געווענליכען מענטשן די וויכטיגקייט פון, לאמיר דאס אנרופען, "מילי-הידרושין". אין דער זעכער צייט וועלען מיר אויך ערקלערען דעם אונטערשייד צווישען גוטער און שלעכטער דענאטאל-ארכייט. דאס וועט דעם לעצטער גוט צוגיין קומען; איהר וועט פארשפארען זיין אין דער פינסטער, וואס דער דענסטעס מוט אייך דארטען אין מילי ווארום ער מוט דאס.

אין דענסיסטרי; ווי אין אלע אנדערע
פראקטישע וויסענשאפטען, ווערען די אל-
טע, אָננעלעכטע מעטאָדען פארווארפען
און עס ווערען אָנגענומענע נייע, מעהר
וויסענשאפטליכע מעטאָדען. ווארום די
אלטע מעטאָדען טויגען ניט, זיינען ניט
צופרידענסטעלענדיג, און וועלכע זיינען עס
די נייע מעטאָדען, הויפּטזעכליך די, וועל-
כע ווערען באנוצט אין פראקטישע אַר-
בײַט אונזער יונגן דענסטאַל קליניק, — דאָס
איז וואָס מיר ווילען דאָ קלאָר מאַכען פאַר
די לעזער.

אין יוניאן דעמאלט קליניק מאכט מען
 ניט קיין "ברידוש וואָירט", מען, פֿיסקט
 ניט "אין" קיין "בריוזשעס", מען פאקט
 ניט אַרויף אויף אייערע צייהן נאָלד-
 קראַנען אָדער קעפּס.
 וואָרעם ♀

אָט פאַר וואָס. ווייל נאָך פיעלע יאָה-
רען וואָס די דענטיסמען האבען אין זייע-
רע פראקטיקע זיך באנוצט. מען קאן זאָ-
גען, שוין צופיעל זיך באנוצט, מיט מאַ-
כען ברידזשארבייט, מיט אַרומפאַקען
קראונען אָדער קעפּס, האָט מען אויסגעפּו-
רען אַן דאָס האָט נישט גענעהויען צו מויר-
נען פון האָט אנפאַנג.

ערשטענס, איז דאָס ניט ריין, זעהר
ניט סאַניטאַרי. צווייטענס, איז עס נאָך
שטאַרליך און באַשעדיגט דעם גומען אָדער
די יאָסלעס, אין וועלכע זיי צייהן וויעל
ווען מען, דאָרף אָפּפּילען א צאָהן פאַר
א נאָלדקעם, איז נויטיג, אום צו מאַכען
די קעם זאָל זיך אַרויפּאַסען, צו פאַרניכט
מען א גרויסען טייל פון דעם צאָהן. און
ווען דער צאָהן ווערט אַביסעל צופילע אָפּ
געפּילט, ווערט ער זעהר דעליקאַט, ער
ווערט אָפּגעשוואַכט און פאַנגט בייַלעכט
ווייז אָן צו פּוילען גאָנצער זיין גילדערנע
רויין. פון אויבען נאָלצט אַ טאקע אַבער
פון אונטען פּוילט עס !

היינט נאך וואס, די צייהן ארום דעם
צאָהן ווערען אויך באַריהרט פון דעם
שלישטשטין און אויך זיי ווערען אָפּגע-
שוואַכט, אונטערנעמערשאַפּען. און אויב דער
צאָהן ווערט ניט אָפּגעפילט. איז ווידער
צרות, קריכט די קעפּ אַרײַן אין פלייש
עס בלוטעט און ווערט מיט דער צייט גע-
שוואַלען.

דאָס איז וואָס אנבעלאנגט קראַונט
אָדער קעפּס. לאַמיר איצט נעהמען פאַר
א ביישפּיל צוויי אָדער דריי קעפּס. צו

סגור מן די "נייע וועלט" האט אין דער לעצטער צייט געמאכט איינציג אסאמען אויף אונזער פלאקסמאכער יוגאן, אסאך קען וואס באגרייטן זיך בלויז אויף פאר דרעהמע פאסטען, אויף פערזענליכען האט און פאראורטייל, מיינענדיג דערמיט אז שרעדיגן אונזער ארגאניזאציע'ן און אז ווערענען א שלעכטע ליכט אויף דער ליד דערשייט; און

„אינגאנצבארטאגט, דאס דער רעדאקטאר פון דער אויבערערמאנטער צייטונג רעדט כסדר אין נאמען פון די ארגאניזירטע ארבייטער, אין נאמען פון אונזערע יוניאנס און ארגאניזאציען, כאטש פאקטיש פארטרעט ער קיינעם נישט א-הויז ווין אייגענעם איד און איז פארזאמלונגס-ווארטמאליך צו קיינעם אויסער ווין איינער, נע, קליינליכע ווארנאליסטישע וואכער צעם; ווי עס דארפער.

„באשלאסען, דאס דער דזשאַנט
באָרד פון דער קלאומאכער יוניאָן
דריקט אויס די פאדעמונג צו דיעזען
העסליכען קאמפיין פון ליגענס און פאליס
סיימען געגען אונזער יוניאָן
איכטערניישאָנאַל פראגטיזאציען און אידע
ע פיהרער: און זיי עס ווירער

„באשלאסען, דאס מיר דריקען אויס
אונזער עהרליכע, ערנסטע אנערקענונג
זאג דער גרויסער אַרבייט אין דיענסטע
פון פרעזידענט שלעזינגער פאר אונזער
אינסערגיישאַנאַל יוניאָן, און פאר דער
אַרבייטער באַוועגונג פון דעם לאַנד אין
אַלגעמיין, און דאָס מיר שטעלען זיך ביי
זיין זייט צוריקשלייזערענדיג די אַפּט
קען פון די קליינליכע שמידד, וועלכע
וויסען אייגענמאָל, אז שלעזינגער'ס אַלע
פאַסטען זיינען אימער נעמאָן געוואָרען
מיט גרויס איבערגעגעבענהייט צו אונזער
רע אינסערעסען.

„זיי עס אויך באשלאסען, דאס קאן
פיעס פון דיעזער רעזאנציען זאלען נישט
שיקס ווערען צו די „נערעכטיגקייט“
„נייע וועלט“, פארווערטס“ און די נישט-
יארק „קאלל“.

דער דזשיינט באארד פון דער
קלאוק, סקורט און ריפער
בער יוניאנס.

אויף דעם לעצמען מיטינג פון רשאיינע
נאָכאָר, שבת אונזעם, דעם ערשטעם נאָ-
וועמבער, איז אויסגענומען געוואָרען די
פּראָגע, ווי פּינליך און שטריקליך די ייִדישע
פּאָלעס האָט געהאַנדעלט לעצטע וואָך,
מיט איהר ווילנער אַסאָסע אויף פּרעזי-
דענט שלעזינגער, מינענדיג דערמיט צו
שפּריינען אַגודער אינטערגיישאַנאַל. די
פּראָגע איז לענג און כּרייט אַרומגעציערט
געוואָרען און עס איז נאָכדעם אַנגענומען
געוואָרען פּאָלענערע פּאַרדאָמאָנסדעוואָ-
לוציאַן: —

געהענדיג אין אנבאטאכט, דאס די "נייע וועלט", דער אפיציעלער אָרגאַן פון דער אידישער מאַציאָליסטישער פער-
דעראַטיע, אין דער אויסגאַבע פון 30סטן
אָקטאָבער, אין נעוואָרן אָפּגעדרוקט א
בעווויליגט, מיטאָדע אַמאָדע אויף
פּרעזידענט שלעזינגער פון אונזער איי-
סעיניאָנאַל יוניאָן, אויף דעם נרונד,
וואָס פּרעזידענט שלעזינגער האָט געשיקט
א פּריוואַטע בריעף צום באַוואוסטן
אַיזער, פּרעמיערל אונטערמייער: און

„אין אנטברעטעם, דאס ס'איז קלאָר
פאַר יעדן רעכטענקערן מענשע,
אַז אַ פּאַדאָרטייל, דאָס אין יענעם בריף,
איז וועלכען ס'ווערט נאָך אױפֿריכט־
אױסצו זיין אַנטוועגן צו מיר. מעמאל
אונטערשייד, פאַר זיין נומער, ניצליכער
אַרבייט וואָס ער האָט געליסטעט דער
טרייבטער באַוועגונג אין די לעסטע פאַר
אַזאַך, און באַוועגט פאַר זיין מוטניגן
פּאַרטייזען פֿרייע דערע און פֿרייע סאָ-
ציאַליסטישע אינסטיטוציעס, און

„נעהענדיג ווידער אין אנטאטראַנס
דאס כאַטש אין יענעם בריאָו ווערט אויך
אָנגעדרוקט אַ באַדייטונג וואָס די אַר-
בייטער מינדליכע עלעמענטן פון דער
געזעלשאַפֿט האָבען געזוכט צו שעדיגען די
קאָנדיטאָר פון זיין זון, אויטיווי אָנגעפֿער
מייער, וואָס איז געלאָפֿען אלס ריכטער פֿון
סופֿארס קאָרט, אים דורך דעם צו נעהע-
נקע פֿון זיין פֿאָטער-קען דויער ברייער
כּשום אַוואָן ניט ווערען פֿאַרשטאַנען אַלס
אַן אינאַדאַקוּאַטע פֿון דער איינפֿאַרנעם
נאַל יאָגאָן פֿאַר זיין קאָנדיטאָר, און
אין אַנטאָטראַנס אַלס דער דעמאָ-

True translation filed with the Postmaster at New York City on Nov. 7, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

„אין אנבאטראכט וואָס אין דער צייט
וואָס די פרידענס־טרימי ווערט אונטער-
געשריבען, געפינען זיך אין די אַמעריקאַ-
נער געפענגניסע און אונטער בעל וואָר-
טענדיג אויף זייערע פראָצעסען א גרויסע
צאָהל מענער און פרויען וועמענס פאָרברע-
כענס זיינען פון אַ פאָליטישען כאַראַקטער.
און —

„אין אנבאטראכט, וואָס אין אלע דע-
מאָטראַטישע לענדער אין אייראָפּא און לעלע
האַבען צוזאַמען מיט אונז אָנגעפֿירט דע
מלחמה, איז פֿולע אָנעסטיע נאַראַטיט
נעוואָרען צו אלע פּאָליטישע, אינדוסטריע
לע און רעליגיעזע געגנער פֿון דער מלחמה,
דאָירכער זיי עס

„באשלאסען, אז עס איז דער וין פון
די פארוואסעלמע דעלענאסען, אז ווייטער
אָנוואקאָנען אָדער איינשפאַרען פּאָליטישע
פאַרבנדער איז גענען דעם דעמאָקראַטישן
שען אידעאליזם און די פרייהייטס-טראַד
דייעס פון אונזער לאַנד; אין זיי עס וויי-
טער —

„באשלאסען, אז אין אנקלאנג מיט
 דעם פאָרערען מיר אויף דעם פּרעזידענט
 פון די פאראייניגטע שטאַטעס און דעם
 קריגענדיגן מיניסטער צו דער ניוטומער-גרויס
 קייט, אז ער זאל גלייך נאראנטירען א
 פאָלשטענדיגע אַמנעסטיע פאר די אלע,
 וואָס זיינען פאראורטיילט אָדער אָנגע-
 קלאָגט געוואָרען צוליב זייערע פאליטי-
 שע, עקאָנאָמישע אָדער רעליגיעזע איבער-
 צייגונגען.

די באוועגונג פאר דער באפרייאונג פון די פאליטישע געמאנגענע. וואס געפינע זיך אין די אמעריקאנער געמאנגעניסען און אונטער בייל, ווארטעניג אויף זייער פראצעס, האט שוין אנגענומען א קאנקרעטען באשאפטער. א קאנסערענץ פון צענט טראגע ארכייטער קערפערשאפטען אין ניו יארק, אין וועלכער די אמעריקאן פערערייטשאַן אף לייבאָר איז פארטראָטען, האט זיך לעצטנס געגרינדעט. דער צוועק פון דער קאנסערענץ איז צו ווירקען אויף דער רעגירונג זי וואל ארויסגעבען אן אלגעמיינע אָמנעסטיע פאר די וואס זיינען פאראוואַרשטעלט געוואָרען, אָדער געפינען זיך אונטער קלאָגען פון פאליטישע פארברעכענען. די ארכייטער קערפערשאפטען האָבען זיך פאראייניגט פאר דעם צוועק זיינען: די סענטראל פערעייטערדע יוניאָן פון ניו יארק; די סענטראל לייבאָר יוניאָן פון ברוקלין; די פאראייניגטע אידישע געווערקשאפטען; די ווימאנס טרייד יוניאָן לענג און די אמעריקאן פערערייטשאַן אף לייבאָר פארטראָטען דורך איהר ניו יארק סעראָגאָניזירט ויה פרייני.

האָבענדיג היינטער זיך די שטיצע פון די ארכיטעקטן ווייניגס און ערוואַרטנדיג די שטיצע פון די סאָציאַליסטן האָבען איינציגסאַרען פון דער באַוועגונג וועלכ איז פאַקטיש באַוועגונג אַיבער'ן גאַנצן לאַנד, אַז דער טאָג איז שוין נים ווײַס, ווע דער אלגעמײנער נעשריי פאַר פּאָליטישע אַמעססיע וועט דערהערט ווערן אין דער אמעריקאַנער הויפטשטאָט און אז די רעגירונג וועט געקענעבן די פאַדערונג.

די באַוועגונג האָט זיך אָנגעהויבע מיט עטליכע מאָנאַטען צוריק אין ניו יאָרק און נאָך אין אַנדערע שטעט. עטליכע פון זיינען פון ארכיטעקטן פאַרשטעהער וויינע יונג דאן אָפּגעהאַלטען געוואָרן, וועלכ האָבען איינשטימיג אָנגענומען פאַלענדיג צוזאַמען:

די קאנפערענץ באשטעהט פון פינף
מיטגלידער פון יעדער ארבייטער קער
פערשאפט וואס איז צו איהר צוגעשטעלט
וועלכע וועלן אנטיהרען דע ווייטערדיג
ארבייט.

GERECHTIGKEIT Maintained by and in the interest
of the International Ladies Gar-
ment Workers Union, Office, 31 Union Square, New York, N. Y.
B. Schlesinger, President; S. Yanofsky, Editor; A. Baroff, Secretary-
Treasurer; E. Lieberman, Business Manager.

Subscription price paid in advance, \$1.50 per year.

VOL. I. No. 43. New York, Friday, November 7, 1919.

Entered as Second Class matter January 25, 1919, at the Postoffice at
New York, N. Y., under the Act of March 2, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in
Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919.

28.10 — — טאטאל
 \$1056.12 — פריהער קוויטירט
 \$1084.22 — צוזאמען
 י. שענהאלין.
 מעק. טרעזש. ליידיס ווייסט און
 רעסמיטערן יוניאן. לאס. 25

די פרויען וועלט

פון רחל בעדריק (בלנדער)

דער ערשטער אינטערנאציאנאלער פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס אין דער וועלט-געשיכטע

פארשטאנדן דינסטאג, דעם 28סטן אקטאבער, האט זיך אין געשענען דער ערשטער אינטערנאציאנאלער פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס אין דער וועלט-געשיכטע.

ערעפונגס-דערעס ווינען געהאלטען געווארען פון מרס. רייכמאן ראבינס, סעקרעטער פון דער נאציאנאלער פרויען-טריידיוניאן ליגע, און פון לוסער סי. סטיוארט, פרעזידענט פון דער נאציאנאלער פערעראציע פון רעגירונגס-אגענטן שטעלטע.

באגרייטונגס-טעלעגראמען פון פיעלע ארכיטעקטן און סאציאליסטישע ארגאניזאציעס איבער דער גאנצער וועלט ווינען צו דער ערעפונג דערהאלטען געווארען. צווישען די באגרייטונגס-טעלעגראמען זיי-נען געווען אויך איינע פון ארטור הענ-דערסאן, דעם קאפ פון דער מעכטיגער בריטישער ארכיטעקט-פארטיי; איינע פון דעם צענטראלען קאמיטעט פון די שוועדישע סאציאליסטישע; און איינע פון דעם בעלגישען סאציאליסטישען פרויען-פארטיי.

אלס פארזיצער פונעם קאנגרעס איז אויסגעקליבן געווארען מרס. ריי-מאנר ראבינס. אין איהר ערעפונגס-רעד האט מרס. ראבינס צווישען אנדערעם געזאגט:

„וואס קען זיין נאך פאסערער ווי דאס, אז די פרויען פון דער וועלט זאלען אויסקלייבען דעם איצטיגען מאמענט איר בערענעווערן אויף זיך ווערען פולע פליכט-טען און פארמאגן ארבעטליכקייטען? די פרויען ווינען די בויער פון דער מענטש-ליכער ראסט: אין אונזערע הענט איז אנגעטריט די אויפזיכט איבער'ן לע-בען, און אויף אונז ליגט דער חוב צו באשיצן דאס אונז-אנפארטליכע מענטש-ליכע לעבען געגן אלע געפארהען און שטערונגען. די איצטיגע געזעלשאפט-ליכע און אינדוסטריעלע ארבעטן מוז זיין גרייט צו באגעגענען אונזער אפענעם ארויסטריט.

„עס קען מעהר נישט געמאכט ווערען קיין קאנספראמיס מיט דער עקספלאאטאציע פון פרויען; מיט לאנגע שמונדען ארכיטעקט און נידריגע שכירות! עס קען לענגער נישט געדולדעט ווערען קיין קאם-פראמיס מיט ארכיטעקט-אויסגלייכען און ארכיטעקט, וואס ווינען די פראדוקטען פון דער היינטיגער געזעלשאפטליכער ארבעט נונט!..

מיט מארגארעט באנדפיעלד, די בא-ריהמטע בריטישע ארכיטעקט-פיהרערין, האט איינ'ס נאמען פון דער בריטישער ארכיטעקט-אויסגלייכען פארטיי געענפערט אויף מרס. ראבינס'ס באגרייטונגס-רעדע. אין איהר רעדע האט מרס. באנדפיעלד געזאגט:

„די אויפמערקזאמקייט פון די ארכיטעקטן פון דער וועלט איז איצט געריכטעט אויף די גלויבען, אז זיי, די פרויען, וועל-לען איצט העלפען באשאפן א נייע פארם פון ציוויליזאציע, וועלכע זאל אראפ-טרייסלען פון זיך די היינטיגע פארדאר-בעדע און פארניכטערע פארמען פון דער אלטער ציוויליזאציע.

„ווי שוואך און באשרענקט אונזער מאכט פאר קאנסטרוקטיווער בויערונג זאל נישט זיין אויף דעם היינטיגען קאנגרעס, קענען מיר אבער דא זעהר פילע אויפ-טאן אין דער אויפבויערונג פון אן ענגע-רעד פריינדשאפט, אין דער איינפלוואונג פון א פעסטען ווילען און ענטשלאסענ-הייט... דאס ווינען די אינסטרומענטען, מיט וועלכע מיר וועלען אין דער צוקונפט באשאפען און פאר איר וועלכע מיר אלע שטרע-בען, און צווישען וועלכע עס איז באזי-לעבען. די פון אונז, דא פארמאכטע, וואס באלאנגען צו דער ארכיטעקט-באווע-גונג, פיהלען אז מיר בויען דעם פונדא-מענט פון דער נייער ציוויליזאציע. נאך דורך איינזיכטיג און פאראייניגטע קענען מיר זיך ערווערבען א ריכטיגע ציווילי-זאציע; נישט ביי דער ארכיטעקט-וועלט, נאר גאנצע וועלט וועלען באפרייעט ווערן דע-גען מיר האבען אן עכטע און אמת'ע צי-ויליזאציע.“

א שטורם פון אפלייטעמענטן איז געווען דער ערשטער פון די פארזאמלעטע

אויף מיט באנדפיעלד'ס מייסטערשאפט און טיער-באנייטערטער רעדע. נאך מיט באנדפיעלד האבען געדעט די פארטרעטער פון פוילישע, טשעכא-סלאוואקישע און בעלגישע ארכיטעקט-נאציאנאליסטעס.

מאדאם סטינגאווה, די טשעכא-סלא-וואקישע דעלעגאטע, האט אנגעוויזען אויף דער שטערליכקייט און פארברעכע-רישקייט פון א סיסטעם, אונטער וועלכען יונגע קינדער ווינען געוואונגען צו אר-בייטען, און ערוואקסענע מענטשען - ארומצוגעהן לעדיג און שטארבען פון הונ-גע.

מיט גרעיס עבאט פון דעם „קינדער-בוורק“ אינ'ס „דעפארטמענט פון לייבא-האט באשולדיגט די אמעריקאנער געזע-געבונג אין אומפארגליכער גלייכגילטיג-קייט צו דער פראגע פון קינדער-ארכיטע-קט און זי האט מיט ציפערען באוויזען די כמעט קוויטערע ווירקונג, וואס דאס פריזאציטיגע אריינמרעמען אין דער אינ-דוסטריע האט אויף דעם קינד'ס פיזישער און נייטסיגער ענטוויקלונג.

איבער דער זעלבער פראגע האבען גע-רעדט אויך די פארטרעטער פון אר-גענטע, פון בעלגיע און פון נאך איי-ניגע לענדער.

בין איצט ווינען אין דעם קאנגרעס פארטראמען ווערענען לענדער, אבער עס ווערט ערווארטעט, אז די מעג זאלען איר-קומען די פארשפערטע דעלעגאטעס פון נאך עטליכע לענדער, וועלכע ווינען אויף דער ריזער פארהאלטען געווארען.

די ווערענען לענדער, וואס ווינען שוין אויפ'ן קאנגרעס פארטראמען, ווינען: ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליע, בעלגיע, שפאניע, שווייץ, נארוועגיע, דענמארק, שוועדען, פוילען, טערקיע, טשעכא-סלא-וואקיע, אינדיע, יאפאן, ארגענטינא און קאנאדא.

די דייטשע פרויען האבען צוגעשיקט א טעלעגראמע, וועלכע איז געשיקט פון דער גערמאנישער פערעראציע פון פרויען-קלובען, און וועלכע דריקט אויס דעם בא-דויערען, וואס זיי, די דייטשע פרויען-ארכיטעקט, קענען זיך נישט באטייליגען אין דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס, וואס ווערט געהאלטען אין וואשינגטאן. די איינלאדונג פון די אמעריקאנער פרויען - מעלדעס די טעלעגראמע - איז צו די דייטשע פרויען-ארגאניזאציע צו שפעט.

דער אפגאליט אין ארויסשיקען די איינ-לאדונג צו די דייטשע פרויען איז מסתמא ארויסגעקומען דערפון, וואס די אמעריקא-נער פרויען האבען שטארק געווייפלט צו די היינע רעגירונג וועט ערלויבען דער-טשע בירגער אריינצוקומען אהער אין לאנד, אידער פריערען מיט די צענטראל-לע מעכטע איז פארמאגט געשלאסען.

פון די פארטרעטער לענדער אויף דעם קאנגרעס האט די דעלעגאציע פון יעדען לאנד געהאט א סטימען.

די פראבלעמען, מיט וועלכע דער קאנ-גרעס וועט זיך באשעפטיגען, און די שטע-לונג, וואס דער קאנגרעס זאל געהען צו דער אדער יענער פראגע, דאס וועט בא-שטימען ווערען אויפ'ן קאנגרעס נופא. דער פלאן איז, אז דער קאנגרעס זאל אנדערלען לייט די פארזאמלען און רעדן-לוציעס, וואס וועלען געמאכט ווערען פון די פארשידענע דעלעגאציעס, און די בא-שלוסען פונעם קאנגרעס וועלען באטראכט ווערען אלס די אפיציעלע שטעלונג פון

דער אינטערנאציאנאלער פרויען-ארכיטע-קט קאנגרעס צו דער אדער יענער עקאנא-מישער אדער סאציאלער פראגע פון מאנ-עס ווערט ערווארטעט, אז נישט איין וויכטיגע פראגע - וויכטיג איבערהויפט פאר ארכיטעקט פרויען - וועט אויף דעם דאזיגען פיל-פארשפערטען פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס אויפגענומען און ארומגעריסן ווערען. האפענטליך, ווע-לען מיר קיין מניעה נישט האבען זיך דורכ-צושטעלען פון צייט צו צייט מיט די לעזער פון דער „פרויען וועלט“ ווענען די ארכיטעקט און אויסטוען פונעם דאזיגען ערשטען אינטערנאציאנאלען פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס פאר א קאנגרעס, וואס קומט איצט פאר אין וואשינגטאן, אזוי ווי מיר האבען עס, אין די לעצטע עטליכע וואכען, געמאכט מיט די פראגע און האנד-לונגען פונעם אינטערנאציאנאלען פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס, וואס ווערט איצט געהאלטען אין ניו יארק זינט מאנאט מע-סעמבער.

א פרויען-פאראיין צו העלפען יונגע אמעריקאנער שרייבערעס.

אין ניו יארק האט זיך איצט געגרינ-דעט א פאראיין פון אנטווערענע פרויען אין דער וועלט פון אמעריקאנער ליטע-ראטור און זשורנאליסטיק מיט דעם צוועק צו העלפען יונגע אמעריקאנער שרייבע-רעס זיך צו ענטוויקלען און אויסבילדען ווערען מאלאמען און זשורנאליסטישע פעהיגקייטען. דער נאמען פונעם פאראיין

איז: „ניו יארק אקאדעמיע פון דער וועלט-אמעריקען פרויען-ארכיטעקט קאנגרעס“. ליעגט און אמעריקען פון ווימען, אין אלען נישט קיין יונגע ארגא-ניזאציע; זי עקזיסטירט שוין א לענגע רע צייט. אבער יונגע שרייבערעס, וועל-כע וואס הייבן ערשט אן ווערען שריי-בער-קארירערען - זיי האבען צו דער „ליגע“ קיין צוטרעס נישט געהאט. אהין ווינען אריינגענומען געווארען נאך אזעל-כע שרייבערעס, וואס האבען זיך שוין ערווארבען א נאמען אין דער אמעריקאנער ליטעראטור אדער זשורנאליסטיק.

די נייגעריגקייט, ניו יארק אקאד-ליערי זוכט איצט צוצוהיען די יונגע שרייבערעס און סטודענטעס פונעם זשורנאליסטישען פאקולטעט פון קאלאם-ביא אוניווערסיטעט און זיי העלפען זיך ענטוויקלען דורכדעם, וואס די „אקאדע-ליע“ וועט זיי ברענגען אין ענגערע באצי-הונג מיט די עלטערע שרייבערעס און ליר-טעראטור אויסטערעמעס.

אויף אזא אופן וועט די „ניו יארק אקאדעמיע“ ווערען א וויכטיגער צענטער פאר שריפטשטעלער, פאעטען, דראמא-טורגען, צייכנער א. א. וו. ארום דער „אקאדעמיע“ וועלען זיך גרויערע נישט בלויז מיטגלידער פון דער „אמעריקען ליגע“ און פון ווימען, נאר אויך מיטגליד-ער פון דער „דראמא ליגע“, „אוסטארס ליגע“, און אנדערע אזעלכע אינטעלעק-טועלע קערפערשאפטען.

די סקירט און דרעסמאכער יוניאן לאקאל 23

צו דער ארכיטעקט ווינען זיי צוריק אונטער-ווער געדענקט נישט די צענדליגע שפער-זיינען צווישענאלטען געווארען, ווייל עס האט זיי אויסגעפעהלט די נויטיגע צוהיל-כע מלאכות, אין דער צייט ווען מויערע-דע ארכיטעקט ווינען געזעסען אין די האל? אס דאס איז די אמת'ע אורזאכע וואס האט געשטערט דורכצופיהרען דעם פלאן, פון אפשאפטן די שאפעס וועלכע ווינען א רואינע פאר'ן טרייד. נור, די יונ-גע האט דעם פלאן נישט אויסגעגעבען, און דאס וואס מיר האבען נישט געמאכט דורכצופיהרען אין צייט פון סטריק, וועלען מיר טרייען דורכצופיהרען אין צייט פון פרי-דען.

איד וויל, אז אונזערע מעמבערס זאל-לען וויסען, אז נעקסטען סתיו וועלען זיי נישט קאנען ארכיטעקט אין נישט קיין לע-דושיטימיט שאפ, און א לעדושיטימיט שאפ קאן נור זיין דער וואס האט א נעג-טיווע צוהיל ארכיטעקט. א שאפ וואס עס ארכיטעקט דער פאסער אלס פרעסער, און מעכטער אלס פינישער, און נאך א פאר פון דער משפחה אדער לאנדסלייט אלס אפערירטאט, קאן קיין לעדושיטימיט שאפ נישט זיין. און אונזערע מעמבערס, וועלכע געפינען זיך נאך אין אזעלכע שט-פער, וועלען זיי מוזען צום נעקסטען סתיו פארלאזען. די יוניאן וועט טאן אלעס ריזע-לייטע צו געבען אנדערע דזשאבס. איבער-הויפט אונזער לאקאל וועט זיין בערייט ארויסהעלפען אזעלכע ארכיטעקט ווען נור מיט, ביז זיי וועלען באקומען אן אנדער-פלאץ צו דער ארכיטעקט.

מיר טרייען נאכאמאל צו רופען אויף-ווערע סעקשאן מיטגינגען וועלכע ווינען שוין פאר א לאנגע צייט נישט געהאלטען געווארען. מיר האבען אפילו דורך דער צייט געהאט צוויי דזשענעראל מיטגינגען פון וועלכע דער לעצטער איז געווען אן ערפאלג. ווי איהר ווייסט, קאן מען אבער קיין דזשענעראל מיטגינגען נישט רופען אלע צוויי וואכען. דזשענעראל מיטגינגען דארפן געווען גלייך צו פארהאנדעלן. די דזשענעראל פראגען צו פארהאנדעלן און אלע-רמיטע ארכיטעקט פון דער יוניאן און אלע-מיניע טרייד פראגען דארפן דיסקוטירען ווערען עפעסער ווי דזשענעראל מיטגינגען קאנען געהאלטען ווערען. און דאס וואס מיר האבען ביז יעצט קיין סעקשאן מיטגי-נגען נישט געהאט איז איינפאלג דערפאר-ווייל אונזערע מעמבערס פוילען זיך צו קו-מען. עס איז אפילו א שאנדע עפענטליך דאס צו זאגען, נור ליידער איז דאס דער אמת. מיר האבען אבער, אז פון יעצט אן וועלען זיך אונזערע מעמבערס אנפאנגען מעהר צו אינטערעסירען און יא קומען איינגאלי אין צוויי וואכען צו א מיטגינג-אלאג, געדענקט דאנערשטאג דעם 18טען נאוועמבער איז דער ערשטער מיטגינג-קומט אליין און וועט, אז אייערע מיט-ארכיטעקט אין דעם שאפ זאלען אויף פיר-מען און מאכען די מיטגינגען פאר א סת-סעס.

ת. וואנדער, מענערשטער.

אינטערנאציאנאלע עדיקאציעלע דעפארטמענט

וואוינען און שרייבט זיך אין אלע קור-סען ווינען פריי, עס קאמט אייך נארגיט. די אינטערנאציאנאלע יונימי סענטערס געפינען זיך אין די פאלגענדע פאבליק-סעטלעס:

איסט סייד יונימי סענטער, פאבליק סקול 63, 4טע סטריט און ערשטע עווע-ווייט מאכער יונימי סענטער, פאב-ליק סקול 40, 230 איסט 20טע סטריט. בראנקס יונימי סענטער, פאבליק סקול 54, פרימען סטריט און אינטערווייל-עוועניו.

בראנזוויל יונימי סענטער, פאבליק סקול 84, סטאן און גלענמאר עוועניו, בראנזוויל. מיטגלידער פון אלע אונזערע לא-קאלס אין גרויס ניו יארק, באנייט זיך מיט דער גלענענדיג!

כאטש די לעקטשורס, קורסען און קלא-סען אין אלע אינטערנאציאנאלע יונימי סענטערס געהן שוין אן, און זיי ווערען פארהעלטניסמעסיג נישט באזוכט, איז נאך אבער דאס אלץ דא פלאץ פאר מעהר מיטגלידער. און עס איז ווירקליך, ציר-טענזייט, א פארדורף, ווארום מעהר מיט-גלידער פון אונזערע לאקאלס אין ניו יארק באזוכען זיך נישט דער גלענענ-הייט וואס נייט יוניאן נישט זיי, צום לער-גען, און זיך צו אמווירען.

טורי, רעזידענטישע אקאדעמיע פאר די קלאסען געהט נאך אלץ אן, מען קאן זיך נאך איינשרייבען און איינמיטל נעמען איהר דארפט בלויז אריינגעהן אין אפיס פון אייער לאקאל און זיך פארשרייבען. איהר קאנען זיך אויך איינשרייבען דירעקט אין די יונימי סענטערס. געהט אין דעם נאכגעטעטען יונימי סענטער פון אייער

דער מיטגן פון דזשייטס באארד פון דער קלאסישער יוניאן

אונזערע מיטגןען.

און דער קלאסישער יוניאן באארד פון דער קלאסישער יוניאן

נעמליכען צו דינע העלדישע סטרייקערס, וועלכע די גאנצע קאפיטאליסטישע וועלט וויל נים אנדערש ווי דורך הונגער און קעלס טרייבען צוריק צו דער ארבייט. די קאפיטאליסטען ווערען און די ברור טאלסטע נעוואלד-אוועקענעמען פון די ארבייטער די געווענהליכע, עלעמענטארע רעכטע צו זיין ארגאניזירט, פון האבען א יוניאן. דאס, נאטורליך, טאר נים דער-לאזען ווערען! אלע ארבייטער מוזען קור-מען צו הילף די שטאהל סטרייקער אין דעם ביטערען קאמף.

דער עקזעקוטיוו באארד פון אונזער לא-קאל, וויסענדיג די שטימונג פון אונזערע מעמבערס אין באצוג דינען סטרייק, האט גוט געהייסען די רעקאמענדיישאן פון דעם קאנפערענץ פון אלע אינטערנעשנאל לאקאלס דאס יעדער לאקאל זאל פארלוי-פונ אויסלענען פון זיין טרעשוירי די סומע פון איין דאלאר פאר יעדען מעמבער פאר כאלדיגע הילפע. עס איז ליין צווייפאל נים, אז אונזערע מעמבערס וועלען מיט צופרי-דענהייט גוט-הייסען די האנדלונג פון דעם עקזעקוטיוו באארד.

* * *

ארבייטסלאזע פנישערס דארפען זיך רעדזשיסטרירען.

לויט דעם באשלוס פון דער עקזעקו-טיוו באארד דארף יעדער פנישער וואס האלט נים אן קיין פלאץ אין א שאפ, אריינגעבען אין אפיס פון לאקאל זיין נא-מען און אדרעס. דאס איז אן אבסאלוטע נויטווענדיגקייט. ערשטענס, איז דאס וויכ-טיג אין פארבינדונג מיט דעם פלאן פון עטאבלירען א ליבאר בירא וואס דער דזשייטס באארד ארבייט יעצט אויס. אונ-זערע מעמבערס ווייסען גענויס ווי וויכטיג אזא אינסטיטוציע וועט זיין פאר אונזער יוניאן און אלע דארפען מיטהעלפען דאס צו שאפען. און איבערהויפט נאך איצט, ווען מיר ארבייטען פון וואך, איז זעהר וויכטיג דאס די יוניאן זאל האבען א לי-באר בירא, כדי מען זאל קאנען צו יעדער צייט וויסען, ווי גרויס עס איז די צאהל פון אונזערע ארבייטסלאזע מיטגלידער. דאס איז אויך נויטיג, אז ווען מיר קריגען א קאל פון א מאנופעקטורער פאר ארביי-טער זאלען מיר זיך גלייך קענען שטעלען אין פארבינדונג מיט אונזערע מעמבערס וואס זיינען נים באשעפטיגט.

מיר האפען דעריבער, דאס אונזערע מעמבערס וועלען טאן זייער פליכט און אונז העלפען מאכען דינע אונטערנעמונג פאר אן ערפאל.

* * *

די עדיקיישאנאל ארבייט אין אונזער לאקאל.

פון אן אויפטרופ וואס איז בעפאר ער-שיענען אין אונזער צייטונג, איז שוין בא-קאנט צו אונזערע מעמבערס דאס דינע קאמיטע האט איינגעלאדען די מעהר אק-טיווע מיטגלידער פון אונזער לאקאל, זיי זאלען מיטהעלפען אנפיהרען די עדיקיי-שאנאל ארבייט פאר אונזערע מעמבערס. דינע קאמיטע, שטעלענדיג זיך אין פארבינדונג מיט דער עדיקיישאנאל קא-מיטע פון דער אינטערנעשנאל האט ארגאניזירט זעהר א אינטערעסאנטע סע-ריע לעקטורס. די לעקטורער זיינען פראמינענטע שרייבער און סוער אין דער ארבייטער באוועגונג. קורצליך וועט אנא-כטירט ווערען די גאנצע סעריע לעקטורס און מיר האפען, דאס אונזערע מיטגלי-דער וועלען זיך זיכער באנוצען מיט דינע געלענעהייט און זיי וועלען אויסנוצען זייערע פרייע שטונדען וואס זיי האבען אויסגעקעמפט דורך דעם לעצטען סטרייק, פאר א וויכטיגען צוועק.

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 9. דזשיי. האלפערין, מענעדזשער.

וויכטיג פאר סעקרעטערע און מענעדזשערס פון אונזערע לאקאלס!

מיר ווילען דא באקאנט מאכען צו די סעקרעטערע און מענעדזשערס פון אלע יוניטערנעשנאל לאקאלס פון ניו יארק. אזוי גוט ווי פון די קאנטריס, דאס די בא-ריכטען ווענען דער סעמינאריס אין ווער-לאקאלס, וואס זיי ווילען האבען געדורכט אין דעם לויפענדיגן נומער, מוזען מיר הא-בען אין רעדאקציע נים שפעטער ווי די-סאג. דאס זעלבע באציט זיך אויך אויף פארעספאנדעמען און ברעויער-שרייבער.

די ברענטש מיטגןען וועלכע זיינען אונטערגעבראכען געווארען צוליב די אי-דישע יום טובים האבען ווידער אנגעפא-נגען צו פונקציאנירען לעצטע וואך, און איינער פון די מיטגןען וועלכען מיר הא-בען געהאט די געלענעהייט צו באזוכען אין בראנזוויל לעצטען שבת, איז געווען זעהר ערפאלגרייך.

ניס קוקענדיג אויף דעם זעהר שלעכ-טען וועטער איז דער מיטגן געווען גאנץ גוט באזוכט און די מעמבערס פון דינען סעקשאן האבען מיט גרויס אינטערעס אויסגעהערט דעם פינאנס רעפארט וואס איז פאר זיי אפגעגעבען געווארען פאר די לעצטע 6 מאנאטען. דער רעפארט איז מיט צופרידענהייט אנגענומען געווארען.

אויף דינען מיטגן זיינען דיסקוטירט געווארען פארשידענע טרייד פראגען. אייניגע מעמבערס ציינען אן אויף די שטע-לונג וואס די יוניאן האט גענומען אין זייער שאפ, ווען זייער באס האט זיך פאר-גלוסט אומצוקוקען זיך צו די אמאליגע נומע צייטען פון אונטערנעמונגען פון די פרייזען ווען עס איז געווארען ווייניג אר-בייט, און עס וועלט אויסגעדריקט דער געדאנק, דאס נים נאך וועלען די מעמ-בערס נים ערלויבען אירענער וועלכען מא-נופעקטורער צו פארקלענערען די פאר-דינסטען, נאך זיי וועלען אויך מיט אלעם מעגליכען העלפען דער יוניאן צו פאר-שטארקען אונזערע געווינסען צו דעם קו-מענדיגן סיואן.

* * *

אונזער פליכט צו די שטאהל סטרייק-קערס.

ווען מיר שרייבען דינע ציילען שטימען אונזערע מעמבערס ווענען דעם 2 דאלאר טעקס פאר די סטרייקערע שטאהל אר-בייטער. מיר זיינען זיכער, דאס אונזערע מעמבערס וועלען דינען מאל, אזוי ווי אי-מער, ארויסווייזען אמת'ע בירדעליכע

עקזעקוטיוו באארד מיטגן פון לאקאל 25

מיטגליד, דעם 5טען נאוועמבער און איי-נאדען די קאנדידאטען צום מיטגן, מיט דעם צוועק צו דיסקוטירען די פרינציפען פון זייערע פלאטפארמען.

(3) א קאמיטע, באשטעהענדיג פון פינ-קעלשטיין, הארוויץ, אמיבא, שטענעלד און ראזבערג טשערמאן, ווערט ערוועהלט מיט פולמאכט אויסצוארבייטען פלענער און מאכען די נויטיגע אראנדזשמענטס אום צו שאפען א פאנד פאר די סטרייקערע שטאל ארבייטער.

(4) בייצושטייערען 200 דאלאר פאר די באקאנטע פאליסלייט, וועלכע געפי-נען זיך שוין 9 וואכען אין סטרייק.

א מיטגלידע פון איטאליענישען ברענטש ווערט פארגעלעזען, אין וועלכען זיי ערקלערען דאס ביי זייער לעצטען מי-טינג זיינען 5. אנטאניא, ס. אמיבא, מערי באנכאס, א. קרויעלי, א. פאזיא, פרענק ליבערטי, א. מארינא און פרענק מיליווא ערוועהלט געווארען אלס דעלעגאטען צום קאנווענשאן פון איטאליען טשעמבער אף ליבאר.

א רעזאליצאן, געפאסט ביים מיטגן פון איטאליענישען ברענטש, ווערט פאר-געלעזען, אין וועלכען זיי פראטעסטירען גענען די מיסבאהויפטונגען, וואס ווערען פארשפרייט פון דער וועלפער פראפא-גאנדי לעג, ווענען די מאקטיוען וואס הא-בען באוואוינען די איטאליענער צו פא-דערען א באזונדערע לאקאל. די רעזאלי-צאן ווערט אויפגענומען און עס ווערט באשלאסען צו פארעפנטליכען זי אין אונ-זערע צייטונגען.

באארד און דירעקטארס רעפארט ווערט אויפגענומען און פארגענעם ווערט בא-שלאסען:

(1) גוטצוהייסען די האנדלונג פון באארד און דירעקטארס און אנגעמען די רעזיניישאן פון דזשייטס מעמבערס, וועלכע פראגע איז איבערגעגעבען געווארען פון עק. באארד צום באארד און דירעקטארס. (2) גוטצוהייסען די האנדלונג פון באארד און דירעקטארס אין באצוג צו דער מעמאפאליס דעם קא. שעהנעליץ, סעקרעטער.

סטרייקערס: פינס, קושנער, קאטז, הענ-דעלמאן, עגלי, קאפלען און ברוי.

ברודער זיגמאן באריכטעט, אז די פרא-גע ווענען די אריינגעקומענע מאשינען אין טרייד איז אויפגענומען געווארען. נאכדעם ווי די פראגע איז לאנג דיסקוטירט געווא-רען, איז באשלאסען געווארען צו אפא-יג טען א קאמיטע פון די ברודער וואנדער (טשערמאן), קאטלער (סעקרעטער) און האלפערין, צו מאכען א ספעציעלע אונ-טערויכונג אין די שטעטער וואו די מאשי-נען זיינען עטאבלירט געווארען און אויס-געפינען ווי ווייט זיי עפעקטען אונזערע ארבייטער. די קאמיטע ווערט אינסטרו-אירט זיך גלייך נעמען צו דער ארבייט אום זי זאל קענען וואס שנעלער באריכטען. ברודער זיגמאן באריכטעט ווייטער, אז די פראגע פון א ליבאר בירא איז אויפגענומען געווארען און מיינונגספאר-שיידענהייטען זיינען אויסגעשפראכען געווארען. אזוי ווי די עטאבלירונג פון אזא אינסטיטושאן פארלאנגט א באשטי-מטע און סיסטעמאטישען פלאן, ווערט אויך אין דינע פראגע א קאמיטע אפאנימטע פון די ברודער קאטלער (טשערמאן), קאפל-אן וויין (סעקרעטער), לאנגער, ברעסלאו-ו און באביטש. די קאמיטע וועט באלד אויפגעהבען די פראגע און זעהן וואס עס קען געטאן ווערען.

די פראגע פון א רעפערענדום וואוט ווענען די צוויי דאלאר טעקס פאר העלפען די סטאל סטרייקערס אין זייער קאמפ-ווערט אויפגענומען און עס ווערט באשלא-סען אז דער וואוט זאל פארקומען מיטוואך דאנערשטאג, פרייטאג און שבת, 5טען, 6טען, 7טען און 8טען נאוועמבער, אין די אפיסעס פון דזשייטס באארד און אין איי-ניגע לאקאל אפיסעס. עס ווערט ווייטער באשלאסען, אז א באלאט קאמיטע זאל אפאנימטע ווערען ביים דזשייטס באארד. מיט דעם ווערט דער מיטגן געשלאסען. 5. לאנגער, סעקרעטער.

עס ווערען אויפגענומען קאמיטעס.

א קאמיטע פון די שטענעליכע ארביי-טער אינפארמירט, אז זיי זיינען אין סטרייק פאר בעסערע קאנדישאנעס און זיי פארלאנגען פינאנציעלע שטיצע.

עס ווערט באשלאסען זיי צו שטיצען מיט 50 דאלאר.

ברודער סמיט, א מעמבער פון לאק. 1, פארלאנגט, אז מען זאל איהם ערלויבען צוריק ארויפצונעהן צו דער ארבייט צו דער פירמא ר. סאדאוסקי.

זיין פארלאנג ווערט באווייליגט.

א קאמיטע פון דער פרינטינג פרעס-מענס יוניאן פארלאנגט פינאנציעלע שטי-צע. די קאמיטע ערקלערט אז ווייל זיי האבען נים געפאלגט דעם ארדער פון זיי-ער אינטערנעשנאל, דארום קריגען זיי נים קיין פינאנציעלע שטיצע פון דער לעצ-טער קערפערשאפט אויף אנצופיהרען זיי-ער סטרייק.

דער פארלאנג פון דער קאמיטע ווערט איבערגעגעבען צו די דזשייטס אפי-סערס.

די „רעקריאישאן“ קאמיטע פון דעם 3טען, 5טען און 10טען ברענטש פון דער סאציאליסטישער פארטיי אינפארמירט, אז זיי וועלען האבען אן ענטערטיינמענט און באל און זיי פארלאנגען אז דער דזש. באארד זאל פון זיי נעמען טיקעטס. דער פארלאנג ווערט איבערגעגעבען צו דער פינאנץ קאמיטע.

עס ווערען פארגעלען צושריפטען.

די לאקאל 1, און 11 אינפארמירען אז זיי האבען ערהאלטען א צושריפט פון דער אינטערנעשנאל אין וועלכע מען פא-דערט זיי אויף צו באצאלען דעם \$1.50 רעקאנסטראקשאן אסעסמענט פון 1918, וועלכע די אינטערנעשנאל האט ארויס-געלענט אויף איהרע אלע מעמבערס. די לאקאלס פארלאנגען אז דער דזשייטס באארד זאל אויפגעמען די פראגע.

די צושריפטען רופען ארויס א דיס-קוסיאן. נאכדעם ווי פיעלע מיינונגען ווערען אויסגעדריקט, ווערט באשלאסען אז א מיטגן פון אלע לאקאל סעקרעטערע צוזאמען מיט ברודער קאפלעוויץ זאל אפ-געהאלטען ווערען און זיי זאלען קומען צו אן אלגעמיינעם באשלוס.

לאקאל 1 אינפארמירט אז זיי האבען גוטגעהייסען די פראטאקאלען פון דזש. באארד פון דעם 11טען, 18טען און 25טען אקטאבער.

לאקאל 21 אינפארמירט, אז זיי האבען גוטגעהייסען די שטיצע פון די באקאנטע פאליסלייט און פאר די דזשייטס טי-אקס.

לאקאל 82 אינפארמירט אז זיי האבען גוטגעהייסען די פראטאקאלען פון אקטא-בער דעם 11טען.

די באקאנטע פאליס באראנקען פאר דער שטיצע וואס די דזשייטס באארד האט זיי געגעבען.

לאקאל 80 פארלאנגט אז אזוי ווי זייע-רע מעמבערס זיינען אין סטרייק אויף דעם פארלאנג פון דזשייטס באארד, זאל די דזשייטס באארד צעהלען דינע מעמבערס סטרייק בענעפיט.

דער צושריפט ווערט צוריקגעוויזען. א קאמיטע פון דעם „עמאנסיפייטא-ר“ א מאנאזין וואס ווערט ארויסגעגעבען פאר די שווארצע ארבייטער, פארלאנגען פינאנ-ציעלע שטיצע.

דער פארלאנג ווערט איבערגעגעבען צו דער פינאנץ קאמיטע.

די דזשייטס באארד נעמט אויף די פראגע ווענען דער אטאקע וואס די רע-דאקציע פון דער „נייער וועלט“ האט גע-מאכט אויף פרעדיקט. 3. שלעזינגער פאר-טיקען א ברייף צו מר. סעמועל אונטער-מייער, וועמעס ווהן עס איז געלאפען פאר סופריס קארט ריכטער, אויסדריקענדיג זיין באדויערען וואס א געוויסער עלעמענט אין ניו יארק אטאקירט דעם קאנדידאט פאליעב דעם, וואס זיין פאטער (סעמיועל אונטערמייער) האט גענומען א שטעלונג אין פראגע וואס האבען אנגעהירט די רעכטע פון די ברודער און ספעציעל מענ-שען פון'ס פרייען געדאנק.

עס ווערט דאן פארגעלען א רעזאלי-ציע וואס זאל געשיקט ווערען אין דער ארבייטער פרעסע און אויך אין דער „נייער וועלט“ פארדאמענדיג דעם רעדאק-טאר פאר זיין אטאקע אויף אונזער פרעזי-דענט. די רעזאליציע ווערט גוטגעהייסען.

די פארגענע מעמבערס ווערען ער-וועהלט אין דער רעפערענדום קאמיטע ווענען דעם אסעסמענט פאר די סטאל

דער מיטגן פון עקזעקוטיוו באארד פון דער ווייסט און דרעסמייקערס יוניאן, לא-קאל 25, אפגעהאלטען דינסטאג אווענט, דעם 28טען אקטאבער, 1919, אין בעט-האווען האל, בר. ס. זיידמאן אלס טשער-מאן.

פינאנץ און רעליעף קאמיטעס רעפארט ווערט אויפגענומען. צווישען אנדערעס ווערט באשלאסען:

(1) בייצושטייערען 100 דאלאר פאר דער איס. סיד. סאשעליסט קאמפייין. (2) בייצושטייערען 25 דאלאר פאר דער בראנזווילער טרייד יוניאן קאמפייין לענען. (3) בייצושטייערען 15 דאלאר צו דער היכור דע נודעסער.

(4) בייצושטייערען 15 דאלאר צו די יוניטי טשארטי אינסטיטושאנעס אף דזשערוואלעס.

בר. דייווידסאן, פון דער פינאנץ קא-מיטע, באריכטעט דאס די אנדערע מעמ-בערס פון דער קאמיטע, נעמליך שווע-טער מינא און מאלי פירדמאן, אטענדיג נים צו די מיטגן. עס ווערט באשלא-סען צו ערוועהלען אנדערע מעמבערס. ברודער העליך און בארטאלא ווערען ער-וועהלט.

דער באריכט פון דעם מיטגן פון דעם אידישען דאזיטאון ברענטש, וואס איז אפגעהאלטען געווארען דעם 23טען אק-טאבער, ווערט אויפגענומען. פארגענעם ווערט באשלאסען:

(1) די רעקאמענדאצאן, דאס די עלעק-שאן קאמיטע זאל דרוקען סעמפל באקאנט און ווי ארויסשיקען צו די שאפ טשער-לייטס איין וואך בעפאר די עלעקשאנ-ס, אום די מעמבערס זאלען האבען די מעג-ליכקייט זיך צו באקענען מיט די קאנ-דידאטען, ווערט צוריקגעוויזען אויפ'ן גרונד פון באשלוס פון עק. באארד, ווען די פראגע פון וואהלען אי אויפגענומען געווארען, דאס די זעלבע ראלס און רעזו-ליישאנעס, וואס זיינען געפאסט געווארען אין די פרייהערדיגע עלעקשאנעס, זאלען אויך זיין אין קראפט איצט. אויך איז די צייט א צו קורצע, ווייל אזוי ווי עס איז באשלאסען געווארען, דאס די וואהלען זאלען פארקומען דעם 6טען, 7טען און 8טען נאוועמבער.

(2) צו רופען א ספעציעלען מיטגן פון דעם אידישען דאזיטאון ברענטש פאר

וויס די "נערעכטיגקייט" ערשיינט, איז דאס די ערשטע צושיינט פון דער באשעפטיגטער יוניאן, און עס איז נאכדעם דא א סך צו שרייבען, ווייל דאס יאהר 1919 וועט פארבלייבען ביי די באשעפטיגטער א היסטארישער יאהר. מיט דעם דזשענעראל סטריק פון 1919 האט אונזער לאקאל אפגעשאפט דעם סיסטעם פון אייגענע מאשינען, און אויך אלעס וואס עס פארערט זיך צו מאדען די באשעפטיגטע, ווי סילע, נידלען, פיסטען אליין די מאשין און אויך פנישען די באשעפטיגטע, אפשאפענדיג דעם סיסטעם פון אייגענע מאשינען, איז א חור וואס דאס איז דער גרעסטער געווינס פאר אונזערע מעמבערס, איז אונזער לאקאל אויך געווארן א פולבארעכטיגטער מיט גלייכע פון דער גרויסער אינטערנעציאנאל ליידעס גארמענט וואריקערס יוניאן. קיינער וועט שוין מער נישט קענען זאגען, דאס א באשעפטיגטער איז נישט קיין "פראלעטאריע", איז נישט קיין יוניאן מאן, דאס איז נאר א ביוועס מאן. דער לעצטער דזשענעראל סטריק האט דאס אלעס אפגעשאפט און עס וואלט נע ווען פילע וועגען דעם צו שרייבען. דער צוועק פון יעצטיגען שרייבען איז אבער וועגען די נעקסטע וואךלען אין אונזער לאקאל, און דאס איבריגע וועלען מיר לאזען אויף א צווייטען מאל.

צום נעקסטען לאקאל מיטינג, דיענסט טאג, דעם 11טען נאוועמבער, וועט די עקזעקוטיוו אריינברענגען א רעקאמענדאציע וועגען דעם לעצטען פון ביוועס איינזעטען פאר אונזער לאקאל פאר דעם נעקסטען יאהר. די רעקאמענדאציע האט א מאיאריטעט רעפארט און א מינאריטעט רעפארט. דער מאיאריטעט רעפארט רעדט קאמפלימענטען צום זאל בלייבען ביים אלטן טען, ד.ה. צוויי ביוועס איינזעטען זאלען ערוועהלט ווערען. איינער זאל זיין דער מענערשטערערסטער און אויך אטענדען צו קאמפליינטס פון מעמבערס, און דער צווייטער זאל טאן די קאנטראל ארבייט, ד.ה. ער זאל אויפפאסען אין די שפער זאלען ארבייטען באשעפטיגטע, מעמבערס פון אונזער לאקאל: דאס דער באס זאל האבען אן אייגענע מאשין און די באשעפטיגטע זאלען נישט ארויסגעשיקט ווערען אין אויסטריט באשעפטיגטע שפער. אין קורצען, ער דארף זעהן דאס דער פונקט פון דעם אגרימענט, דאס אלע באשעפטיגטע זאלען נעמאכט ווערען אינסייד און דער באס זאל האבען אן אייגענע באשעפטיגטע מאשין, זאל אפ-געהויבן ווערען.

דער מינאריטעט רעפארט רעקאמענדאציע, דאס בלויז איין לאקאל מענער דזשער זאל ערוועהלט ווערען, וועלכער זאל אטענדען צו די קאמפליינטס פון די מעמבערס און די קאנטראלירטע ארבייט פון דעם צווייטען זאל נעמאן ווערען פון די אפיסערס פון דעם דזשיאנט באקאר, דורך וויינע ביוועס איינזעטען.

אין ווייל דא ערקלערען אונזערע מעמבערס דעם שטאנדפונקט פון דער מינאריטעט: איך וועל וועל מווען אין קורצען ערקלערען די ארבייט אין אלגעמיין פון די אפיסערס פון דער דזשיאנט באקאר און אויך פון אונזער אפיס.

די ארבייט פון די דזשיאנט באקאר אפיסערס פאר די מעמבערס פון דער קלאק מאכער יוניאן איז א צווייפאכע: (1) קאמפליינטס, און (2) קאנטראל.

קאמפליינטס מינגט, דאס ווען איין מעמבער פון דער יוניאן ווערט פון דעם באס אויף אירענער וועלכען אופן אין שאפ נישט גוט באהאנדעלט, קומט ער אין אפיס צום מענערשטער קאמפליינטער. דער מענערשטער שיקט א ביוועס איינזעטען דעם קאמפליינט אויסצופארשען און סעטלען צום בעסטען פון דעם מעמבער.

קאנטראל מינגט, דאס יעדער מענער דזשער שיקט ארויס א געוויסע צאהל ביד נעם איידזשענטס, יעדער אין זיין דיסטריקט, נאכצוהען אויב אין אלע שפער ווערען די יוניאן קאנטראלירט אפגעהיט, אויב אלע ארבייטער וויינען יוניאן מעמבערס, צי עס ווערט געארבייט לויט דעם אגרימענט צווישען דעם באס מיט דער יוניאן א.ה.וו. דאס זעלבע איז אויך די ארבייט פון אונזער אפיס. יעדע לאקאל מיר זעהן, ווי ארבייט עס זיך אין די דזש. באקאר אפיסערס אין אן אונזער איינער נעם לאקאל אפיס.

כמעט אלע לאקאלס, ווי די לאקאלס 1, 3, 9, 11, 17, 23, 25, 28, 48, ניבען

צו דער דזשיאנט באקאר א געוויסע צאהל ביוועס איידזשענטס, פראפארציאנאל צו דער צאהל מעמבערס פון יעדען לאקאל, די ביוועס איידזשענטס ווערען אפאיינטעט פון דער דזשיאנט באקאר און וויינען פאראנטווארטליך צו דער דזשיאנט באקאר. און דערפאר ווערט די ארבייט נעמאן גוט און פינקטליך און צו דער צופרידענהייט פון די דערמאנטע לאקאלס. ווייל ערשטענס, ווערען די ביד נעם איידזשענטס צוטיילט פון דער דזשיאנט באקאר אין דיסטריקטען, און יעדער האט זיין צאהל שפער און סעקטאן צו אטענדען. צווייטענס, איז ווען א ביוועס איידזשענט קומט ארויף אין א שאפ מענער זיין אליין אן אפערטימאר, א מעמבער פון לאקאל 1, איז זיין פליכט צו זעהן, דאס איז דער אפערטימאר, פרעסער, שניידער, סעמפלע מאכער און פיינישער זאלען זיין יוניאן לייט און זאלען ארבייטען אונטער די יוניאן קאנטראל. לאקאל 10 און אונזער לאקאל, 64, אבואהל מיר וויינען א טייל פון דער דזשיאנט באקאר, האבען זייערע אייגענע נע ביוועס איידזשענטס צו אטענדען צו קאנטראל און קאמפליינטס פון ווערען מעמבערס. מילא, פאר לאקאל 10 בין איך נישט מחויב צו זארגען אבואהל מען זאגט, דאס עס געהט ביי זיי אויך. יעדעס אן א שטארקע באוועגונג דעם סיסטעם אפצושאפען און טאן די ארבייט דורך דער דזשיאנט באקאר, ווי די אנדערע לאקאלס. מיך איינערערט יעדעס אונזער אייגענער לאקאל און צום בענעפיט פון דעם לאקאל רעקאמענדאציע, מיט מיין גאנצער ערנסטקייט און איבערגעבענע הייסט צו דער יוניאן בכלל און צום לאקאל בפרט, צו שטימען פאר דעם "מיר נאריטעט" רעפארט. און אס ווארום:

פון 1916 אן, זינט אונזער לאקאל האט באשלאסען נישט צו אנערקענען די אויסטייט באשעפטיגטע מאשין און האט אויך אויסגעפירט אריינצושטעלען אין דאמאלסדיגען אגרימענט א פונקט, דאס

די באשעפטיגטע מווען נעמאכט ווערען אין זעלבען שאפ וואו די קלאקס ווערען נעמאכט, איז נאך ביי יעדעם נישט געלויבט נען דעם פונקט פאלקס דורכצופירען. אומגעקערט, ווי אייניגע מעמבערס באהאנדעלען, קומען נאך צו שאפסעס פון וועלכע די באשעפטיגטע ווערען ארויסגעטראגן נען אין די באשעפטיגטע. די דריי יאהר, פון 1916 ביז 1919, איז נאך געווען א תירוץ, דאס אין פילע שפער ווילען די באשעפטיגטע האלמאכער קיין מאשינען נישט אריינשטעלען און דערפאר ווערט די ארבייט ארויסגעשיקט. מיט דער אפשאפונג פון אייגענע מאשינען פון לעצטען סטריק אן, פאלט שוין די פראגע אוועק. עס איז שוין אוועק א גאנצער סיוואן און א סך שפער שיקען נאך אלץ ארויס די ארבייט אויסטייט און אונזערע מעמבערס זיצען אין אפיס און שפילען דאמקע. און איך וויל באמאכען, דאס די פראגע איז יעדעס ביי אונז די וויכטיגסטע. ווייל אין די גרעסטער שפער ווערט די לעצטע צייט נעמאכט "פייפט" באשעפטיגטע, און דער גאנצער אויסקוק פון אונזערע מעמבערס איז אויף די שפער וואס מאכען יא אבייט סעל באשעפטיגטע, און אויב פון די ווערט נאך א טייל ארבייט ארויסגעשיקט, דאן בלייבט פאר אונזערע מעמבערס צו זיצען אין אפיס און הונגערען. די ארבייט צו זעהן אז די באשעפטיגטע זאלען נעמאכט ווערען אינסייד, הייסט קאנטראל-ארבייט. און לאמיר זעהן ווי עס ווערט ביי אונז דורכגעפירט.

דער מענערשטער פון אונזער אפיס קרינט אריין א ליסט פון שפער. דער ליסט ענטהאלט ביי 700 שפער. פון די ווייניגע גענויע 200 נישט רעדזשיסטרירט ביי אונז. די 200 שפער זיינען צוואוארפען פון דער 38טער סטריט ביז ארויסטער איסט בראדוויי. אונזער ביוועס איידזשענט נעהט אוועק מיט 10 קארדס אין א גענערל אום נאכצוהעלן די 10 שפער און צו ווירקען אז די באשעפטיגטע זאלען מאכען די ארבייט אינסייד. דאס טוט ער דריי מאל א וואך און אמאל נאך מער. איהר מוזט אויך וויסען, דאס אונזער ביוועס איידזשענט האט נישט קיין דירעקטע אינפארמאציע צו סטאפען א שאפ, אדער צו געבען דעם שאפ טשער מאן א שטענענען אדער. ווען מען גיט

איהם נישט קיין צופרידענשטעלענדען ענטפער דארף ער ערשט נעהן צו דעם דזשיאנט באקאר מענערשטער פון דיסטריקט נאך א ביוועס איידזשענט, וועלכער זאל מיט איהם נעהן צווייגען דעם באס צו מאכען די באשעפטיגטע אינסייד. טו וויפיל דארף נעמען נאך אזא סיסטעם 200 שפער צו קאנטראלירען?

נאך אונזער איצטיגען סיסטעם, און ווי דער מאיאריטעט רעפארט וויל עס זאל ווייטער ארבייטען, וועט נאך דארפן זיין נאך צוויי דזשענעראל סטריקס, ד.ה. צוויי מאל צו דריי יאהר ביז אלע שפער וועלען דורך אונזער ביוועס איידזשענט קאנטראלירט ווערען. און דער ווייל וועלען די באשעפטיגטע אלץ ארויסגעשיקט ווערען אין די אויסטייט שאפ קעס.

דער מינאריטעט רעפארט לויטעט, דאס די ארבייט פון קאנטראלירט זאל איבערגעגעבען ווערען צו דער דזשיאנט באקאר, און אלע איהרע 40 אדער מער ביוועס איידזשענטס זאלען, אזוי גוט ווי זיי ווייסען דאס זיי דארפען זעהן דאס דער פרעסער, למשל, וואס ארבייט אין שאפ דארף זיין א יוניאן מאן און איידזשענט אונטער יוניאן קאנטראלירט, זאלען זיי אויך אין דער זעלבער צייט זעהן, אז די באשעפטיגטע זאלען נעמאכט ווערען אינסייד און דער באשעפטיגטע מאכער זאל זיין א יוניאן מאן פון לאקאל 64, מיט א וואריינט קארד פון לאקאל 64, און איהר מענט זיכער זיין, דאס 40 מענשען צוטיילט איבער דעם זאלען קלאק דיסטריקט מיט דער דירעקטער אויסטייטען פון דער דזשיאנט באקאר, קענען און וועלען געוויס מער אויספאן ווי איין ביד נעם איידזשענט פון אונזער לאקאל.

עס איז צו האפען דאס אונזערע מיט גלייכער וועלען פארשטעהן, אז פאר זיי וועט זיין א סך בעסער ווען זיי וועלען אנטעהמען דעם פראפארציאנאל, אז די ביד נעם איידזשענט פון דזשיאנט באקאר זאלען קאנטראלירען די באשעפטיגטע מאשין, כער אין די שפער און זיי וועלען שטיי מען פאר דעם.

מיט יוניאן גרוס, א. ב. ר. ק. טשענערמאן לאקאל 64.

א ריזיק צום גרענרין

(כמעט א פליטאן) פון מ. פערלשטיין.

א באקאר וואס מאכט אן צרות — אן אטעריקאנער בירגער מיט קינדער ווילעלעס אויב זעהן. — די גאנצער און די אויבגיטקייט. — גאנץ וואונדער און שיקאנאס וואונדער. — א וועלכע בירגער אונטערן ארעם מיט א מינסטערשע פון דעם ערשטען אר-ביוועס-אויסווערסיטעט מווען מאכען א השיבונג נאכאך.

גלייך ארויס פון דער אנדער ענד סאך סערושעס. אלץ, לעבעדיג אין אזא אט-מאספערע, הויבט מען אן באגרייפן די הייליגנס-קראפט, וואס וואונדערליכע זאכען האבען אויף ערשטערטע מענשליכע געוועזען.

און ווען אונזער שיקאנאג'ר ווייס-פרע-זירענט האט אונז געראטען צו מאכען א ריזיק צום גאנצער פאלקס, איז זיין פאָר-שלאג'ן דאס גענערשאפט אָנגענומען גע-וואָרען.

א ריהרעוויגער ווייס-פרעוידענט האט גלייך פארזאגט דריי אויטאמאבילס און אין א פאָר מינוט ארום האָבען מיר אלעס געהאט פארטיג צו דער ריזיק.

קרעכצענדיג האט זיך אין איינעם פון די אויטאמאבילס גלייך אריינגעקאטשעט אונזער לעפאָוויטש. נאך איהם געוועהן-ליך קאָהען, און נאך זיי גלייך אונזער פריינד באַרף. אונזער פריינד אַמרום, מיט דער זאָרג פון וואָך-ארבייט אונטער זיין קעפּע, האט זיך ברייטליך צולעגט אין צווייטען אויטאמאביל. און אזוי האָט בען זיך איי. נאך דאס אנדערע צוועצט אונזערע איבעריגע. סוויטשענדיג און פישטשענדיג, האָבען זיך די מאַשינען אַ לאַז געטאָן און מיר פאַהרען.

דער גענערל צווישען באַפּאָל און די גיאָגראַפּאָל איז אַ מערקווירדיג שעה-נער. ספּעציעל האָט זיך דיעזע שעה-קייט געוויינענדיג אין איהר פולען גלאַנץ יענעם פאַרנאכט. די זון האָט געהאלטען אין פאַרנעם און די שטערנען פון דער פאַרנעם-נער זון האָבען זיך צויערליך אָפּגעשפּיענעלט אויף די בוימער און גאָר זען פון פאַרשידענע קאָלירען, מיט וועל-כע דער גענערל איז אזוי רייך.

די לופט, דער גענערל, די גאנצע אט-מאספערע האט געמאכט אן אויסערנע וועהליכע, באצויערענדע ווירקונג.

"אי, אי, אי, נסים ונפלאות", האט זיך פלייצלונג געלאזט הערען א שטימע. מיר האָבען נישט געוואוסט וועמעם שטימע דאס איז, אבער מיר האָבען גלייך פאר-שטאנען, אז דאס מוז זיין די שטימע פון א ווייסט-מאכער, ווייל דיעזעס לייערעל איז א באקאנט ווייסטמאכער לעדעל, וואס איהר הערט אימער אזוי שנעל ווי איהר קומט זיך נאך מיט זיי צוזאמען. א מערקווירדיג פאלק וויינען אויך די ווייסט-מאכער. נאך זיי שרייען: אי, אי, אי, זיי שרייען דאס ביי זייערע מיטג-גען; זיי שרייען דאס ביי זייערע סאָווע-טען, ביי זייערע קאונסילס — אָרעם און רייך; פּראָגרעסיווע, ראדיקאלע, קאנסערוואטיווע און מיטעלמעסיגע, אלע שרייען זיי: אי, אי, אי.

דער "אי, אי, אי" האט זיך צוגעסען איבער פערלער און וועלדער, און עס האט זיך אויסגעדאכט, אז די גאנצע נאטור זינגט מיט. די שטימע פון דעם ווייסט-מאכער איז גלייך אונטערגעכאפט געוואָרען פון דעם פארטרעטער פון די סקויר-מאכער — אפילו א דיניקע שטימעלע, אבער פאָרט א שטימע.

אויף צווייטען אין אונזער אויטאמאביל ביל האט, ווייזט אויס, די שעהנדיק פון דער נאטור און דאס זינגען קיין ווירקונג נישט געמאכט. פארטראכט וויינען זיי גע-זעסען. שווער זאָרגען אָדער פראָבלעמען האָבען, ווייזט אויס, פארנומען זייערע גע-דאנקען. אויף זייערע געזיכטער איז זייער-לעגען א טיעפער ערנסט. האַלפּערין איז זיך געזעסען אין איין ווינטעל און זיכער געטראכט פון דער היים — אוראזי גע-עקזעקוטיוו באַקאר; און אונזער אלטער פריינד יאָגאָוסקי, וועלכער האט געוויס געטראכט פון זיין אמאָליגען אַנאַרכיסם, אָדער אין וואָס פאַר אַ פראַק צו קומען צום יובילעאום פון דער "פרייער ארבייטער שטימע". מינע אייגענע דאנקען האָבען גלאַס געשטראָמט אין דער וועלט אַריין, און נישט ווילענדיג האָב איך אָנגע-פאַנגען אַרויסהעלפּען אונזער ווייסט-מאכער: "אי, אי, אי, נסים ונפלאות..."

שנעל איז אריבער די שמונרע און א פערטעל, וואס די ריזיק געמאכט, און רוהיג האָבען זיך אונזערע אוטאמאבילען אריין געלייגט און זיך אָפּגעשטעלט לעבען די באריהטע וואסער-פאלען. עס איז אונגעגלייך צו באשרייבען די

ענינים פון אונזער אינטערנעשאנאל אין דער פרעסע

פון א סמעה רעפארטער.

ווען דאס שרייבער פון דיעזע ציילען האט זיך געווענדעט צו די בעסטע פון דעם לאקאל פאר א סטייטמענט פארן „פארווערטס" האט זיך איינגעפון די סעטלמענט קאמיטע אויסגעדריקט, אז זיי וואלטען אפילו נעמענען קריגעריי וועלכע שמונדען ווי אין ניו יארק, בלויז פיער און פערציג, נאך זיי האבען גענומען אין, אכט די לאגע פון די מאנע פערשטער, ווייל די ארדערס פאר דעם סיוואן, זיינען שוין אריינגעקומען און עס איז געווען צו שפעט אין סיוואן אזוי פיל ארויפצוצוהען.

דער אגרימענט איז געמאכט געווארען פאר איין יאהר, ביז נעקסטען אקטאבער, און עס איז צו האפען אז אלעס וועט געהן אין בעסטער ארדנונג, יעצט האט די יוניאן ערוועהלט א קאמיטע, וועלכע זאל זיך ווענדען צו דער סענטראל לייבאר יוניאן פון טרענטאן אום דער לאקאל זאל אויך האבען א פארטרעטערשאפט דארטען. א פאנדר וועט ווערען געשאפען פון די מעמבערס אום עס זאל זיין אין דער טרעזשורי מיטלען אויב מען וועט דארפן אזעלכע. עס וועט אויך איינגעפיהרט ווערען לעקטשורס וועגען יוניאניזם און, עהנליכע פרעגן כדי מיטגלידער זאלען מעהר באקאנט ווערען מיט די פראגען וועלכע ריהרט זיי אן אים נאכהענט סטען.

עס איז איבעריג צו דערמאנען, אז אלע טרענטאנער ראדיקאלע ארגאניזאציעס פארפליכטען זיך צו העלפען מאראליש דער ריינקאנט מאכער יוניאן און ווינשען איהר ערפאלג.

פאר א נייעס יונגען לאקאל, וועלכער עקזיסטירט בלויז זיעבען — אכט וואכען, איז דאס ווירטליך א שעהנער קאמפלי מענטש. די מיטגלידער פון לאקאל 87 מענען ווירטליך מיט דעם שטאלץ זיין.

אין די „נערעכטיקייט", מיט א פאר וואכען צוריק, האט דער רעדאקטאר באקאנט געמאכט דעם באשלוס פון דעם דזשענעראל עקזעקוטיוו באאדער, אויף דעם לעצטען פערקלער יעהרליכען מיטינג אין באפאלא, דאס פרעזידענט שלעזינגער זאל פארהערן נאך אייראפא אויפצולעבען, אדער בעסער געזאגט, אויף דאס ניי גרינג דעם אינטערנאציאנאלען פארבאנד פון די שניידער — יוניאנס איבער דער וועלט. מיט א קורצער צייט צוריק האט דער ניו יארקער, „פארווערטס" געהאט וועגען דעם אן עדיטאריעל איבער דער (שלוס אויף זייט 20).

ארבייטער דורכצוקומען, אזא, מילד געדעמט, טאקטלאזען מענשען פאר איהר טשייער קלויק? די האנדלונגען פון אזא מענשען, וועלכער האט אזא נישטעריגע מיינונג וועגען די ארבייטער וועט געוויס מווען פיהרען נאכער ארויסצורופען סאך בעל איידער עס אויסצומיידען, היינט וואס טויג דער נאנצער עסק? ...

מיט עטליכע וואכען צוריק איז אין די „נערעכטיקייט" געווען געמאלדעט, דאס אין טרענטאן, ניו דזשירזי האט זיך געגרינדעט א נייער לאקאל פון אונזער אינטערנעשאנאל יוניאן. דער לאקאל איז נאך טאקע א גאנץ יונגער, אבער מען שרייבט שוין וועגען איהם אין די „פריי פערס". דאס איז נאטירליך א גוטער סימן; דאס צייגט, אז דער לאקאל איז א לעבעדיגער און רופט ארויס אינטערעסע אין דעם עפענטליכען לעבען.

און אס וואס מיר געפינען אין אן אויסגאבע פון „פארווערטס" פאר ניו דזשירזי סטייט וועגען אונזער גייעס ריינקאנט מאכער לאקאל:

„לאקאל 87 פון טרענטאן האט צו פארציילענען זיין ערשטען זענען, זייט ער איז ארגאניזירט געווארען אונטער דער „אינטערנעשאנאל ליידינג גאר מענט ווארקערס קאונסיל" און דאס איז אין גאנצען מיט א 7 — 8 וואכען צוריק. דער זענע באשטעהט ניט אין געווינען א סטרייק, אדער וועלכע עס איז שטרייט מיט די באסעס.

עס איז צו קיין ערנסטעס ניט געקומען. ווייל די ריינקאנט מאנופעקטשורערס פון טרענטאן האבען אונטערגעשריבען דעם אגרימענט מיט דער יוניאן, לויט עס איז זיי צוגעשטעלט געווארען פון א קאמיטע פון דעם טרענטאנער לאקאל, צוזאמען מיט 5. וועקסלער פון'ס דזשענעראל אפיס אין ניו יארק. די שטונדע דען זיינען זעקס און פערציג און א האלב א וואך אנשטאט צוויי און פופציג ווי יעצט. די העכערונג אין ווירדזשעס מאכט אויס פון פופצעהן ביז פינף און דרייסיג פראצענט. עס איז אויך איינגעפיהרט געווארען וואך ארבייט, און ביידע זיינען ציפיערען: די באסעס און די ארבייטער.

געמאכט גענען די קלאקמאכער פון יענער שטאדט און מיר האבען זיך דעמאלט געוואונדערט, צו יענער קערל האט דאס געטאן מיט דער צושטימונג פון זיינע בעלי בתים, די מאנופעקטשורער פון דער אסא-סיאיישאן, וועלכע זיינען דאך אייגענטליך אליין אויך דאס רוב רומישע אידען, אויף וועלכע זייער „טשייער קלויק" האט עס אזוי גע'מסור'ט.

וועגען דער אנגעלעגנהייט איז נאכדעם ערשינען אין'ס שיקאגא'ער „פאר ווערטס" א קורצער סטייטמענט פון דעם פרעזידענט פון דער דערמאנטער אסא-סיאיישאן, מר. הערי קאהן, וועלכען ער האט געמאכט צו א פארטרעטער פון דער קלאקמאכער יוניאן אין שיקאגא. אס איז וואס דער שיקאגא'ער „פארווערטס" האט וועגען דעם געשריבען:

„הערי קאהן, פון דער פירמע טשאראלס קאהן בראס, 1238 מילוואקי עוועניו, וועלכער איז דער פרעזידענט פון דער „נאך וועסט קלאק און סוט אסאסיאיישאן", האט צו א רעפערענץ טייטיוו פון דער קלאקמאכער יוניאן אפיציעל געלייקענט, דאס ער אדער אירגענד וועלכער פון זייערע מעמבערס האט אין אירגענד וועלכען וועג געהאט צו טאן מיט דעם סטייטמענט אין דעם „ווימענס אפארעל רעווייו", פון סעפטעמבער דעם 27טען געשריבען פון זייער טשייער קלויק סטענלי קוברי נער. ער האט זיך אויך אויסגעדריקט אז קוברינער איז פון קיינעם קיינמאל ניט אויסגעדריקט געווארען אזא סטייטמענט צו מאכען. עס וואלט געווען א טעות פון די ארבייטער אין קלאק טרייד צו גלויבען, אז די מעמבערס פון די „נאך וועסט קלאק אסאסיאיישאן" טיילען די מיינונג פון זייער טשייער קלויק, האט ער צוגעגעבען.

ווייסען מיר שוין, הייסט עס אז די מיטגלידער פון דער „נאך וועסט קלאק און סוט אסאסיאיישאן" זיינען ניט פאר אנטווארטליך און טיילען ניט די מיינונג פון זייער אונטערווארעטען „טשייער קלויק".

עס בלייבט דאך נאך אבער אלץ די פראגע: ווי האלט עס אן אסאסיאיישאן, וועלכע זוכט וועגען און מיטלען מיט די

פרעזידענט שלעזינגער'ס ריזע צום פאסיפיק קאונס האט ארויסגערופען אינערעסע אין פארשידענע קרייזען: אין ארבייטער קרייזען ווי אין די קרייזען פון מאנופעקטשורער. עס איז שוין עטליכע וואכען ווי ער איז צוריקגעקומען און מען רעדט נאך אלץ וועגען דעם אין דער פרעסע. ערשט לעצטע וואך איז נאך וועגען דעם ערשינען א לענגערע סטייטמענט אין דער „ווימענס וועיר", די צייטונג פון די מאנופעקטשורערס אין דער ליידינג גארמענט אינדוסטרי פון ניו יארק.

אין דער מאנופאקטור איז די ווייטע וועסט אימער געווען שטארק אפהענגיק פון דער איסט און דער מידל וועסט, פון וואס די סוחרים פון יענע מקומות באצייענען די פארטיגע פראדוקטען פאר'ן האנדעל. דאס זעלביגע איז אויך געווען מיט פרויען קליידער, אויך די ארטיקלען האט מען דאס רוב באצויגען פון דאנען פארמינע, ווייל דארט, ביים פאסיפיק קאונס איז ניט געווען קיין זעלבסטשטענדיגע ענטוויקעלטע אינדוסטריע, דאס אליין דארטען צו פראדוצירען.

דאס איז אבער אלץ געווען אמאל, מיט יאהרען צוריק. ווי איז היינט דער עסק? וואסס דארטען אין יענע מקומות א זעלבסטשטענדיגע אינדוסטריע, אדער ניט? אין די קרייזען פון אונזערע מאנע פערשטער אינטערעסירט מען זיך גאנץ שטארק מיט דעם און א פארטרעטער פון די „ווימענס וועיר" האט וועגען דעם אינערענדיג פרעזידענט שלעזינגער, און אס וואס ער האט וועגען דעם געהאט צו זאגן, ווי דאס איז איבערגעגעבען געווארען אין יענער דערמאנטער צייטונג: —

„זיי (די מאנופעקטשורער אויפן פאסיפיק קאונס) האבען באוויזען איר בערוואנטפארטיגע פיעלע אינערעסירטע פון די איסט און זיי ענטוויקלען דער דארטען גאנץ שנעל אן אייגענע, א זעלבסטשטענדיגע פראדוקציען."

„עס פארשטעהט זיך, עס זיינען נאך דא פיעלע סחורות וואס מען מוז נאך אין גאנצען אימפארטירען פון די איסט און פון דער מידל וועסט, ווי למשל, קוהילען און נאך אנדערע פראדוקטען. וואס אנגעלאנגט אבער דער פאבריקאציע פון אנדערע ארטיקלען ווערט דאס איינגעפיהרט אן אייגענע, אונאפהענגיקע פראדוקציען. אויב זיי וועלען דאס ווערען אונאפהענגיק אין דער פראדוקציע פון באקליידונגס ארטיקלען בלייבט נאך איבער צו זעהן, דערוויילע קויפען זיי נאך אלץ אין ניו יארק און אנדערע אינדוסטריעלע צענטערן אין דער איסט גרויסע מאסען ווארען אן זיי זיינען נאך אלץ אפגעענגיק פון ניו יארק אין באצוג סטיילס און דעזיגנס."

אין דער זעלבער צייט איז אבער דאס צו מערקען א מערקווירדיגע וואוקס אין מאנע צווייגען פון דער פרויעןקליידער אינדוסטריע, ספעציעל אין זעלבע שטערט ווי לאס אנדזשעלעס און סאן פראנציסקא. מיט פיער יאהר צוריק איז אין לאס אנדזשעלעס געווען בלויז א הייפעלע ווייטע מאכער, היינט צו טאג איז דאס פאר דאס פאראן אמווענינסטענס 4,000 זעלבע ארבייטער. דיווע שפער זיינען גרוי סע, מאדערנע, עס געפינען זיך צווישען זיי זעלבע וואו עס זיינען באשעפטיגט 700 ארבייטער.

אויך די קלאק און סוט אינדוסטריע האט דאס פיעל פראגרעסירט אין די לעצטע עטליכע יאהר. אין סאן פראנציסקא האט זיך דער קלאק טרייד וועגיגער אויסגעברייט ווי אין לאס אנדזשעלעס. דאס זעלביגע אויך, דער ווייטע און דעם טרייד. ביידע דיווע שטערט שטייגען איצט איבער זעלבע צענטערען פון דעם פאך ווי סינסינעטי, סט. לואיס אדער סאלידא, פון דער מידל וועסט, כאטש זיי קאנען זיך ניט מיט זיי פארגלייכען וואס אנגעלאנגט די פאבריקאציע פון סטרייט און ווהייט גורם ארטיקלען."

מיט א פאר וואכען צוריק האבען מיר אין דער אפטיילונג איבערגעגעבען וועגען א מיאוסע ראסענידענע וואס דער טשייער קלויק פון דער „נאך וועסט קלאק און סוט אסאסיאיישאן" פון שיקאגא האט

ווייט און דרעסמאכער 25. קומט ארע שטימען!

דער דזשאנט קאנפערענץ פון די נ. י. עקזעקוטיוו באאדער לא-קאלס פון דער אינטערנעשאנאל ליידינג גארמענט ווארקערס יוניאן האט בעשלאסען ארויפצולעגען א טעקס פון צוויי דאלאר אויף יעדען מעמבער פאר העלפען די שטאל סטרייקערס אין זייער גערעכטען קאמף. פאר דיעזען צוועק וועט ארעפערענדום וואוט גענומען ווערען פון די מעמבערס —

דאנערשטאג, פרייטאג און שבת

נאוועמבער דעם 6טען, 7טען און 8טען.

שטימען וועט מען קענען צוזאמען אין דיוועלבע פלעצער וואו די רעגולאר וואהלען פאר עקו. באאדער פון דער יוניאן וועלען פארקומען.

ווייטע מאכער, מוט אייער פליכט צו די שטאל סטריי-קערס און קומט שטימען מיט דעם גלויבען, אז זייער קאמף איז אונזער קאמף און ער מוז און וועט געוואונען ווערען.

עקזעקוטיוו באאדער ליידינג ווייטע דרעסמייקערס יוניאן לאקאל 25, א. 5. ג. ו. י.

י. שעהנאלי, סעקרעטער.

וועגן דער קאמפאזיציע פון א.ר. רינג

ברידער קלאָקמאכער!
איך גלייב, אז פיעלע, פיעלע פון איר
האָבען עטוואָס געהערט פון דער קאָמפּאָזיציע
פון א.ר. רינג. עס איז אַבער נישט גענוי באַקאַנט צו
ווערען מיט דעם געבורט פון דער קאָמפּאָזיציע
פון א.ר. רינג. —

מיט 8 אָדער 9 מאָנאַטען צוריק האָבן
בען זיך א גרופע פון 7 אָדער 8 מענ-
כער פון פאַרשידענע ברענטשעס פון
א.ר. צוזאַמענגעפערט וועגן גרינדען א
קאָמפּאָזיציע-געזעלשאַפֿט, און דיעזע
גרופע מענטשן האָבען טאקע געהאַלטען
פון דעם אַלגעמיינעם: „דער מענטש וואָס
הערבט“, און זיי האָבען גלייך געהאַלטען א
מיטגליד, האָבען זיך אָרגאַניזירט אונטער
נאָמען „קאָמפּאָזיציע-געזעלשאַפֿט פון
א.ר. רינג“. זיי האָבען גלייך ארויס
געשיקט א צושריפט צו די ברענטשעס.
איינע ברענטשעס האָבען זיך גלייך אָפּ-
גערוּפֿען. האָבען ערוועהלט צו 2 דעלע-
גאַטען. די מיטגלידען זיינען געוואָרען פון
מאָל צו מאָל אַלץ בעסער באַזוכט. אונ-
טער דער צייט זיינען אונטערגעבליבן גע-
וואָרען פאַלגענדע רולס: (1) יעדער
ברענטשעס קען זיך אָנשליסן מיט נישט
ניגער ווי 10 שערס, אויף דער סומע פון
50 דאָלאַר; (2) די ברענטשעס, וועלכע
וועלען זיך אָנשליסן, זאָלען צוואַנגס-
לויט 1.50 דיוס יעדען קוואַרטאַל, ביז די גר-
פּלאַנטע בעקערע זיינען געפֿעלט ווערען;
(3) דיעזע ברענטשעס זאָלען טרױען צו
מאָכען זייערע מעמבערס פאַר שער האַל-
דערס, וועלכע זאָלען אַס וועניגסטענס קױ-
פּען 1 שער פאַר 5 דאָלאַר; (4) יעדער
איינצעלער שער-האַלדער דאַרף איינצאָה-
לען 25 סענטס איינמאלס. דיעזע
25 סענטס ווי אויך די אויבער-דערמאָנטע
מע 1.50 דיוס וועלען געהן אויף צו דער
קען די פאַרשידענע מעגליכע עקספּענ-
סעס, ווי פּרױנינג, פּאַסטױזש, סמױשאַ-
נערי און מיטגלידעס, און (5) די געלדער
פון די שערס מאָרען נישט געהערט ווערען
אויף קיינע עקספּענעסעס ביז די געפֿאַל-
טע קאָמפּאָזיציע-געזעלשאַפֿט וועט ער-
עפֿענט ווערען.

ווען מעהרערע ברענטשעס האָבען זיך
אָנגעשלאָסען, און עס איז געוואָרען מעהר
גער און אונזער טרעזשור, האָבען מיר
זיך גלייך איינגעפֿאַרירט, מיט א קאָפי-
טאַל פון 50 טויזענד דאָלאַר. מיר האָבען
גלייך ארויסגענומען אַ מאַטער, גע-
דרוקט שערס און אָנגעהויבען פונקציאָני-
רען אַלס א געזעצליכע קאָמפּאָזיציע-גע-
זעלשאַפֿט, לויט די געזעצ פון ניו יאָרק
סטאַט, ווען עס האָבען זיך נאָך מעהר
ברענטשעס אָנגעשלאָסען, האָבען מיר גע-
רופֿען אַ קאָנפֿערענץ פון די עקזעקוטיוועס
און אַקטיוועס מעמבערס פון די ברענ-
טשעס. מיר האָבען אויך גערופֿען אַ שער-
האַלדער מיטגליד.

היינט צו טאָג האָבען מיר איבער 70
ברענטשעס, אָנגעשלאָסענע און אונזער באַ-
ווענט. מיר האָבען סובסערײַבער פאַר
זיינצעלנע שערס אויף דער סומע פון
10 טויזענד דאָלאַר און קעש פאַר
יעדען מיר איבער 4 טויזענד דאָלאַר. ווי
איהר זעהט, ברידער קלאָקמאכער, אר-
בייט זיך גאנץ נישט, עס באַוועגט זיך נאָך
לעבעדיג אויף אונזער אידישער נאָס.

אין די פאַר הױסע מאָנאַטען, און
פּעציעל יעצט, אין דער צייט פון קעט
פּײַן, איז אונזער מעטיקייט עטוואָס
לאַנגזאַמער געוואָרען, און טאקע פאַר
דיעזען צוועק רופֿען מיר אַ קאָנפֿערענץ
פון די 70 אָנגעשלאָסענע ברענטשעס. מיר
וועלען דורך דער קאָנפֿערענץ אויפלעבען
און פאַרשטאַרקערען די ארבייט, און נאָך
עטוואָס באַוועקען מיר מיט דיעזע קאָ-
פּערענץ — צו מעגליך מאַכען גלייך צו
צוטרעטען צו דער ערפֿונג פון דער קאָ-
פּערענץ באַקערע.

פריינדע און ברידער! לאָמיר געהן
אין די ברענטשעס, וואו מיר באַלאַנגען.
לאָמיר פאַרלאַנגען, אז אונזערע ברענ-
טשעס זאָלען אויסקלייבען און ערוועהלען
פון זייערע אַקטיוועס מעמבערס צו 2
דעלעגאַטען צום קאָנפֿערענץ פון דעם
12טען נאָוועמבער, וועלכען מיר רופֿען
אין „פּאַרױטערס“ בילדינג. לאָמיר אַלע
קומען. לאָמיר אַלע פאַראייניגטע הילד
ארכייטען, אַנשטערענען זיך און העלפֿען
בויען דיעזע קאָמפּאָזיציע-געזעלשאַפֿט
רינג!

ה. מעניץ, דעם 12טע.

אין איהר שניידעסען קלייד, האָבען איהם שטענדיג באַליי-
דעט. ער האָט אין דער חתונה געזעהן אַ פּאַרפֿאַרירונג פון
יענעם מאַמענט, ווען אַ מיידל, אויפֿגעהירט ביז דער טיפֿער
נישט פון איהר האַרצען, גיט זיך אַפּ. אַנדערש'ן האָט זיך גע-
וואלט, אז די וואס ער וועט אויסקלייבען, זאָל אַליין, מיט אַ
ליכטיגער נשמה, אַ פּרייע, אפּזאָגענדיג זיך פון אַלע פאַראַר-
מילען, איהם שטענדיג די פרייד פון אַס דער געזע, — שטענדיג
מיט דער זיכערהייט אין זיין לעבע, מיט דער זיכערהייט, אז
בלויז אַס די לעבע איז גענוג — און מען דאַרף נישט קיין שום
באַשיצונג פון געזעץ, כדי צו פאַרזיכערען זייער פאַרבינדונג.
פאַר וואס האָט מאַרדלאַוו מיט איהר שכל נישט פאַר-
שטאַנען, וואס עס קומט פאַר אין אַנדערש'ן אומרוהיגע נשמה,
וואס איז נאָך געווען פול מיט טרויעריגע ערנעגאנגען וועגען
זיין קינדערהייט, וואס איז פאַר'ס'ס געווארען פון דער געגענ-
זייטיגער שנאה צווישען זיין פאטער און מוטער? מאַרדלאַוו
איז האָט איהם ליבט געקענט באַהערשען, ווען זי וואלט זיך
איהם אפּגעגעבען. איהם זיינען געווען באַקאַנט איהרע אַנ-
טראַכטען, זי האָט געוואוסט, אז איהם זיינען גאָרענט פרייע
פאַרבינדונגען, וואס האלטען זיך אויפֿן ווארט, וואס איינער
האָט דעם צווייטען געגעבען. אַנדערש'ן האָט געגלייבט, אז פרייע
פאַרבינדונגען זיינען מעהר מאַראַליש, ווי די, וואס זיינען גע-
הייליגט געווארען פון די געזעצן פון חתונה, וואס האָט אַפּט
פאַרבוטען אַ יונג מיידל מיט אַ זון. מאַרדלאַוו האָט דאס
אַלץ געוואוסט און דאָך איז זי געבליבען שטום, צוריקגעהאַל-
טען אין דער צייט, וואס איהרע שוועסטער האָבען אויך פרעה-
ליך געווישט ארום איהם.

„אפּשר איז דאָס בלויז קאָקעטעריי?“ — האָט זיך אַנ-
דער אַליין געפֿרעגט. און ער פון זיין זייט האָט געווארט אויף
עפֿעס, וואס זאָל ארויסברענגען אַפּען דעם באַהאַלטענעם נשמה
געפֿיהל פון דעם מיידל. מעגליך, אז זי זעהט בלויז אין
אַנדערש'ן מיטל צו באַפֿרייען זיך פון דעם שווערען לעבע, וואס
דריקט אויף איהר די מיידלעך, אז זי זיינען גרייט צו טאָן
אַלץ, אבי נאָר זיך צו באַפֿרייען פון דעם דאָווען יאָך.

אַנדערש'ן האָט געפֿיהלט, אז אויף איהם זיינען גרייט אַ
וואָרע צו טאָן זיך אַלע פינגע שוועסטער. דאָס און לעבן, אַ-
ניט קוקענדיג אויף זייער געמאכטער קאָמישקייט, האָבען קיינ-
מאָל נישט דורכגעלאָזען אַ צופֿאַל ארויסצואווייזען פאַר איהם
זייערע שמעקענדיגע האַר, זייערע בריסט און רייצען איהם,
מעגליך, אז אויף איהם האָבען זיי זיך געלערענט די ראלען,
וואס זיי האָבען זיך געקליבען שפּיעלען פאַר אַנדערש'ן. אפילו
סעליגא, האָט אויסגענוצט אַלע מיטלען צו בלייבען מיט איהם
אויף אויף אויף. דאס איז געווען דאָס לעצטע מאל ווען ער
איז געווען אויף אורלויב. זי האָט אויסגענוצט אַ מאַמענט,
ווען די מוטער און די עלטערע שוועסטער זיינען געווען אין
פאַרזי און די אינגערע זיינען נאָך דאמאלס געגאנגען אין פאַר-
טיאָן. אַנדערש'ן האָט נישט געהאַט קיין אַנדער מיטל צו באַ-
פֿרייען זיך פון איהר נעץ, ווי צו אַנטלויפֿען, ווייל ער האָט
נישט געוואלט פאַרבינדען זיין לעבען מיט אַ תּהוֹלֶלֶע, וואס וואלט
נישט באַפֿריינט די פאַרלאַנגען פון זיין נשמה. בלויז זשעני
איז געווען די איינציגע פון די שוועסטער, וואס האָט קיינ-
מאָל נישט קאָקעטירט מיט איהם. זי האָט זיך באַצוויגען צו איהם
ווי צו אַ חבֿר, ווי מיט אַן עלטערע ברודער, צו וועלכען מען קען
זיך ווענדען פֿריי, אונבאַצוואונגען.

יא, מאַרדלאַוו איז געווען די איינציגע רעטעניש,
וואס מען האָט געדאַרפט לעזען, זי איז געווען די איינציגע
נשמה, וואס איז פאַרגעשטאַנען צו באַווינען, זי איז געווען דער
ריינער בלאַט, אויף וועלכען ער איז גרייט געווען פאַרשרייבען
זיין נאָמען, אויב ער וואלט זיך נאָך געעפֿענט פאַר איהם.

5.

...מיט אַמאָל האָט אַרום אַנדערש'ן גענומען רוישען אַ נאָ-
צע מחנה פֿיינעל, וואס מען האָט ארויסגעלאָזט אויף דער
פֿריי! אַלע פינגע-האַבען זיך אראפּגעלאָזען שטיל, כדי איהם
צו איבערראשען. זיי האָבען פון אונטער די פאַרהאנגען באַ-
שערט, אז ער זיצט פאַרדאכט, מיט אַ צעשטרייטען בליי-
און האלט אין דער האַנד אַ פאַרלאָשענעם סיגאַר. קלאַנגלעך
זיינען זיי דורכגעגאנגען דעם קאָרידאָר און אַ וואָרע געטאָן זיך
אויף דער באַנק און גענומען ציפֿען איהם. לאַכענדיג איז אַנ-
דער אויפֿגעשפּרונגען אויף די פיס און די מיידלעך, אפּטרעטענ-
דיג פון איהם, האָבען זיך גענומען פאַר די הענט און אָנגעהוי-
בען זינגען אַ קינדיש ליידעל.

זיי האָבען געזונגען און געדערהט זיך, געטומעלט. זיי
זיינען געווען פאַר'שכוד'ט פון זייער יונגע, פון דעם באַ-
וואוסטזיין פון זייער שעהנדיג, פון דעם באַוואוסטזיין, אז
זיי פאַר'שכוד'ען אויך אַנדערש'ן מיט דעם וואוילגערוך פון זייער
ערע פֿרישע לייכט, מיט די צערטליכע גאָנסען פון זייער
הויט, מיט דער רויטקייט פון זייערע ליפּען, אונטער וועלכע
עס האָבען ארויסגעלאָזט שטאַרקע און שאַרפע, ווי ביי חיות,
ציין.

(פאַרמעצונג פאַלגט)

געניסען אייגענעם פון זיך דעם ליכטען וועגל, וואס האָט
זיך דורכגעשניטן צו איהם דורך די בעריכטע געוויקסען.
פון דער צווייטער זייט פון צאס האָט זיך געוויקסען דאָס
קליינע פאַרלאַנגען טורעמעל פון זיין אייגען הויז. ער האָט
שוין פון לאַנג באַפֿוילען אַרומגעצוהאַקען די פֿליגלען, אַס די
שוואַרצע הענט, וואס האָבען זיך געצויגען צום הימעל און אין
זייער אַנבאַווענליכקייט האָבען זיי איהם אויסגעזעהן, ווי
שלוחים פון אומגליק. דאָס הויז האָט, אַ דאנק דעם, אויס-
געזעהן, ווי אַ קאָליקע. אַנדערש'ן האָט געזעהן זיין באַלעקאָן, אין
דער לענג פון וועלכען עס האָבען געוואקסען אין אַנאָרדנונג
געוויסע ריזען; ער האָט געזעהן די טעראַסע, פון וועלכער
ער האָט צום ערשטען מאל געזעהן אין דערבייאַגען סאָך די
מיידלעך... קלייניקע מיידלעך, וואס האָבען זיך פרעהליך גע-
שפּיעלט, זייער אין זיך פאַרלאָשענעם פאַטער, די שמיכלעך-
רע מוטער, די באַבע...

ווי ווייט איז שוין דאָס אלעס! ווי זיינען פון יענער צייט
אויסגעוואקסען די מיידלעך. ווי האָט זיך אַלץ געביטען!
בלויז די נאָמור בלייבט אייביג יונג.

מיט טרויער אין האַרצען האָט אַנדערש'ן געטראכט וועגען
דעם, אז איהם קומט אויס נאָך אַמאָל איבערצולאזען די דאָ-
זיגע באַקאַנטע אומגעבונג, ווידער אַמאָל זיך צו לאָזען אין
ווייטע, הייסע לענדער, וואו די מעלאָדישע שטימען פון די
מיידלעך וועלען מעהר נישט צערטלען זיין געהער, וואו פרויען
געשטאַלמען וועלען מעהר נישט אויפֿשיינען אין זיין גרענעצ-
לאָזער איינזאַמקייט און בלויז אַזוינע פֿרייע, וואס זיינען
עהנליך אויף צוויגען, וועלען זיך ארוםשטעלען ארום זיין צייט
צעלט. ווארום האָט ער אַזוי נאָרש פערשווענדט די צייט
פון זיין אַינציגען אורלויב? פאַר וואס האָט ער אַזוי פֿריי-
געלאָזען זיינע פאַרלאַנגען, ווארום האָט ער אַזוי פֿרוכטלאָז
פערלאָרען די צייט מיט דער איסוראדור סעלעסטאָ, וואס האָט
איהם פאַרפֿיהרט מיט דער ווייסען הויט פון איהר לייב?
איהם איז אויסגעקומען פאַרלאָזען די הויט, נישט אפּגעבענדיג
זיך אַ רעכטונג וועגען דער צוקונפֿט זיינער, וואס האָט איהם
איינעם אַזוי געטראכטען.

די געוואלדען, וואס דאָס האָט געמאכט זוכענדיג איהר
ליפּטשיק, האָבען איהם ארויסגעבראַכט פון זיין פאַרמאכט-
קייט. אונטער די פאַרהאנגען פון די האַלב-פאַרמאכטע פענס-
טער האָבען זיך פון איין צימער אין צווייטען געשטאַרט לייב-
טע שאַמען. אַנדערש'ן האָט זיך פאַרגעשטעלט אין דער פאַנטאַ-
זיע, ווי אַלע פינגע, האַלב נאָקעטע לויפֿען דאָס ארום, פאַר-
טשעפֿענדיג איינע די צווייטע מיט די עלענבויגענס. דאס
שפּריצען פון וואסער האָט אין זיין קאפּ ארויסגעבראַכט דאס
בילד פון דער אויסגעטונענער מאַרדלאַוו, שטעהענדיג אונטער'ן
טוש, וואס זי האָט, לויט זיין עצה, גענומען אַלע טאָג: איהר
פראכטפולער קערפער מוז געוויס אויפֿצוטרעטען אונטער דעם
קאַלמען שמעכענען שטראם, וואסער. אַנדערש'ן האָט זי געזעהן,
זי, די בלייך פנים-דיגע און די שוואַרצע ווי נאכט, האָר,
וועלכע ער האָט מיילמאָל ליעב געהאַט פאַנאָרעצולאזען, כדי
צו זעהן ווי די בויגיגע פיגור ווער'ט געלעט פון שוואַרצע
שטראמען.

אַנדערש'ן האָט ווידער גענומען פאַנאָרעצולאזען ביי זיך
אין קאפּ די אַלע גיט קלאָרע פֿלענער, וואס ער האָט געהאַט
וועגען זיין צוקונפֿט. עס איז צייט געווען צו באַשליסען זיך,
עס איז צייט געווען אויסצוקלייבען זיך אַ פֿריי, וואס וואלט
אין איהרע הענט גענומען זיין שיקאַל, וואלט איהם געבאַרען
קינדער, וואס וואלטען פאַרמעצעצט זיין שטאַם.

אַבער ווי קען מען זיך איבערצווינגען, אז די גענאָרס זיך
גיט, אז די פֿריינדיג, די פֿחיי, די הערליכע חות וועגען וועל-
כער דו חלומ'סט, וועט דיר זיין אַן אַמח' א געליבעטע,
אויפֿגעגעבענע באַלייטערין אייפֿן נאָנעץ לעבען? ווער קען
וויסען, אז דאָס געפֿיהל, וואס ציהט צו איהר איז נישט בלויז
דער פאַרלאַנג וואס איז אויפֿגעוועקט געווארען מיט אַ פֿערזאָן
פון צווייטען געשלעכט! קען דען אַ יונג מיידל פאַראויס
באַשטימען, צי די אויפֿרעגונג, וואס זי פֿיהלט, ווען זי איז
געבען איהר חתן, — איז אַמח'ע ליעבע און נישט בלויז די ניי-
געריגקייט פון געשלעכט, וואס איז אויפֿגעוועקט געווארען פון
דער ערשטער גאָלדענער מיט אַ מאָן?

אזוי האָט געטראכט אַנדערש'ן. און אין זיין פאַנטאַזיע איז
אויפֿגעשטאַנען דאָס בילד פון מאַרדלאַוו, וואס האָט פאַר-
מאכט איהר פֿענוגאָר כדי צו פאַרשמעלען פון איהם איהר
ברוסט.

וואו איז דאָס מיידל, וואס וועט מיר פאַרטרױען זיך
צוהאַקען צו איהם, וועט זיך אפּגעבען אָהן רעכטונג, אָהן היי-
טער געדאַנקען, בלויז דערפֿאַר, וואס זי וועט איהם האלטען
ווירדיג פאַר איהר לעבע, בלויז דערפֿאַר, וואס ער איז ריי, גע-
זונט, שטאַרק! א, מיט וויפֿיעל לעבע וואלט ער צוגעדיקט
צו זיין האַרצען דעם אַרד — אַן אונשולדיג מיידל, וואס
וואלט זיך איהם אפּגעגעבען פֿריי, באַוואוסטזיניג.

אַנדערש'ן, וואס איז געווען צוגעוועהנט צו באַטראכטען דאס
אונאויפֿגעהיכע פֿרוכטפֿערען זיך פון דער ערד אין פון ראסען,
האָט געפֿיהלט עפעס אַן ערנידערונג אין דעם, וואס מען האָט
פון איהם געפֿאָדערט, אַז איידער ער געמט זיך אַ ווייב דאַרף
ער געבען עפעס פאַרפֿליכטונגען. אַנדערש'ן האָט זיך געדאַכט
אז די חתונה איז אַ סימן, אז מען האָט ווייניג צוטרױען צו
איהם; די עפענטליכקייט פון דער חתונה צערעמאָניע האָט
אָנגעהירט זיין ציעות; די צוויידייטיגע באַמערקונגען, וואס
זיינען נישט געפֿאלען, ווען די מלח האָט זיך באַוויזען

מיידע פון
אברהם נירענבערג

א געפירטע נאך רייע

(רומאן)
פון פאלינא וואלמי

פארמאגטען פנים איז דורכגעלאפען א שטייכל: נים קר
קענדיג אויפ'ן געלעכטער, קריגערייזע, און געשרייען, האָבען
די יונגע מיידלעך פילע ארבייט אויפגעשטאן.

— נים אמת, איהר וועט מיר ערלויבען, זיי סיסטעמען
נאך אכאט מים זיך? דאס איז דער לעצטער שפאציר פאר
מיין אפפאהרען, — האָט געזאָגט אַנדער און דער צווייט, וואס
מאדעם בעריל האָט מאדזשיניזם געפאסט אין גרויסע שאכט
לען די ארבייט פון די דאזיגע סוסעלדיגע מיידלעך.

— יא, געוויס! פון נאכגען הארצען ערלויב איך עס
אייך! פון דער פריה און מאכען זיי מיר טוב מים זייערע
געשרייען! צום גרויסען פרייט פון ראָזע'ן און לעאָנא'ן האָט
זיך נאך היינט די קאז אפגעקעצטעלט און עס איז מיר אָנגע-
קומען מים גרויס מיה זיי ארונטערצושלעפען צו דער אר-
בייט! עמיץ האָט געעפנט די מיר פון דער אַה'ס שטייג
און זי האָט דא אַלץ צאוארפען. פון דער פריה און איז אין
צימער א שרעקליכער סומעל! זיי זיינען פארריקט געוואר-
ען! בנאמנות, מען קען מיינען, אז ביי זיי אין די קעפ האָט
זיך עפעס איבערגעדריקט.

עס איז אריינגעקומען סעלינא מים א גרויסען פארטוך,
וואס האָט פארדעקט איהר ארויסגעשארטע קלייד. זי האָט זיך
געשטייכעלט הערענדיג דער מוסער'ס לעצטע ווערטער און צו
נעלייגט:

— אודאי דרעהען זיך ביי אונז די קעפ, עס איז זעכסט
פארשטענדליך! מיר זיינען יונג, דערפאר זינגען מיר, טומ
לען מיר און מיר קענען נים זייען אויף איין ארט! זאגט
אַליין, אַנדער, זיינען מיר נים גערעכט?

און די לויכטענע סעלינא איז פארבייגעגאנגען אַנדער
און איז צוגעקומען צום פענסטער, וואו עס האָבען זיך געפיר-
ען זשעני און מאַרי-לואיז; סעלינא האָט באמערקט, אז ביי
דע שוועסטער שטען זיך מים זייער נעלייזשע.

— ווי נאָריש איז דאָס, מאַרי-לואיז! עס איז א רחמנות
אויף דיר צו קוקען. פיהר זי אדעקס, זשעני; איהר ווייט
ביידע קאמיש.

שטעהענדיג נעבען מאדעם בעריל, האָט אַנדער פון דער
זיין באטראכט די יונגע מיידלעך; אין זיין נשמה האָט אויפ-
געפלאמט א פרייט געמישט מים געלעכטער, זעהענדיג ווי מא-
רי-לואיז האָט א ציטערדיגע געשאקעלט איהר לאנגען צאָפ.

— אָט זעהט איהר אַליין, אַנדער, איהר ווייט ארונטער
געפלען צו אונז, ווי א דונער פון קלאָרען הימעל! מאַרי-לואיז
איז ממש פארשטיינערט געווארען! צווישען אונז רעדענדיג,
ווייט איך נים פאר וואס זי בעאונדוהינט זיך אזוי! איז עס
דאך נים דאָס ערשטע מאל, וואָס איהר האָט זי געדראפן נים
אין נאנצען אָנגעטאן! נים אמת?

ניך, ווי א פיל, האָט זיך מאַרי-לואיז דורכגעשארט פאר
ביי אַנדער אין איהר עטוואס צו שמאלען מאַרגענראָק, וואס
האָט ענג ארומגעכאפט איהרע פיס און איהר ברוסט און ארויס-
געבראכט, אונבאוואוסט פאר איהר אַליין, די רונדע פארמען
פון איהר קערפער.

— בלייבט דא, אַנדער, און איך-וועל ארויפגעהן אין דער
הויך — האָט געזאָגט מאדעם בעריל, פארמאכענדיג דעם לעצ-
טען שאכטעל.

— ביז איך וועל אויסריכערען די סינאר, דארפן זיי
זיין פארטיג — האָט אַנדער אפגעשטעלט. — ערלויבט איהר
מיר דערווייל זיך דורכשפאצירען אין נארטען?

נים ווארטענדיג אויף קיין ענטפער, איז ער ארויסגע-
שפונגען דורכ'ן פענסטער: דאָס איז געווען דער נאָהענט
סטער וועג אין נארטען אריין. צווישען די וואונדערליך צע-
וואקסענע קוסטען און דער אלטער וואנד, וואס איז געווען אין
נאנצען באוואקסען מיט עפיי און אַנדערע זיך ציהענדיגע גע-
וויקסען, איז די מיידלעך איינגעפאלען א בלומענבעשט איבער
דער האלב איינגעפאלענער באגס. דאָס שטאַמענדיגע ווינקעל
איז אין נאנצען איינגעהילט געווארען פון בלומען. אַנדער
האָט זיך געזעצט אין דער האלב-דונקעל הייט און פאררויכערט
א סינאר. צוואמען מיט דעם בלויען רויך האָט ער מים פאר-

(פאָרזעצונג).

זעהר פריינדליך איז געווען דאָס געזעגענע זיך: די שוועס-
טער האָבען איהם צוגעזאָגט צו שרייבען אין א בראַנזשאלאגישער
אַרדנונג אלע שטאָדטישע געוועזענע, נים פארדעכטיגענדיג, אז
מאדעם ריוואל, כאַטש זי האָט געלעבט אזוי אפגעזונדערט,
האָט עס שוין פון לאנג געטאן... אן ארבייט, וואָס עס איז איהר
נים באשערט געווען לאנג צו פיהרען. דערשלאָגען פון דער
איינזאמקייט, א שוואכע און א פאראיינזאמטע, איז זי איינ-
מאל אין אן אָווענד שטיל איינגעשלאָפען, אדעקטענדיג פון
לעבען פונקט אזוי שטיל ווי זי האָט געלעבט, אָהן דעם מאן,
אָהן דעם זון.

ווען אַנדער איז דאָס צווייטע מאל אהיים געקומען, נאך
דעם ווי ער האָט דריי יאָהר פארבראכט אויף דעם גרויסען אינ-
זעל, האָט שוין זיין מוסער געהאט פון לאנג געשלאָפען מיט'ן
איביגען שלאָף נעבען איהר מאן, מים וועלכען, מעגליך, זי האָט
שלוס געמאכט.

אַנדער האָט זי דערפיהלט איינזאם, פאלשטענדיג איינ-
זאם.

ער איז אלט געווען דרייסיג יאָהר. א סרויער האָט איהם
באָהערשט. מעכאניש, נים טראכטענדיג פיעל, איז ער אדעק
אין דעם שטענדיגן הויז. זיין אייגען הויז, איז געווען צו פוסט,
ער האָט געמאכט אויף אַנדער דעם איינדרוק פון א קבר,
וועמען די נאטור האָט באדעקט מים א נעץ פון געוויקסען, פול
מים ווילדער קראפט.

נים לאנג טראכטענדיג, האָט אַנדער גענומען די „נוטע
אמעריקאנערס", פיהרען אין די פעלדער אריין, איבערלאָזענדיג
אז די צייט זאָל ערקלערען, וואָס איז דאָס געווען פאר אומדנה,
וואָס האָט זיך אויפגעהויבען אין זיין הארץ, אין דער שטילקייט
פון זיין הויז, וואו עס האָט זיך נים געהערט דאָס רוישען פון
ווייבערישע קליידלעך.

4

שטעהענדיג ביי דער שוועל, האָט אַנדער געלאכט פון
די אויפגענומען מיידלעך: מאַרי-לואיז און זשעני האָבען זיך
געקליבען ארויסצושפרינגען פון פענסטער, נאך אַנדער'ס שטיי-
מע האָט זיי געמאכט פארנלייווערס ווערען אויפ'ן פלאץ.

— נן, גיכער, אויב איהר ווילט אז איך זאָל אייך היינט
נעמען פריהשטיקען.

אַנדער האָט זיך געמאכט, אז ער זעהט נים, ווי די צוויי
אינגערע שוועסטער קאקעטירען. זיי זיינען אלץ פארבליבען
אין צימער און געדריקט זיך פאר איהם מים צולאָזטע האָר,
געדריקט זיך איינע צו דער צווייטער, כדי ער זאל זיי קענען
זעהן פון אלע זייטען.

— אויב איהר, איהר אלע פינף, וועט נים זיין אָנגעטאן,
אס שפעטסטען אין א האלבע שעה ארום, וועל איך אייך נים
מיטנעמען...

ער האָט נים באוויזען צו ענדיגען זיינע ווערטער ווי רא-
זא און לעאָנא האָבען זיך צוקוויטשעט אין קאָרידאר:

— מאדעם, אַנדער איז געקומען נאך אונז, ער וויל אונז
נעמען פריהשטיקען; קום ארונטער און מיר וועלען שוין ארויפ-
געהן.

עס האָט זיך דעהערט א קלאנג פון טריט איבער די טרעפ
— דערנאך די וויינענדיגע שטימע פון מאדעם בעריל, וואס
האָט געפרעגט, צי די ארבייט איז געענדיגט.

דער געלער הונד, דאָרע, האָט די האלב-פארמאכטע טיר א
שטופ געטאן מיט דער מאַרדע און מים א פריידיגען בילען
זיך א ווארף געטאן אויף אַנדער.

— אהא! די מאמע איז נים ווייט, אָט איז שוין דארע,
האָט מעכאניש באמערקט מאַרי-לואיז, כלוין כדי צו זא-
גען א פאך ווערטער, ווייל זי האָט נים געוואוסט ווי אזוי זיך
ארויסצושאדען פון צימער מיט דעם צולאָזענעם קאפ, וואס
האָט איהר צוגעגעבען דעם אויסזעהן פון א יוג, אונשוילדיג
מיידעל.

מאדעם בעריל איז אריינגעקומען אין צימער מים א הויב
אויפ דער פויסט. זי האָט דערלאנגט אַנדער די האנט און
פארזאָרגט געווארפען א בליס צום ארבייטס-מיט. איבער איהר

געפילע, וואָס געהטען אייך שוים, ווען
איהר בא וואכט ווי מעכטיג די וואסערען
קייטלען זיך שטורמיש ארונטער. איהר
ווערט מיטגעצויגען מים דיעזען מעכטי-
גען נאטור-וואונדער, מים דיעזען מעכטיגע
וואסערען, וועלכע פאלען ווער ווייט ווי-
פיעל מיווענדער יאָהרען און שטעלען זיך
נים אפ אפילו א מינוט.

דורות געהען, דורות קומען; מיליאָ-
נען מענשען האָבען דיעזע וואונדער בא-
טראכט פאר אייך; מיליאָנען וועלען דאָס
באטראכטען נאך אייך — און די מעכ-
טיגקייט פון די שטראמען ווערען אויף א
האָר נים פארקלענערט. וואָס פאר א בא-
טרעף האָבען מיר, די פארבייגעהענדע בא-
שעפטיגער, נענען דיעזער אייביגקייט?
מיר וואנדלען, מיר שטרייטען, מיר קעמ-
פמען — אָבער ווי לאנג? וואָס ווערט
פון אונז? ווי לאנג געדויערען מיר?

ביי דיעזע געדאנקען הויבט איהר
פלוצונג אללין אן צו זוכען א טרייסט
פאר זיך, און איהר ווערט פלוצונג דער-
הויבען אין אייערע אייגענע אויגען, ווען
איהר דערמאנט זיך, אז דער מענטש, אין
זיין קורצער עקזיסטענץ, באהערשט דאך
די דאזיגע אייביגקייט, נוצט איהר אויס,
צאכט איין די קראפט פון דיעזער אייביג-
קייט און באשאפט ליכט אין פראדוצירט
פון איהר עלעקטריציטעט.

שטארקע וואסער-שפריצען גיבען אייך
א קלאפ אין געזיכט. איהר כאַפט א קוק
אונטען, פון וואנען די שפריצען קומען,
און עס דוכט זיך אייך, אזוי ווי די ווא-
סערען האָבען געלעזען אייערע געדאנקען
און אלס ענטפער פאלען זיי מים מעהר
האָסט ארונטער און מים בעס שלאָגען זיי
אויף אין פנים און שרייען: וואָס אויס-
נוצען, ווען אויסנוצען! ווער ביזטו? ווי
לאנג געדויערט דאָס, וואָס די נוצט אונז
אויס? מיר האָבען געזעהן מיליאָנען אונז
ווי די, און מיר וועלען נאך זעהן מיליאָ-
נען אַנדערע, ווען פון דיר וועט שוין קיין
געדעכניש נים בלייבען. די נוצט אונז
אויס?! די פארבייגעהענדע באשעפטיג-
נוצט אונז אויס! — אונז, די אייביג-
קייט!

כא, כא! — הערט זיך, דוכט זיך,
פון אונטען א געלעכטער, פון אונטען,
וואו די וואסערען שלאָגען זיך אפ אן דעם
גרונט. און א שטראם א פרישער באגיסט
ווערער אייער געזיכט.

איהר ווילט זיך אוועקרייסען. איהר
ווערט אייפערזיכטיג, אייפערזיכטיג אויף
דיעזער נאטור-אייביגקייט. איהר ווילט
שוין אוועקגעהן. אָבער עס לאָזט אייך
נים. איהר קוקט אויטער ארונטער, די
וון שפיענעלט אפ אין די וואסערען א קא-
לירטע ליכט. א ליכט פון פארשידענע
קאלירען ציהט זיך פון דעם וואסער אין
דער הויך. א רענענדיגע, צוואמענדי-
שטעלט פון מיליאָנען, מיליאָרען דימעט-
לעך און בריילאנטלעך שפיטעלעך זיך און
לאסטשט זיך אין דעם וואסער. איהר
קוקט, איהר גראַבט איין אייערע אויגען,
איהר ווילט דערגעהן דעם סוד פון דיע
זען אייביגען לעבען. עס איז אָבער פאר
אייך א פארבארגענע זאך. איהר ווייט א
נאכט, א פארבייגעהער, בעת דאָס איז די
אייביגקייט, די אייביגקייט אלליין...

די ניאנארא פאלט איז נים איין ווא-
סער-פאל, נאך א סך וואסער-פאלען. עס
זיינען אָבער דא צוויי הויפט-פאלעך, וואו
די שטראמען קומען זיך צוזאמען. דאָס
זיינען די מעכטיגסטע שטראמען. איינער
פון דיעזע, דער שטארקערער, געפינט זיך
אויף דער אַמעריקאנער זייט, און דער
צווייטער, דער גרעסערער אָבער שוואכער-
ער, געפינט זיך אויף דער קענעדער זייט.
אום אקטאָבער די קענעדער וואסער-
פאלען, דארף מען אריבערגעהן דעם גרע-
ניץ. דער טייך ניאנארא, וואָס ציהט זיך
פון דיעזע וואסער-פאלען, איז דאָס דער
גרעניץ צווישען אַמעריקא און קענעדע.
א בריק איז אריבערגעווארפען איבער דעם
טייך, און פאר 10 מענט אָפצאהל לאָזט
מען אייך אריבערגעהן פון איין זייט אויף
דעם צווייטען.

מיר האָבען אלע באצאָהלט די צעהן
סענטיגע און מיר האָבען אָנגעפאנגען ארי-
בערגעהן דעם אינטערנאציאָנאלען בריק.
אונזער לעפאָוויטש, זייענדיג א וויצ-
לינג פון דער נאטור, האָט קומענדיג אין
מיטען בריק אונז געצייגט דעם וואונדער,
ווי אזוי ער קען שטעהן מיט איין פוס אין
אין לאַגער און מיט דער אַנדערער אין א
צווייטען לאַגער. ער האָט אונז געצייגט
דעם וואונדער און אונטערשטייטעלט
אונטער די וואַנעס. אז די וואַנעס!
קוקענדיג אויף זיי אין דער מינוט, האָט
מיר אזוי ווי די הארץ געזאָגט, אז די
וואַנעס וועלען אונז דא אָנטאן צרות.
נאך געהט עפעס! הייסען זיי ארונטער-
געהמען וואָלט דאך געווען ספאנדראלען,

זיסעט אין אַמעריקא.
אונזערע לעים מים די אַפליקיישאַנס
פאר די ערשטע פויפערס אין זייער פא-
קעט געגרייפן, אז די לאַנע ווערט גאנץ
ערנסט. — הויבען זיך אן אַרויסצורוקען
השיכנו נאָדאָ. מיר האָבען נאך גע-
ווארט אויף דעם ערשטען, וואָס זאָל האָ-
בען דעם מוט אָנצופאנגען לויפן, און —
מיר נאָך זיי. צולעצט געהען ארויס אונ-
זער פריינד יאָנאָוסקי מים מים קאָהן.
ביידע מאַכענדיג מים די הענד — ווייזט
אויס, ציינענדיג איינע די אַנדערע ווי גע-
רעכט זיי זיינען.
מיר פאָהרען צוריק, יעדער פאר
טראכט, אונזער פריינד יאָנאָוסקי מים
א פעסטען באשלוס, אז אזא זאך קען נים
און טאָר נים פארשוויגען ווערען, און אז
א פראָטעסט מוז גלייך אין דער „שיינער
ארייטער שטימע" אָפגעדרוקט ווערען...

אלע טשינאָוויקעס האָט מען אונז אָנגע-
פאנגען שמעלען פראַגען.
איך בין א בירגער פון דער גאנצער
וועלט. פאר מיר עקזיסטירען נים קיין
גרענעצען. און אויב זיי זיינען דא, אַנער-
קען איך זיי נים — לאָזט זיך הערען אונ-
זער פריינד יאָנאָוסקי'ס שטימע.
אונזער לעפאָוויטש טרייעט באוויי-
זען מים אותות ומופתים, אז ער איז נים
קיין דייטשער גענעראל און נים קיין אונ-
גארישער באַלשעוויק; אז אין דער צייט
פון דער אונגארישער רעוואָלוציאָן האָט
ער נאך אָנגעפיהרט די רעוואָלוציאָן ביי
די ניו יאָרקער ליידעס טיילאָרס.
עס מיסט זיך אריין אונזער פאניא
קאָהן. זי פראָטעסטירט, וואָס מען פאר-
רעכטיגט אונז, אז מיר זיינען דייטשע גע-
נעראלען, בעת זי איז נאך די פרעזידענ-
ט פון דעם ערשטען ארבייטער-אויטער...

ספעציעל אין אזא מאַמענט, ווען עס איז
אזוי גאָהענט צו דער קאָנווענשאַן...
מיר קומען צו צום צווייטען זייט בריק.
מיר זיינען שוין דאכט זיך אויף דער צוויי-
טער זייט. פלוצונג הערען מיר א בא-
פעהל זיך אָפצושטעלען. מיר זעהען ווי
צוויי זשאַנדארען האַלטען לעפאָוויטש'ען
און באטראכטען זיין בערדעל מיט די וואַנ-
צעס. אין די אויגען פון די זשאַנדארען
האָט זיך אזוי ווי געזעהן די פראַגע:
ווער איז ער דאָס, דער בעל דבר? די
וואַנצעס קוקען אויס אזוי ווי קיינער וויל-
העלעם; די בערדעל אזוי ווי גענעראל
לוצענבראָם, דער געבוי פון דעם קערפער
אזוי ווי געלא קוּנ'ס ווערשע קען ער
זיין? זיכער א בעל-מלאכה פון יענער
זייט רהיין...
מ'האָט שוין אונז אלעמען אריינגע-
מען אין א חדר'על און צוזאמענגענענדיג

די קוהלען גרעכער און די רעגירונג

פון א. זעלדן.

True translation filed with the Postmaster at New York City on Nov. 7, 1919, as required by the Act of Congress approved Oct. 6th, 1917, known as the "Trading with the Enemy Act."

דער סטריק פון די ווייכע קוהלען גרעכער פאר העכערע ווייזשעס און בעסערע באדינגונגען איז פארוואנדלט געווארען אין א קאמף צווישן די ארבייטער-יוניאנס און דער רעגירונג. עס איז מערקווירדיג, וואס די קוהלען באראקן שטענען אינגאנצען אין הינטערגרונד און לאזן נאך גרויסמוטיג דער רעגירונג אויסצוקעמפען זייער קאמף.

עס איז איצט צו פריה צו ריידען וועגן דעם, צו וואס פאר א רעזולטאטען די אינדוסטריעלע וואס די רעגירונג האט ארויסגענומען געגען דעם קוהלען גרעכער סטריק וועט פיהרען. דאס ווענדט זיך זעהר פילע און די ווייטערע שריט וואס די רעגירונג וועט נעמען און ווי אזוי די גרויסע אמעריקאנער יוניאנס וועלען אויף דעם ענטפערען. אויב די רעגירונג וועט ווירקליך ארעסטירען די פיהרער פון די קוהלען גרעכער און אויב די אייגענבאהן יוניאנס וועלען באמת ארויסרופען אין אומגעפער 100,000 מענטשן אויף אלע באהאפטע אלס ענטפער אויף דעם ארעסט פון די פיהרער פון די קוהלען-גרעכער, קען זיך ענטוויקלען זעהר אן ערנסטע לאג, וואס זאל זיך גרענעצען מיט א ביר-גרעקירע. עס איז אבער דעם גרויסער ספק אויב ביי בירדע צווישן וועט זיך געפיהרען מיט גענוג דעפיהרען דעם קאמף ביז צו זיין לאנגזעלען שלום. ניכער פון אלץ וועלען זיי בלייבען שטעהן אין מיטן, ווארטען אויפ'ן צווייטען צד צו מאכען די אנגעבליכע און דערווייל זאלען זיך אריינלעגען גוטע לייט און ווי עס איז ענדליך דעם סכסוך מיט א שטיקעל פשרה. ניכער פון אלץ וועט דער סטריק פון די קוהלען גרעכער, וואס זיין אויס-גאנג זאל נישט זיין, ווערען א שטארקע פאליטישע אישור פאר די קומענדע וואהלען איבער א יאהר מיט א שטארקער אר-בייטער-פארטיי אין פעלד. די שטעלינג פון דער רעגירונג צו דעם סטריק איז ווי געוואונען פאר די אנהענגער און ארגאניזירער פון דער ארבייטער פארטיי. אבער וואס די רעזולטאטען זאלען נישט זיין, וועט יעדער פאליטישער בעאכאכטער מער מווען צוגעבען, אז עס איז געווען זעהר א רייזקאלער און א שלעכט אויס-פאלג.

גרעכענער שריט פון דער זייט פון דער דעמאקראטישער אדמיניסטראציע ארויס-צוגעהערען אן אינדוסטריעלע געגען דעם סטריק און צו פארהאלטען די סטריק פאנדרס. אויב אפילו דער מיטעל וועט געלינגען און וועט העלפען די קוהלען-באראקן צו בעארבייטען די קוהלען-גרעכער נאך א האלב יאהר אויף די אלטע באדינגונגען, וועט עס אבער דערפאר זעהר טייער קאסטען דער דעמאקראטישער פארטיי — מעגליך איהר נאנצע עקזיסטענץ.

אין פאקט זעהט זיך ארויס זעהר כולט פון דער גאנצער אנגעלעגנהייט, און דאס איז, וואס מיט איהר שטעלונג צו דעם קוהלען גרעכער סטריק האט די ווילסאן אדמיניסטראציע אפגעבראכען מיט די גרויסע מאסען ארבייטער פון לאנד, וועלכע עס האט ביז איצט געפעהלט דער פאליטישער באוואוסטזיין און וועלכע האבען די לעצטע יאהרען אין א גרויסער מאס געשטיצט די דעמאקראטי-שע פארטיי דערפאר וואס זי איז לפנים וועניגסטענס, געווען פריינדליך צו זיי. עס איז געווען מר. ווילסאן און די דעמאקראטישע פארטיי, וואס האט אין יאהר 1916 דורכגעפיהרט דעם דאמסקאן אכט שטונדען געזעץ פאר די אייגענבאהן אר-בייטער און דער שריט האט זעהר פיל געהאלפען מר. ווילסאן'ען ערוועהלט צו ווערען צו א נייעם טערמין. די לעצטע האנדלונג פון דער ווילסאן אדמיניסטראציע צו באווייזט אבער, אז זי האט באשלא-סען אפצוברעכען מיט די ארבייטער. עס איז קיין צווייפל נישט, אז דא האנדעלט זיך נישט בלויז וועגען די קוהלען-גרעכער. דער אינדוסטריעלע געגען די קוהלען-גרעכער איז נישט מעהר ווי א פראגע. אויב ער וועט איצט געלינגען, וועט די רעגירונג זיכער אנווענדען דעמועלעכען מיטעל אויף אין באצוג צו די באהאנדלונג ארבייטער, וועלכע שטעהן אויף ערב א סטריק. מיט איהר שטעלונג האט די רעגירונג נאך קלאר געוויזען אויף וועלכע צד איהר רע סימפאטיען זיינען. מר. גאמפערס איז זיכער גערעכט ווען ער זעהט אין די לעצטע טע ענטוויקלונגען א פארווד פון די גרויסע געלד-אנטערעסען צו געבען דער וואקסענדער ארבייטער מאכט א "קלאפ צוויי-שען די אויגען". וואס מר. גאמפערס האט נישט דערזאגט איז, אז די רעגירונג זעהט אין דער הינזיכט האנד אין האנד מיט די גרויסע געלד-אנטערעסען, אבער דאס האבען אפגע ערקלעהרט די פיהרער פון די קוהלען-גרעכער.

א קורצער איבערבליק וועגען די אומ-שטענדען וואס האבען געבראכט צו דעם שטעלונג פון דער רעגירונג.

די קוהלען גרעכער האבען געשלאסען אן אפמאך מיט דער קוהלען אדמיני-סטראציע אין 1917 וואס האט געדארפט זיין אין קראפט אזוי לאנג ווי די מלחמה וועט געדויערען, אבער נישט לענגער ווי ביז דעם 31סטן אפריל, 1920.

אויף זייער לעצטער קאנווענשאן אין קליוולאנד לעצטען זומער האבען די קוהלען-גרעכער ערקלעהרט, אז די מלחמה האט זיך געענדיגט מיט דעם וואפען-שטילשטאנד און פאגליך האט זיך זייער קאנטראקט מיט דער רעגירונג געענדיגט. זיי האבען דעריבער אויסגעארבייט א רייע פאדערונגען צו די קוהלען באראק-נען, וועלכע זיי האבען געוואלט דורכפיהרען דורך באנייען דעם קאנטראקט צוויי-שען די פאדערונגען זיינען: א זעקס שטונדיגער ארבייטס-טאג, א פינף טאג-גע-ארבייטס-וואך און א העכערונג פון 60 פראצענט אויף זייערע פארדינסטען. זיי האבען אויף דער קאנווענשאן אויך באשלאסען ארויסצוגעהן אין א גענעראל-סטריק דעם 1טען נאוועמבער אין פאל די קוהלען-באראקן וועלען די פאדערונג-גען נישט נאכגעבען.

צווישען דער קאנווענשאן און דעם סטריק זיינען פארגעקומען דריי קאנפערענצען צווישען די קוהלען באראקן און די קוהלען גרעכער. די אלע קאנפערענצען האבען זיך אויסגעלאזט מיט נאך-נישט. די צייטונגען האבען געשריבען, אז שולדיג זיינען די קוהלען-גרעכער, וועלכע האבען פאר'עקשנ'טערהייט גאך נישט געוואלט אראפלאזען פון זייערע פא-דערונגען. דער פרעזידענט פון די קוהלען-גרעכער, לואיס, האט אבער ער-קלעהרט, אז וועגען די פאדערונגען האט מען נישט געוואלט ארבייטען און אז די גאנצע צייט האט מען זיך געאמפערט וועגען דער פראגע צו די מלחמה האט זיך שוין געענדיגט אדער נישט. נאך דעם דורכפאל פון דער צווייטער קאנפערענץ האט דער פרעזידענט פון דער יוניאן ארויסגעגעבען דעם סטריק אדער, לויט דעם באשלוס פון דער קאנווענשאן.

אומגעפער א וואך איידער דער סטריק האט זיך אפגעפאנגען האט דער פרעזידענט פון די פאראייניגטע שטאט-טען, וואוודראו ווילסאן, ארויסגעלאזט אן עפענטליכע ערקלעהרונג, אין וועלכע ער האט ערקלעהרט, אז דער סטריק פון די זאך מעגליך געווען ווען גאמפערס וואלט געווען דאס וואס ער האט פרעטענדירט צו זיין — א פיערדיגער אנהענגער פון דעם געדאנק אז פריוואט אייגענטום איז הייליג? קיינמאל נישט. גאמפערס איז פאר-מאסקירט, דאס אלעס. ער איז א בא'לשע-וויס.

ווען איך לעז אזעלכע נישט פארדינסטע אטאקעס אויף גאמפערס'ן פארקלעמט מיר דאס הארץ. מאנכעס מאל פאנגט דאס מיר אן אזוי שטיקען און דריקען ביי דער נשמה, אז עס איז איינפאך שווער איבער-צומאנען. איך מוז, אדער ארויסשיסען א פלוג אויף אזעלכע גזלנים, וואס ווייסען נישט פון קיין גרענעץ צו זייער אבזיכט, אדער איך מוז פארניסען א טרער.

אך, גאמפערס נעבעך. קענט איהר זיך פארשטעלען דעם וועהטאג פון זיין נשמה נאך אזא ביטערער דעמיושונג? ער האט דאך געווארט פאר "דעמאקראטי" ... "דע-האופ ענד אספיריישאן אוו לייבאר".

גאמפערס איז יעצט איינער פון יענע אומגליקליכע, וועלכע האבען דערלעבט צו זעהן דעם צוזאמענברוך פון זייערע טעא-ריעס. ער זעהט זיך יעצט אליין, אין זיין גאנצער לעבערליכקייט פון זיין לעבען. אלעס וואס ער האט געפרעדיגט, און אלעס פיערדיגט גלויבען געטרייעט צו פאר-שפרייטען צווישען די מאסען, — קומען יעצט צו איהם צוריק און שטעלען איהם פאלש, פאלש, פאלש... דיינע טעאריעס האבען קיין באדען נישט. זיי זינען אריין אין דעם זאמד אויף וועלכע דו האסט זיי געבויעט...

אם זעה איך פאר מיר גאמפערס'ן אין זיין פולען טראומה אין די לעצטע עטליכע בע יאהרען. איך זעה איהם אין סעינט פאל, ביי דער קאנווענשאן פון דער אמע-ריקאנער ארבייטער-פארטיי.

קוהלען גרעכער איז נישט בארעכטיגט און נישט געזעצליך. נישט בארעכטיגט איז ער דערפאר וואס ער ווערט ארויסגעווערפן אין א צייט וואו די רעגירונג מאכט גרויסע אנטשטעלונגען צו רעדוצירען די קאס-טען פון די לעבענס-מיטלען, און נישט געזעצליך איז ער דערפאר וואס דער קאנ-טראקט מיט דער רעגירונג האט זיך נאך נישט געענדיגט, ווייל די מלחמה האט זיך קוהלען-גרעכער נישט ארויסשטעלען נישט פאדערונגען ביז דעם 1טען מערץ, 1920, ווען דער קאנטראקט וועט זיך ענדיגען. דער פרעזידענט פון דער קוהלען-גרעכערס יוניאן האט אויף דעם געזעגט, פערט, אז פרעזידענט ווילסאן ווידער-שפרעכט זיך. ער האט אנגעוויזען אויף דעם וואס מיט עטליכע טעג נאך דעם ווי פרעזידענט ווילסאן האט ארויסגעגעבען זיין ערקלעהרונג וועגען די קוהלען-גרעכער האט ער וועטאירט דעם מלחמה-פראהיבישאן געזעץ אויף דעם גרונד וואס די ניוטוענדיקייט פאר איהם (ד.ה. די מלחמה) איז שוין פאראיבער. מר. ווילסאן האט איינמאל געמוזט מאכען א טעות, האט מר. לואיס ערקלעהרט, און דעם, טעות האט ער געמאכט אין באצוג צו די קוהלען גרעכער.

ערב דעם סטריק האט דער יונייטעד סטייס אסאנרי דזשענעראל ארויסגע-זאגט אז אינדוסטריעלע געגען די פיהרער, אז זיי זאלען דעם סטריק נישט רופען, אז זיי זאלען דעם סטריק נישט אנפיהרען און אז זיי זאלען זיך נישט טארען באנוצען מיט די אפגעשפארטע געלדער און דער קאסע פון די יוניאנס אויסצוצאהלען סטריק-בענעפיטס.

דער סטריק איז אבער אויסגעבראך כען צו דער באשטימטער שטונדע און כמעט אלע 425 טויזענד ווייכע קוהלען גרעכער האבען אוועקגעלעגט די ארבייט. און פון די אלע פאקטען שטעלט זיך ארויס איין פאקט מעהר כולט ווי אלע אנדערע און דאס איז, אז די רעגירונג האט צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקא ארויסגענומען אן איי-דזשאנסאן געזעץ און סטריק פון א קנאפען האלבן מיליאן ארבייטער פאר העכערע ווייזשעס און קירצערע שטונדען.

אלס קאנטראסט צו דער האנדלונג פון דער ווילסאן אדמיניסטראציע קען גע-בראכט ווערען די האנדלונג פון טעגדאן רוזוועלט, ווען ער איז געווען פרעזידענט, אין דער צייט פון דעם גרויסען קוהלען-גרעכער סטריק מיט א דרייצען יאהר צוריק, ווען ער האט זיך געשטעלט אויף דער זייט פון די ארבייטער און געוואונען גען די קוהלען-באראקן צו קומען צו אן אויסגלייך מיט די סטריקער. די וועלט שטעהט נישט, זעהט אויס, אויף איין ארט.

ריקאן פערדעריקסאן און לייבאר. אט פיהרט ער א רעגירונג סאלדאטען, און זיי געהן איהם נאך, טריט ביי מיט. די שטארם היילכט פון מיליטערישע מוזיק. אט שטעהט ער דאזיטען אויף א רעוויואלוצ-סטענדר. די סאלדאטען געהן איהם פארביי און סאלוטירען. זיין פנים שיינט פאר-גלייט. אט האט מען צו איהם צוגעפיהרט א מחנה רעקרוטען, וועלכע האבען נאך געוואלט האבען זיין ברכה איידער זיי געהן אוועק קעמפען פאר דעמאקראטי און ער שטעהט אונטער'ן פרייען הימל מיט אן ענטבליווטען קאפ אין פראנט פון זיין האטעל און נישט זיין ברכה. זיי אפלאז-דירען מיט אזא התלהבות. יעדער ווארט זיינער איז דאן צוטראגען געווארען אי-בער'ן גאנצען לאנד. גאמפערס נישט די רעקרוטען פון קעניגס פאל זיין ברכה. און אט לעז איך היינט אזא מין פרעה ליכע בשורה אין איינער פון די צייטונגען, געשריבען מיט גרויסע, גרויסע ווערטער, "500 סאלדאטען געלאנדעט. זיי וועלען באוואכען, און, אויב נויטיג, אויסלאזען די שיפע און 'שי סעי'". און אט לעז איך נאך א שטיקעל נייטס: "1000 סאל-דאטען אין גע-ר-י. זיי זיינען אָנגע-טאן אין דער פולער יוניפארם, האבען גע-נוג געוועהר, און טראגען די שטאפלענע הימלען, וועלכע די סטריקערס האבען פאר-זיי געמאכט אין צייט פון מלחמה."

אזא קאנטראסט קען דאך אייך איי-נאך איהם, גאמפערס'ן. אלעס וואס ער האט געבויעט און געשאפען און אויף וואס ער האט זיין גאנצע האפנונג געלייגט פאר דער פארוויקערונג פון מענשליכע רעכטע, פאר די ארבייטער וועמען ער האט זיין גאנצע לעבען פארטראטען, האט זיך פולציליג פארוואנדעלט אין איין איינער-נאכפערס. ווארום דער שכל איז דאך

גאמפערס נעבאך

(פעליטשאן).
פון דזש. העללער

א פלייגער (אזוי טענה'ן זיי): וואלט גאמפערס נישט געווען אזא פייגלינג און נישט גאנצעלאפען די אומוויסענדע מאסען וואלט ער דאך דעם יקות געקענט אפ-שטעלען איינס-צוויי. ער האט זיי בלויז געדארפט זאגען דעם, "אמת" פון וואנען דער יקות נעמט זיך. ער האט זיי געדארפט איינפאך ערקלערען אז דער יקות קומט פון דעם וואס די ארבייטער קריגע ווייכע ווייזשעס און ארבייטער-קורצע שטונדען. דאס אלעס. אס וועניג-סטענס האט ער זיי געדארפט ראטען אויס צו פירען די דיוע טעאריע פון יקות. ער האט געדארפט אָנזאגען אלע יוניאן פיהרער, אז זיי זאלען אפסטא-פען סטריקס און אלע אנדערע פאדערונג-גען פאר א 6 מאנאטען אס וועניגסטענס און דאן זעהן ווער עס האט רעכט — צו די "בא'לשעוויקעס" וואס שרייען אז דער יקות קומט פון אונפארשעמטער, "פרא-פיערונג" אדער די, "אנטשטענדיגע ביר-ריקאנער וואס זיינען איבערצייגט אז דער יקות קומט פון א פארקלענערטער פרא-דוקציע, וואס איז געקומען פון די קורצע שטונדען וואס די ארבייטער האבען אָנגע-פאנגען צו ארבייטען.

היינט וואס איז ווגען דעם פאליס סטריק אין באסטאן? און וואס איז מכה דעם שטאָל סטריק? און וואס ווענען דעם פרינטינג סטריק? (וואקווישאן) און וואס איז וועגען די לאנגשאַרמען? און ווארום סטריקען די טימסמערס? און וואס כונסטעווען ניד די מיינערס? וואלט אזא

גאמפערס נעבאך. איך האב פילע, זעהר פילע מיטלייד מיט איהם. איך פאר-שטעה אזוי קלאר די ליידען פון זיין נשמה ביי דעם יעצטיגען מאָמענט, אז איך קען זיך נישט העלפען מיטצוליידען און מיטצור-פיהלען מיט איהם.

איך לעז די טעגליכע ענגלישע-צייטונג-גען. איך לעז איינע; איך לעז א צוויי-טע; איך לעז א דריטע — איך לעז אלע, איך וויל מיט נייערדיגע בליקען אין יעדען ווינקעל פאר א גוט ווארט פון עמיצען וועגען דעם, "גרענער אלד מען", סע-טעל גאמפערס. אבער אָהן ערפאלג. איך געפין איבעראל די זעלכע הארצרייסענדע בילד:

מען טרייסעלט גאמפערס'ען פאר די לאצען פון זיין נשמה אָהן רחמנות. ווי פילע נישט און גאל עס געפיט זיך נאך אין די פערערס פון די אינטעליגענטסטע קאפיטאליסטישע שרייבער, ווערט עס אריינגעשפריצט אין זיין אלטען, כמעט פארוועלקטען קערפער און אין זיין נשמה: מען שטופט איהם, מען שטויסט איהם, מען בריקעט איהם און מען לאכט פון איהם, און, געוואלד, געוואלד, געוואלד! פאר וואס? וואס האבען זיי זיך אָנגע-זעצט אויף זיין ארימען לעבען? אוי!

גאמפערס נעבאך. שידט מען די הויט ארומטער פאר לעבענס-מיטלען? איז שולדיג אין דעם — ווער רעכנט איהר? — גאמפערס! רייסען די לענדל'ארס א פאם פאר רענט, איז אין דעם שולדיג קיין אנדערער ווי גאמפערס. ווארום דער שכל איז דאך

וואָרעם, ווי קען מען סטרייקען, צוויי אָדער מעהערע פערזאָנען מאַר צווישען זיך אַפילו נים ריידען וועגען דע סטרייק, און מאַכער יע, זיינען זיי שו קאנספיראטאָרס! אַטאָרני דזשענעראַל פאָלמער, מאַכט עס נאָך קלאָר אין זייס פיעלע ערקלעהרונגען פון זיין רויס מאַט. ער זאָגט אַז אַ סטרייק קען אָן פיהרשאפט, אָהן אָנווייזונגען, אָהן אַלגעמיינעם פלאַן נים אָנגעפיהרט ווערען פאָלגליך, ווי באַלד די פיהרער אין דור פון אינדזשאַנקשאַן פארבאָטען; צו סט דעם מירקעסע אלס פיהרער, מוז אַזוי דאָס סטרייק ווערען באַלד געבראָכען.

צווישען מיידלעך

(סקיצע)

פון דעלל קעניג.

האָט זי אין פראנצויזיש הויך און פאסט
ליך צווייטערעס און האָט זיך ארויס
קוקט, ערשטענס צו ציינען, אז זי קען
מאָסע רעדן פראנצויזיש און צווייטענס
זעהן צו האָט נישט אימיצער פארשטאנען
וואָס זי האָט געזאָגט.

זעהענדיג ווי גלייכגילטיג אלע וויינען
געבליבען צו די פאָר ווערטער, פילייכט
דערפאר ווייל זיי האָבען ערוואַרטט צו הער
רען פון איהר מעהר ווי צוויי און א האלב
ווערטער, האָט זי א פארשטאנען בלייב
געוואָרען אויף מיר און געוואַרטט אויף זאָל
איהר עפעס ענטפערען.
מאָמענטאָן זיינען מיר דינע געזעהלעכע
ווערטער, וועלכע זיינען ארויסגעזאָגט גע-
וואָרען פאר כמעט א פולע הויז מיט
מענשען, זעהר נישט געפֿעלען געוואָרען,
אָבער באלד האָט עס מיר אָנגעהויבען צו
פרעהן, הערענדיג, אז זי לעבט מיר.
פאר איהר דרייטסקייט אָבער האָט זיך
איהר באַשטרעבט מיט דעם ענטפער, אז
זיך הויבט נישט אָן צו פארשטעהען א
וואָרט פון וואָס זי האָט מיר נאָך וואָס
געזאָגט.

— איהר זיט דאָך געווען א שטיק
צייט אין פראנקרייך, וואָרום זאָלט איהר
נישט פארשטעהען קיין פראנצויזיש ?
— ווייל דאָס איז נישט קיין פראנ-
צויזיש.

— וואָס הייסט, — איז זי געוואָרען
אביסל ביזאלאך, — שוין צוויי וואָכען,
אז איך לערן זיך אָס דינע פאָר ווערטער
און צום סוף זאָגט איהר, אז עס איז נאָך
נישט קיין פראנצויזיש ?

אלע אין הויז האָבען איינגעהאלטען
און פארשטיקט זייער געלעכטער אין זיך,
נאָך איך האָב איהם נישט געקענט פאר-
שטיקען און אָנגעהויבען הויך צו לאַכען.
די שטיפערקע איז אומגעטויג געוואָרען,
איהר פולער רויטליכער געזיכט האָט א
בלאָסקייט אָנגענומען, איהרע קלאַרע אוי-
גען זיינען ווי מיט א סתוי באַצוינען גע-
וואָרען: די צוויי בלויע הימלען זיינען
פארוואַלעקענט געוואָרען און ליידענשאפט
ליך פול מיט וועה האָבען זיי געקוקט דאָ
אויף מיר דאָ אויפן שפיגל, וועלכער
איז געהאנגען געגען איהר.

— איהר פרענט בעסער נאָך אַמאָל
איינער פראנצויזישע וואָס עס באַדייטען
די פאָר ווערטער, וועלכע זי האָט אייך
אויסגעלערנט, — האָב איך אונטערגע-
קען די פיינליכע אָנגענומענע שטיק-
קייט.

באלד האָט זיך זיידער איהר געזיכט
געפארבט אין רויט, די וואַלענס האָבען
אָנגעהויבען צו פארשווינדען און די הימ-
לעך זיינען דריי.

די אנדערע צוויי מיידלעך צולאָכען
זיך און זי קוקט אויף מיר מיט איהרע
טייפּע פאַרשענדע אויגען.

איז נאָך אן אָנהויב געמאכט געוואָר-
ען צו רעדן וועגען א מיידעל אזוי רעדט
מען שוין אָהן אָפּהאלט, איבערהויפט
פארוואַרטס מען מיר מיט פראנציש וואָרום
איך זוך מיר טאָקע נישט קיין מיידעל. —
עס זיינען דאָך פאראן אזעלכע שעהנע
צווישען זיי. — באַמערקט די שטיפערקע
און לאָזט אַרונטער איהר בלאַנדען קאָפּ.
די אנדערע צוויי מיידלעך, די באָר-
דערקעס, קוקען זיך אויב און א פייערל
צינדט זיך אָן אין זייערע שוואַרצ-גלאַז-
ציגע אויגען...

נאָטירליך נישט איך אויף אזעלכע פרא-
גען קיין ענטפער נישט.
אן אונאנגענומענע שטילקייט הערשט
א וויילע.

פלוצלינג שיסט איינער פון די ברידער,
א גרויסער וויצלער און נישט קיין קלענער
רער פאַלאַכער פון זיין שוועסטער, אַרויס
מיט א געלעכטער באַמערקענדיג דערביי:
— זעהט נאָך, ווי זי האָט זיך דאָס
אביסל פארשטעמט...

פארשטעהט זיך, אז ער קריגט גלייך
אריינגעזאָגט א פאָר האַלב שטעכעדיגע
און האַלב ערנסטע ווערטער פון דער שטי-
פערקע און ער בלייבט שטיל.

די מוטער דערלאנגט טהעע צום טיש
און די שטיפערקע הויבט פון דאָס ניי אָן
דעם איבערגעריסענעם געשפרעך.

— איהר ווייסט, — ווענדט זי זיך צו
מיר, — אין שאַפ וואו איך אַרבייט, אַר-
בייט אויף א פראנצויזישע מיידעל.

— נו, איז וואָס? — פארשטעה איך
נישט וואָס זי איז אויסען מיט דעם.

— האָט זי מיר שוין באלד אויסגע-
לערנט רעדן פראנצויזיש, — ענדיגט זי.

— טאָקע? — פארוואַנדער איך זיך
און קוק איהר גלייך אין די קלוגע בלויע
אויגען, — וועלען מיר דאָך, הייסט עס,
באלד קענען צוזאמען דערען פראנצויזיש.

— יא, — שטימט זי איין, —
איהר ווילט הערען ווי אזוי איך רעד ?

— געוויס, איך וויל טאָקע הערען וואָס
איהר קענט, אָבער רעדט נישט שנעל, —
האָב איך מיט איהר אויסגענומען.

אלע האָבען אָנגעשפּיצט זייערע אויער-
רען צו הערען ווי אזוי די שטיפערקע וועט
באלד רעדן פראנצויזיש.

— זש'אמע וואו, — (איך לעב דיר)

צווישען מיידעל פילע באַמערקענע
זיך אויף א פאמיליע, וועלכע באַשטעהט
אויסער די עלטערע, פון עלטליכע באַיטעס
און איין מיידעל, אָס צו דער פאמיליע
קום איך אַרויף גאנץ אָפּט, האָט זי
איבריגע פריינד מיידעל, וועלכע זיינען מיר
נישט וועניגער ליב ווי דינע מענשען, באַ-
זוך איך זעהר זעלטען.

וואָס מיר ציהט אזוי אַהין ווייס איך
נישט; עס קען זיין, אז די מיידעל, אַדער
ריכטיגער, די מיידלעך, ווייל דאָרט וואוי
גען איך צוויי פרעמדע מיידלעך, זיינען
דאָס די מאַנעטלישע קראפט וואָס ווירקט
אזוי אַנציהענד אויף מיר, א יונגען מענ-
שען. אַדער פילייכט זיינען דאָס די על-
טערע, וועלכע זיינען זעהר פריינדליכע
און צוגעלאָזענע מענשען, און פילייכט זיי
גען עס נאָך זייערע קינדער, די באַיט, מיט
וועמען עס איז זעהר אינטערעסאנט צו
פארברענגען, וואָס רייסען און שלעפֿען
מיר אזוי אַהין.

ווער עס זאָל אָבער נישט זיין די פער-
זאָנען, וועמען איך נאָך אזוי אָפּט צו זעהן,
לייבט זיינען ווי מיר אלע, דערפאר טאָקע
ביי איך אזא אָפּטער נאכט ביי זיי.

עפען איין נאָך אויף זייער מיר, אזוי
רופען כמעט אלע אין איין קול פרעהליך
אויס: — אָס איז דאָ העררי !

א מאָדנע וואַרימקייט באַפאלט מיר
ווען איך טרעט נאָך אַריבער דעם שוועל
פון זייער הויז.

אלע הויבען זיך אויף פון זייערע
פלעצער און יעדער, סיי די באַיט און
מיידלעך און אַפילו די עלטערע באַמער-
קט מיר אָן זייערע פלעצער צום זיצען.

אזוי פריינדליך איז מען דאָרט צו
מיר, אז נאָך איינער איך זען מיר רעכט
אָוועק הויבט מען מיר שוין אָן צו פרענען
וואָס איך מאַך, צו איך אַרבייט און פאר-
דין. אָס די פראנציש קומען צווערשט, זיי
ווערען נאָטירליך געשטעלט פון פאטער
און מוטער, נאכדער ווילען די באַיט וויי-
סען ווי אזוי איך פארברענג די לעצטע
צייט, און די צוויי באַרדערקעס, פאר-
שעמטע, וואַרפען צווערשט בליקען אויף
זיי און נאכדער אויף זייער שוועסטער,
וועלכע איז א גרויסע שטיפערקע און פרע-
גען שטיק צו איך אַמוזיר זיך.

די שטיפערקע אזוי ווי וואַרטענדיג
אויף א גינסטיגע געלענעהייט, כאפט
גלייך אונטער: — ווי אזוי קען ער זיך
אַמוזירען, ער האָט דען א מיידעל?

עכטער גלייכע פאמיליעס זיין די
ארכייטס באַדינגענע; און אזוי ווי דעם
דזשיינס באַרדער איז פליכטען דורכצופירן
רען דינע זאכען, אָהנע צו פארלאנגען פון
דער אינטערעסאַנטל פּינאַנציעלע הילף,
— זיינען זיי דאָריבער פּסור פון סאָ-
ציהלען דעם אַסעמבליע.

וויסליך, אן ערנערען תירוץ וואָלט
מען קיים קענען געפֿינען. ווען דאָס זאָל
אָנגענומען ווערען פאר אַ באַשטאַמט
וואָלטען די קלאָוק מאַכער פון שיקאַגאָ
אויך נישט דארפֿען באַצוואַהלען דעם אַסעמ-
בליע, וואָריס ווי האָבען דאָך אויך איינ-
געפֿיהרט די גייע סטאַנדאַרדס ווי די גי-
יאָרקער קלאָוק מאַכער אָהנע צו פארלאנג-
נען פּינאַנציעלע הילף ביי דער אינטערנע-
שאַנאַל. און וואָס עפעס נאָך די קלאָוק
מאַכער פון שיקאַגאָ ? דאָס זעלבע קאָנען
האָך אויך טענה'ן די קלאָוק מאַכער פון
באָסטאָן, סינסינעטי, מאַנטרעאַל, קליור
לאַנד, פּיטערספּיע און פון גאָך אנדערע
שטעט. דאָסזעלבע וואָלטען אויך קאָנען
טענה'ן די ריינקאָוס מאַכער פון ניו יאָרק,
באָסטאָן, שיקאַגאָ און אנדערע פלעצער.
און וואָרום זאָלען דעם זעלבען אַרגומענט
נישט געברויבען די ווייסע מאַכער יוניאָנס
פון אלע שטעט אַ הויז ניו יאָרק ?

אויף דעם ניו יאָרקער ווייסע מאַכער
סטרייק, אויף דעם טאָראַנטאָ'ער קלאָוק
מאַכער סטרייק און אַדער די אנדערע אַר-
גומענטאַציעס קאמפּיינס האָט די אינטער-
נעשאַנאַל פארברויכט אַרום 200,000 דאָ-
לער און מיר מווען נאָך איצטער יעדען
מאָנאַט צוואַהלען גרויסע סומען געלד, אָפּ-
צוואַהלען די חובות וואָס מיר האָבען דע-
מאָלט געמוזט מאַכען אָנצוגעהן מיט די
סטרייקס. ווי עס שיינט אָבער, ווילען דאָס
נישט געמען אַן אַנבאַטראַכט די יעניגע
וואָס ברענגען דעם דאָזיגען אַרגומענט. אָס
דער אַרגומענט פון מאַנכע בעאמטע פון
דעם דזשיינס באַרדער טרעט אַרויס געגען
דעם טאָמע פונדאַמענט פון אונזער איי-
טערנעשאַנאַל יוניאָן, געגען איהרע דעכ-
טען און פליכטען, דאָס וואָלט געפֿיהרט
צו דער פארוואַנדלונג פון אונזער אָרגאַן
נייאַציען אין אַ ליזער, אויסגעלאָפֿענע
מאָסע לאַקאַטס זאָן דזשיינס באַרדער, פון
וועלכער יעדער באַזונדער טייל וואָלט טאָן
בלייב דאָס וואָס וואָלט גוט געווען פאר
דעם אייגענעם נוצען. איך מאַך דאָריבער
באָזונדערס אויסמערקאָם אויף דעם, די
ניו יאָרקער מיטגלידער פון דעם דזשענע-
ראַל עקזעקוטיוו באַרדער, פון וועלכע מאַנ-
כע פון זיי זיינען אויך בעאמטע פון די
לאַקאַטס פון דעם דזשיינס באַרדער. נאָך
מיין מיינונג איז דאָס אַ פראַגע וואָס באַ-
ריהרט דעם טאָמע עקזיסטענץ פון אונז
זער יוניאָן און אונזער ווייטערדיגער אַר-
בייט און אַקטיוויטעט.
(שלוש געקסטע וואָך).

ליעדער

פון נפתלי גראַס.

קאַניע-שינע בלעמלעך.

זיי זיינען דריי.
און געמט עס אוועקנעמען,
פארמאכען זיי זיך אלע דריי.
צוויי — איינס אַנשקענען צווייטען,
דאָס דריטע,
זיי אַדעכעלע אַריבער זיי.
אזוי פארמאכען זיך
קאַניע-שינע בלעמלעך
פארנאכט אין פעלד.

א וועג.

נפתלי, מאַרגען וועט שעהן וועסער זיין.
דער רויך, וואָס הויבט זיך פון דעם קוימען אויף,
געהט, ווי א ווייסער זייל צום הימעל גלייך ארויף. —
מאָרגען וועט שעהן וועסער זיין.

מאָרגען וועט האַנגאַרע אין איהר פאַמערס גאַרמען
מיט איהר שוועסטערעל שפאַצירען געהן;
א העלרויס שירעמעל וועט זי באַשירעמען
פון זון, און רויטלען איהר געזיכט.

זי וועט אין זאמד באַמערקען דיינע מרים
און פארבינדען וועט זייערען איהר געזיכט.
און פאר איהר שוועסטערעל וועט זי זיך וואונדערען:
— ס'א רויטקייט פאלט פון שירעמעל אויף אונז.

פאר'ן שטודעם.

אין די בויסער שרייען פייגעל,
שווערע וואלקען ציהען,
פאר'ן שטודעם שרייען פייגעל
און די וואלקען ציהען.

שמיל, נשמה מיינע, שמילעך,
זעה דעם שטודעם קומען.
ער וועט שמיל אזוי און ליכטיג
מיטן שטודעם קומען.

אין גארטען.

איך האב די זון א גאנצען מאָג היינט נישט געזעהן.
די וואלקען האבען איבער האלקען זיך געצויגען,
און זיינען דאך אין ערגעץ גיט אוועקגעפלויען —
איך האב די זון א גאנצען מאָג היינט נישט געזעהן.

אין גארטען זיינען וועגט מענשען היינט געווען.
די פייגעל האבען נאך געשריגען אלץ אויף רעגען
האַנגאַרע אָבער איז זיי שטענדיג אויף די וועגען
שפאַצירען זיך געגאנגען מיט איהר זונגעשירעמעל.

איצט ווערט עס לויטערער אביסלעך אין דער הויך.
די קאַניע-שינע בלעמלעך מאכען זיך שוין צו.
און איך דערפיהל זיך לייכטער געהענדיג אין גארטען —
ס'א פארבינדען זונגעשירענע ס'מא ערביי זיין.

די ארבייט פון דער אינטערנעשאנאל פאר די לעצטע פאר מאנאטען

(מערקער באראקס רעפארט צום לעצטען פערטעל יערהליכען מיטונג פון דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד)

ברודער פרעזידענט און מיטגלידער פון דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד פון דער אינטערנעשאנאל ליידס נארמענט ווארשער יוניאן:

ווי איהר ווייסט, בין איך אויף אונזער לעצטען פערטעל יערהליכען מיטונג אין פילאדעלפיה קראנט נעווארען אויף אפער דיסיטיס און מען האט מיך געמוזט אוועק-נעהמען אין א האספיעטאל פאר אן אפעראציע. איך בין אין דעם האספיעטאל פארבליבען פאר איבער צוויי מאנאטען און בין איך האב זיך אין גאנצען ערהאלטן בין איך געווען געוואונגען אוועקצובלייבן פון דזשענעראל אפיס פאר א דריי מאנאטען. ווי איהר זעהט, אלץ, האב איך אין אפיס נישט געקאנט ארבייטען, כמעט פאר א פערטעל יאהר. איך האב זיך געמוזט באנוגענען מיט דעם, וואס איך האב פון ווייטענס צוגעקוקט ווי אונזער אינטערנעשאנאל און דער דזש. באארד פון דער קלאקמאכער יוניאן האבען איר געפיהרט דעם קאמף פאר די נייע סטעי-דארס אין דער קלאק אינדוסטרי פון ניו יארק און פון אנדערע שטעט.

גלייך נאך מיין צוריק קומען אין אפיס האט אונזער רעין קאנט מאכער יוניאן, לאקאל 20 גענומען מאכען פארבארייטונג-גע-פאר א גענעראל סטרייק. פרעזידענט שלעזינגער איז דעמאלט אין ניו יארק נישט געווען, ער איז געווען פארנומען אין שווייטז און אין קליוולאנד. אבער מען האט געמוזט גלייך אויפגעהמען די סיטואציע און דעם 23סטן דזשוליי האב איך איינגערופען א ספעציעלע זיצונג פון אונזערע ניו יארקער מיטגלידער פון דעם דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד. אויף דעם מיטונג איז דער סטרייק פון לאקאל 20 גענעהייסען געווארען און טאקע גלייך אויף צומארגענס, דעם 24סטן דזשוליי איז ערקלעהרט געווארען א גע-נעראל סטרייק אין דער רעין קאנט אינ-דוסטרי פון ניו יארק און אומגעגענער.

דער סטרייק האט געדויערט בלויז ארום 10 טעג און דער רעזולטאט איז גע-ווען דאס אין דער רעין קאנט אינדוסטרי איז זאיינגעפיהרט געווארען וואך-ארבייט, א פיער און פערציג שטונדיגע אר-

בייטס וואך און מינימום ווייזש-סקיילס, ווי אין דער קלאק און סוס אינ-דוסטריע. ווייס פרעזידענט פאניא מ. קאהן האט געארבייט צוזאמען מיט דער סטרייק קאמיטע פון דעם לאקאל און האט פיעל מיטגעהאלפען פיהרען דעם סטרייק און אויך ביים סעטלען דעם סטרייק-נאך-טירליך האב איך אויך געגעבען אלע מעג-ליכע הילפע וואס די סטרייק קאמיטע האט פארלאנגט.

רעדענדיג וועגען דער רעיקאנס סיי-טואציע אין ניו יארק, וועגען דעם קאמפין פאר העכערע סטענדארדס, וויל איך שוין אויך דערמאנען דעם פאקט, דאס דעם זעלבען קאמפין האט אין דער זעלבער צייט אויך אנגעפיהרט די רעין קאנט מא-כער יוניאן לאקאל 7, פון באסטאן. אויך דאס האט מען אנגעפיהרט א קאמפין פאר העכערע שכרות און געוויסע אנדערע פארבעסערונגען.

דעם 20סטן אויגוסט בין איך גער-פון געווארען אין באסטאן וואו איך האב בייגעוואוינט א מיטונג אויף וועלכען די ריין קאנט מאכער האבען געפיערט זייער גרויסע זייע, נאך א סטרייק וואס האט געדויערט צוויי וואכען. זיי האבען געווא-רען א 44 שטונדיגע ארבייטס-וואך און א באדייטענדע העכערונג אין די שכירות. אן עהנליכע באוועגונג איז אויך אנגע-פיהרט געווארען פון לאקאל 54, אונזער ריין קאנט מאכער יוניאן אין שיקאגא. אויך יענע ארבייטער האבען געוואונען א 44 שטונדיגע ארבייטס וואך, וואך-אר-בייט און א העכערונג אין שכירות.

זייענדיג אין באסטאן האב איך דאס געהאט א קאנפערענץ מיט דער קלאק מאנעפאקטורערס אססאציאציע, צו זאמען מיט פארטרעטער פון דער דזשאנט באארד פון דער באסטאנער קלאק מא-כער יוניאן. אויף דער קאנפערענץ האבען מיר פארענדיגט און אונטערגעשריבען דעם אנטימענט אין דער קלאק אינדוסטריע. די זאך האט זיך געצויגען נאך פונ'ם לעצ-טען ספרינג און אין די יוניאן קרייזען איז מען נאנץ צופרידען געווען וואס מיר הא-בען עס ערפאלגרייך פארענדיגט. איך האב דאס אויך בייגעוואוינט א מיטונג פונ'ם דזשאנט באארד און עס האט מיר

געפרעהט צו זעהען דאס אין דער יוניאן הערשט ווירקליך א גייסט פון אמת'ער ברידערליכקייט.

איך האב דאס אויך באזוכט לאקאל 49, די ווייסט און דעם מאכער יוניאן אין באסטאן. די יוניאן געפינט זיך אין א גאנץ פיינעם צושטאנד. אלע אונזערע לא-קאלס אין באסטאן זיינען געווען צופרי-דען מיט מיין באזוך, מיט מיין שמעהען מיט זיי א פאר טעג און באזונדערס זיינען זיי צופרידען פון דער אויפמערקזאמקייט וואס ווערט זיי תמיד געשענקט פון אונ-זער דזשענעראל אפיס.

דורך די לעצטע פאר מאנאטען האב איך אנטייל גענומען אין פיעלע מיטונגען פון דעם עקזעקוטיוו באארד פון דער ווייסט און דעם מאכער יוניאן לאקאל 25 און אויך בין איך איינגעלאדען געווארען צו זיין אן ארבייטס-וואך אין עמליכע קיר-סעס, צווישען לאקאל 25 און די מאנ-דע-שטורער.

רעדענדיג פון לאקאל 25 איז כדאי צו באמערקען, דאס אין דער גרויסער יוניאן קומט לעצטענס פאר א היבש ביסעל אי-נערליכע אונגעהעגיקייט. אין דער ארנא-ניזאציע איז פאראן אן עלעמענט, וועל-כער וויל, לאמיר זאגען, באנץ ערנסט אויסבעסערען דעם לאקאל, אין זייער לשון הייסט עס, "אריינצוברענגען אין דעם לא-קאל מעהר דעמאקראטיע". לויט מיין מיי-נונג, איז דאס א דורכגעפאלענע פון יע-נער אומגעהעגיקייט וואס האט זיך ארויס-געוויזען צווישען מאכע ווייסט און דעם מאכער ביים שלום פון דעם לעצטען גרוי-סען סטרייק. מיין מיינונג איז, אז דאס די שטרעבונג, וואס איז דא אין דעם לאקאל פאר אויסבעסערען די ארגאניזאציעס פארמאן, דאס באקומען אויפמערקזאמקייט פון אונזער דזש. בא. די פראגע דאס דיסקוטירט ווערען, פון דארפן זיך מיט דעם מעהר פארמיטערטערען, עס דארף אויפגעפאסט ווערען, די זאך זאל נישט גע-טריבען ווערען צו ווייס, עס זאל אין דער יוניאן נישט געמאכט. ווערען אזעלכע עק-ספערימענטען, וועלכע קאנען דער יוניאן גרויס שאדען טאן.

די פינאנציעלע לאגע.

ביים סוף פון לעצטען יאהר האבען מיר, ווי איהר ווייסט, ארויפגעלעגט אויף דער נאנצער מעמברש'פ א דזשענעראל אסעסמענט פון 1.50 דאלער אויף א מיט-גליעד. דער צוועק פון דעם אסעסמענט איז געווען, צו פארזארגען אונזער יוניאן דורך דער צייט פון דער, רעקאנסטראקציע פער-ריאדע" אין דעם לאנד, און אום בעסער צו קענען אנפיהרען א קאמפין אין אונ-זער אינדוסטריען פאר קירצערע אר-בייטס-שטונדען אין פאר העכערע שכירות. מיר האבען דאן די זאך גוט באטראכט און דאס איז נאכדעם איינשטימיג אנגענו-מען געווארען פון דעם באארד.

איך דארף דא נישט אנהויבען דעם גרויסען אויפטו פון אונזער אינטערנעשא-נאל יוניאן דורך אס דער רעקאנסטראק-שאן-צייט. מען מעג נאנץ דייטש זאגען, דאס מיר האבען ערדייכט יעדען ציעל, און אין מאכע פלע, האבען מיר ערדייכט נאך מעהר ווי מיר האבען זיך אנפאנגט נאך פארגעשמעלט. דאס איז פארגעקומען אין פיעלע שטעט, איבער'ן נאנצען לאנד. די אינטערנעשאנאל יוניאן האט באקומען פאר אונזערע מיטגלידער פיעלע פארבעסערונגען; מיר האבען איינגע-פיהרט א 44 שטונדיגע ארבייטס-וואך

ער שטעהט און קוקט ווי זיינע זייערע-בלאזען, וועלכע האבען געהאט אלע קא-לירען פון רעגענציווען, פון דער זון, וואס האט אויף זיי ארויפגעצויגט, פארלירען זייער קלאר, אין דער כמאדע וואס די וואלקענס האבען מיט זיך אנגעטראגען. זיי פלאצען איינע נאך די אנדערע. זיין קארטע-הייקע ווערט צומארגען אי-בער אלע זיבען ימים, פון דעם בייזען שטורעם וואס הערשט ארום איהם. ער קוקט אין דער ווייטער פוסטקייט, קוקט און קוקט...

איך זעה איהם פאר מיינע אויגען און טראכט - געבאך...

מייטס" א לאנגען עדיטאריעל און זאגט: "עס פרעהט אונז זעהר שטארק וואס נאכפערס איז געוונט געווארען און איז געקומען צוריק צום אינדאסטריעל קאנ-פערענץ. ווי עס ווייזט אבער אויס, איז ער נאך נישט פאלקאם געוונד געווארען גייסט. א באווייז האט איהר, אז ער האט זיך געוואנט געגעשטעלען דער יושר'דיגער פאדערונג פון קאפיטאל אז "ארבייט" זאל זיך נישט קענען אויסדרע-הען פון פארמאטווארטליכקייט, פון די אנט-טראסט געזעצע, צוליבע דעם קליי-טאן אקט". (לייבאך איז נאט איי קאמאד-דיט).

נאכפערס, אין זיין שיקאגא, קען פאר-גלייכען ווערען צו פרעזידענט ווילסאן. מיט איין יאהר צוריק איז נישט געווען א זאך וואס פרעזידענט ווילסאן זאל נישט האבען געזאגט און דאס לאנד זאל דאס נישט אויפכאפען מיט דער גרעסטער בא-נייסטערונג. אלעס פון איהם איז געווען שכל'דיג און יושר'דיג. זיין יעדעס ווארט איז געווען פול מיט רמזים פאר דעם אנט-קומען פון א נייע, גוטע און שעהנע וועלט. איצט - איהר ווייסט אלע וואס יעצט איז. מען האט זאגט נישט געוואלט גליי-בען אז ער איז קראנק. פיעלע פאליטי-שענס האבען געטרייט צו געבען אנצוהע-רעניש אז ער, "מאכט" זיך, צוליבע פאר-ליטישע אורזאכען. דאס זעלבע איז מיט נאכפערס'. עס איז געווען אמאל א צייט (נאך נישט לאנג צוריק) ווען זיין יעדעס ווארט איז צומארגען געווארען איבער טע-לעגראף-דראטען, איבער דער נאנצער וועלט, און איז געריהמט געווארען אלס די גרעסטע חכמה וואס א מענטש האט ווען געקענט זאגען, און יעצט - געבאך - קיין זאך וואס קומט ארויס פון זיין מויל, ס'זיגט נישט, און טו, מאך! א נאכפערס שטעהט יעצט אויף א שפיץ בארג, וועלכער גרענעצט זיך מיט'ן ים.

נער וואנט, וואס לאזט קיין איין טריט נישט מאכען פארדויערט. נאכפערס האט שוין געהאט ווי אין קעשענע זיין, "לייבאך איז נאט איי קאמאד-דיט". וויפיעל אנגענהעמע מינוטען האט ער מיט דויער פראזע פארבראכט. יעצט ווען ער איז געוועסען אין דעם אינדאס-טריעל קאנפערענץ און האט אוראט גע-מיינט אז אס, אס און דאס וועט אריינ-געשריבען דאס די אנגעשריבענע אבער שטארקער געזעצען פון קאפיטאל, דארף ער געבאך דערוועגן זיין חלום צורונגען ווערען. גערי איז זיינע אנהענגער ווילען נאך נישט הערען פון דויער תורה. פאר-קערט, זיי ווילען אז נאכפערס זאל זיי צוגעבען מיט זיין אייגענע מויל, אז, "ליי-באך איז איי קאמאד-דיט" און זאל זיי העל-פען אוועקשטעלען ארבייטער יוניאנס אויף דער זעלבער שטופע פון געזעצ ווי קארפאריישאנס. זיי ווילען אז אלע אנטי-טראסט געזעצע זאלען אויך קענען אנגע-ווענדעט ווערען געגען יוניאנס, אזוי אז אין פאל פון א גוט, זאל מען קענען טאן מיט אלע אנדערע יוניאנס, וואס מען האט געמאך מיט די העמערס יוניאן און זייערע ארבייטער. זיי רופען דאס מיט'ן שעהנעם נאמען "די גלייכע פארמאט-ווארטליכקייט פון ארבייט און קאפיטאל". נאכפערס איז קראנק געווארען (פיר-לייכט פון פארדרום) אין דער צייט פון דעם אינדאסטריעל קאנפערענץ. ווען ער האט אבער דערהערט וואס דא ס'זיגט זיך מיט, "לייבאך" האט ער זיך איינגעזעצט שלעפט פון קראנקען בעט און געקומען צום קאנפערענץ, און מיט זיינע לעצטע קרעפטען פארטיידיגט דאס לעבען פון "לייבאך איז נאט איי קאמאד-דיט". און וואס האט ער געבען אנדערש געקענט טאן? אונטערגעבען זיך אזוי מיר נישט, דיר נישט? שרייבט וועגען דעם דר, "ניו יארק

אין דעם אבאלאנגע אונזערע קלאק און ריינאטעס מאכער, האבען זיי אין די מער-סטע שטעט איינגעפיהרט 11 און 12 און 13 און 14 און 15 און 16 און 17 און 18 און 19 און 20 און 21 און 22 און 23 און 24 און 25 און 26 און 27 און 28 און 29 און 30 און 31 און 32 און 33 און 34 און 35 און 36 און 37 און 38 און 39 און 40 און 41 און 42 און 43 און 44 און 45 און 46 און 47 און 48 און 49 און 50 און 51 און 52 און 53 און 54 און 55 און 56 און 57 און 58 און 59 און 60 און 61 און 62 און 63 און 64 און 65 און 66 און 67 און 68 און 69 און 70 און 71 און 72 און 73 און 74 און 75 און 76 און 77 און 78 און 79 און 80 און 81 און 82 און 83 און 84 און 85 און 86 און 87 און 88 און 89 און 90 און 91 און 92 און 93 און 94 און 95 און 96 און 97 און 98 און 99 און 100 און 101 און 102 און 103 און 104 און 105 און 106 און 107 און 108 און 109 און 110 און 111 און 112 און 113 און 114 און 115 און 116 און 117 און 118 און 119 און 120 און 121 און 122 און 123 און 124 און 125 און 126 און 127 און 128 און 129 און 130 און 131 און 132 און 133 און 134 און 135 און 136 און 137 און 138 און 139 און 140 און 141 און 142 און 143 און 144 און 145 און 146 און 147 און 148 און 149 און 150 און 151 און 152 און 153 און 154 און 155 און 156 און 157 און 158 און 159 און 160 און 161 און 162 און 163 און 164 און 165 און 166 און 167 און 168 און 169 און 170 און 171 און 172 און 173 און 174 און 175 און 176 און 177 און 178 און 179 און 180 און 181 און 182 און 183 און 184 און 185 און 186 און 187 און 188 און 189 און 190 און 191 און 192 און 193 און 194 און 195 און 196 און 197 און 198 און 199 און 200 און 201 און 202 און 203 און 204 און 205 און 206 און 207 און 208 און 209 און 210 און 211 און 212 און 213 און 214 און 215 און 216 און 217 און 218 און 219 און 220 און 221 און 222 און 223 און 224 און 225 און 226 און 227 און 228 און 229 און 230 און 231 און 232 און 233 און 234 און 235 און 236 און 237 און 238 און 239 און 240 און 241 און 242 און 243 און 244 און 245 און 246 און 247 און 248 און 249 און 250 און 251 און 252 און 253 און 254 און 255 און 256 און 257 און 258 און 259 און 260 און 261 און 262 און 263 און 264 און 265 און 266 און 267 און 268 און 269 און 270 און 271 און 272 און 273 און 274 און 275 און 276 און 277 און 278 און 279 און 280 און 281 און 282 און 283 און 284 און 285 און 286 און 287 און 288 און 289 און 290 און 291 און 292 און 293 און 294 און 295 און 296 און 297 און 298 און 299 און 300 און 301 און 302 און 303 און 304 און 305 און 306 און 307 און 308 און 309 און 310 און 311 און 312 און 313 און 314 און 315 און 316 און 317 און 318 און 319 און 320 און 321 און 322 און 323 און 324 און 325 און 326 און 327 און 328 און 329 און 330 און 331 און 332 און 333 און 334 און 335 און 336 און 337 און 338 און 339 און 340 און 341 און 342 און 343 און 344 און 345 און 346 און 347 און 348 און 349 און 350 און 351 און 352 און 353 און 354 און 355 און 356 און 357 און 358 און 359 און 360 און 361 און 362 און 363 און 364 און 365 און 366 און 367 און 368 און 369 און 370 און 371 און 372 און 373 און 374 און 375 און 376 און 377 און 378 און 379 און 380 און 381 און 382 און 383 און 384 און 385 און 386 און 387 און 388 און 389 און 390 און 391 און 392 און 393 און 394 און 395 און 396 און 397 און 398 און 399 און 400 און 401 און 402 און 403 און 404 און 405 און 406 און 407 און 408 און 409 און 410 און 411 און 412 און 413 און 414 און 415 און 416 און 417 און 418 און 419 און 420 און 421 און 422 און 423 און 424 און 425 און 426 און 427 און 428 און 429 און 430 און 431 און 432 און 433 און 434 און 435 און 436 און 437 און 438 און 439 און 440 און 441 און 442 און 443 און 444 און 445 און 446 און 447 און 448 און 449 און 450 און 451 און 452 און 453 און 454 און 455 און 456 און 457 און 458 און 459 און 460 און 461 און 462 און 463 און 464 און 465 און 466 און 467 און 468 און 469 און 470 און 471 און 472 און 473 און 474 און 475 און 476 און 477 און 478 און 479 און 480 און 481 און 482 און 483 און 484 און 485 און 486 און 487 און 488 און 489 און 490 און 491 און 492 און 493 און 494 און 495 און 496 און 497 און 498 און 499 און 500 און 501 און 502 און 503 און 504 און 505 און 506 און 507 און 508 און 509 און 510 און 511 און 512 און 513 און 514 און 515 און 516 און 517 און 518 און 519 און 520 און 521 און 522 און 523 און 524 און 525 און 526 און 527 און 528 און 529 און 530 און 531 און 532 און 533 און 534 און 535 און 536 און 537 און 538 און 539 און 540 און 541 און 542 און 543 און 544 און 545 און 546 און 547 און 548 און 549 און 550 און 551 און 552 און 553 און 554 און 555 און 556 און 557 און 558 און 559 און 560 און 561 און 562 און 563 און 564 און 565 און 566 און 567 און 568 און 569 און 570 און 571 און 572 און 573 און 574 און 575 און 576 און 577 און 578 און 579 און 580 און 581 און 582 און 583 און 584 און 585 און 586 און 587 און 588 און 589 און 590 און 591 און 592 און 593 און 594 און 595 און 596 און 597 און 598 און 599 און 600 און 601 און 602 און 603 און 604 און 605 און 606 און 607 און 608 און 609 און 610 און 611 און 612 און 613 און 614 און 615 און 616 און 617 און 618 און 619 און 620 און 621 און 622 און 623 און 624 און 625 און 626 און 627 און 628 און 629 און 630 און 631 און 632 און 633 און 634 און 635 און 636 און 637 און 638 און 639 און 640 און 641 און 642 און 643 און 644 און 645 און 646 און 647 און 648 און 649 און 650 און 651 און 652 און 653 און 654 און 655 און 656 און 657 און 658 און 659 און 660 און 661 און 662 און 663 און 664 און 665 און 666 און 667 און 668 און 669 און 670 און 671 און 672 און 673 און 674 און 675 און 676 און 677 און 678 און 679 און 680 און 681 און 682 און 683 און 684 און 685 און 686 און 687 און 688 און 689 און 690 און 691 און 692 און 693 און 694 און 695 און 696 און 697 און 698 און 699 און 700 און 701 און 702 און 703 און 704 און 705 און 706 און 707 און 708 און 709 און 710 און 711 און 712 און 713 און 714 און 715 און 716 און 717 און 718 און 719 און 720 און 721 און 722 און 723 און 724 און 725 און 726 און 727 און 728 און 729 און 730 און 731 און 732 און 733 און 734 און 735 און 736 און 737 און 738 און 739 און 740 און 741 און 742 און 743 און 744 און 745 און 746 און 747 און 748 און 749 און 750 און 751 און 752 און 753 און 754 און 755 און 756 און 757 און 758 און 759 און 760 און 761 און 762 און 763 און 764 און 765 און 766 און 767 און 768 און 769 און 770 און 771 און 772 און 773 און 774 און 775 און 776 און 777 און 778 און 779 און 780 און 781 און 782 און 783 און 784 און 785 און 786 און 787 און 788 און 789 און 790 און 791 און 792 און 793 און 794 און 795 און 796 און 797 און 798 און 799 און 800 און 801 און 802 און 803 און 804 און 805 און 806 און 807 און 808 און 809 און 810 און 811 און 812 און 813 און 814 און 815 און 816 און 817 און 818 און 819 און 820 און 821 און 822 און 823 און 824 און 825 און 826 און 827 און 828 און 829 און 830 און 831 און 832 און 833 און 834 און 835 און 836 און 837 און 838 און 839 און 840 און 841 און 842 און 843 און 844 און 845 און 846 און 847 און 848 און 849 און 850 און 851 און 852 און 853 און 854 און 855 און 856 און 857 און 858 און 859 און 860 און 861 און 862 און 863 און 864 און 865 און 866 און 867 און 868 און 869 און 870 און 871 און 872 און 873 און 874 און 875 און 876 און 877 און 878 און 879 און 880 און 881 און 882 און 883 און 884 און 885 און 886 און 887 און 888 און 889 און 890 און 891 און 892 און 893 און 894 און 895 און 896 און 897 און 898 און 899 און 900 און 901 און 902 און 903 און 904 און 905 און 906 און 907 און 908 און 909 און 910 און 911 און 912 און 913 און 914 און 915 און 916 און 917 און 918 און 919 און 920 און 921 און 922 און 923 און 924 און 925 און 926 און 927 און 928 און 929 און 930 און 931 און 932 און 933 און 934 און 935 און 936 און 937 און 938 און 939 און 940 און 941 און 942 און 943 און 944 און 945 און 946 און 947 און 948 און 949 און 950 און 951 און 952 און 953 און 954 און 955 און 956 און 957 און 958 און 959 און 960 און 961 און 962 און 963 און 964 און 965 און 966 און 967 און 968 און 969 און 970 און 971 און 972 און 973 און 974 און 975 און 976 און 977 און 978 און 979 און 980 און 981 און 982 און 983 און 984 און 985 און 986 און 987 און 988 און 989 און 990 און 991 און 992 און 993 און 994 און 995 און 996 און 997 און 998 און 999 און 1000 און

הערשטער טאג פון חנוכה

און די לעצטע

וויסנשאפטלערן — איינער פון אים
נאך פאלשע מיר מאכען נישט דעם אונזער
שווער, ווי איהר גלויבט, צווישען מאן און
פריי. מיר האלטען נישט בשום אופן איין גע-
שלעכט בעסער פאר ערנער פאר דעם צווייטען.
אבער אין דערעלבער צייט מוזען מיר אים
ערקענען, אז עס זיינען דא ספעציעלע פרויען
אויסערשטען, ווי עס זיינען דא ספעציעלע
מענער איבערשטען. דערפאר האבען מיר פאר
אונזערע פרויען לעצטער א באזונדער פיינדיש,
אין וועלכער עס ווערען באהאנדעלט זאכען,
וועלכע קענען איבערשטען מענער די פרויען,
ווי די מענער. דאס מיינט אבער בשום אופן
נישט, אז מיר ווילען, אז אונזער מענער וועלען
זאל די פיינדיש איבערבאקוקען. פארקערט, מיר
גלויבען, אז די מענער לעזען איהר יא, און
מיט פילע נוצען. דאסגלייכען, האבען מיר, בא-
גריפען זיך מיט אונזערע לעצטענס גלויב מיט
דער „פרויען-וועלט“, נאר ווי לעצטען אויך
אלעס אנדערעס אין דער צייטונג, ווארים א
חור קען, וואס ווי זיינען פרויען, זיינען ווי
דאס אויך מענטשען, גלייך מיט די מענער, און
עס איז נישט קיין אונזאכע, ווארים ווי זא-
לען נישט איבערשטען זיך מיט דעם, ווי זיי
אויסערשטען די נאכגע וועלט בכלל.

5. בערמאן — לאנגער ארטיקל אי-
בער די ערציהונגס-אריינס פון דער „אינפער-
נעשאנל“ אויף געווען פיל מיט „קאמאן סענז“,
און ווי מיר פארשטעהען, וועט די עדיקאטא-
שאן-קאמיטעט שטעק אנגעקוקט מיט איהר אר-
בייט אין ער אנגעוויינענער ריכטונג. ס'ווערט
אלעס געטאן, אז אין דעם קומענדיגן סטא-
זאל די ערציהונגס-אריינס פרויען די
בעסטע רעזולטאטען. נאטירליך, מיט געוואלד
קען מען אויף ערוואקסענע מענטשען, מענער
און פרויען, קיין ערציהונג נישט ארויסצוויי-
נען. אבער עס איז צו האפען, אז צווישען
די סטאנדינג פון דער קלאסאמאכער, וויסנ-
שאפט, ווערענע וויסנשאפט, ריכטיגער אונזער
נעל איז דא א לענגערע צאכל מיטגלידערע,
וועלכע פארשטעהען די וויסנשאפט פון אים
סעלע בילדונג און וועלען זיך פערזינליך
באנוצען מיט דער געלעגנהייט, וואס די אינ-
טערינאטאנעל גיט זיי.

מ. ג. — מיר האבען עס נאכגעזעהן,
און עס איז יא געווען דער אדווערטויזמענט.
מיר האבען געזעהן דעלעקט קשא: ווי קומט
דאס, און דער ענטפער איז געווען, דאס עס איז
זעהר נישט ווארשיינליך, אז צו אימיגען פון
די לעצטע פון דער צייטונג זאל דער אר-
לירען; און דערפאר וואלט עס געווען שווער
נארום ארויסצואווארפען א גאנץ הייבער סומע
געהל. דער ענטפער איז, וויסנשט נישט צופרידע

דעכטעלעך, אבער דאס איז דאך שוין פאר-
פאלען. האפענליך וועט מער פאלעס נישט
פארשטען.

ד. בערן — עס איז דא נישט געווען קיין
וואגשטאנד אימיגען-וויסנשט צו ווארשען, ווארים
אנגענומען דעם פאל, אז דער ברויף זיינער וועט אויסגער-
נוצט ווערען אין קאמפאני, אויף דאס אויך נישט
קיין גרויסער אומגליק, און קיין פארברעכען
אויך נישט. ווארים עס איז א פאקט, דאס מיר
אונזערע מיינער האבן ווירקליך פילע געהאלטען
די קלאסאמאכער אין זייער סטרוקטור אין 1916,
און עס איז א זעלבסטפארשטענדליכער, מענטש
לויכער געפיהל צו וועלען פארשטענדליכער, מענטש
מוכט פאר א שוואר, נעמט מען נאך אין אים
באשראכט, אז עס קען זיך נאך אסאך מאכען
אזא פאל, אויף עס זאגט נאטירליך, אזוי צו
האנדלען. געוויס, פון דעם שטענדיג-פרינציפ
פילעלען שטאנדינגס איז עס נישט צו רעכטענער
סייגען. אבער פון דעם שטענדיג-פרינציפ-פילעלען
שטאנדינגס וואלט מען נישט באשראכט אנדער
מען קיין זאך, וואס איינער באט אן אויך אין
דער צייט פון נאכט אויף דעם גרונד, דאס
ער איז נישט פון „אינפערנעל“, אבער, לויט
איינער ברויף געהערט איהר נישט צו אים די
לעצטע-פרינציפ-פילעלע מענטשען. איהר פאר-
שטעט, אז ווען צעהנדליגע סטודענטען מענטשען
שטעהען אין קאמפ, און דאס עפעלען פון דער
נויטיגער צווייטער הילף קען צום קאמפ מא-
כען א שנעלען סוף און ברענגען דער ווינשא-
ן א פרויעריגע גידעלשאפט, קען נישט און פאר
נישט דער פיהרער פון אזא קאמפ גלויבען אזוי
שטויף-פרינציפ-פילעלע. גיט איהר אבער דאס צו,
פאלגט שוין אלעס איבערגען פון זיך זעלבסט-
ווען איינער האט זיך ארויסגעוויינען אין פיער
לע עפעלע צו זיין איינער אסאך פריינד, און אויך
האט זיך באנוצט מיט זיין פריינדשאפט, קענט
איהר נישט גלויבען אזוי הארץ, ווען עס קומט
איינער ריזיק ארויסצואוויינען איהר א קליינע
געפיהל-קייט. א חור דעם זיינען מיר זוכער,

אז פערזענליך האט שלעזינגער געהאט דאס פאל-
קאמפענטע רעכט אזוי צו האנדלען. און מעגליך,
ער האט אויך געגלויבט, אז אונזערע מיינער
ווען, אלס קאנדידאט פאר א זשאמסיס פון סופ-
רום קארט, אויב ער איז נאך געשטען אין
זיין מאטען, איז גארנישט אזא שלעכטער אויס-
וואהל, איבערהויפט אונזער אומשטענדען, ווען
די קאנדידאטור פון א סאציאליסט פאר דויען
אמט האט נישט דעם מינדעסטען שאנס. דער
פארזעהען איז נאר דער, דאס ער האט דעם
ברויף זיינעם געשריבען אויף דעם לעטער-העד
פון דער „אינפערנעל“, דאס איז א פאר-
זעהן, דאס זאל גאנץ אסאך צוגעגעבען ווערען.
אבער ער האט דאך נישט געקענט גלויבען, אז
אם דער ברויף וועט אויף אזא אופן באנוצען
ווערען, דער פאקט איז, אז דער ברויף האט
בלויז צוריקלירט א קורצע וויילע, די מענער
דויער פון דעם אונזערע-מיינער-קאמפאני האבען
באלד אלען אוינגעזעהן, אז ווי האבען בא-
נאכגען א גרויסען עפעלער. איהר זעהט דאך,
אז קיין אנדער צייטונג האט זיך דערמיט נישט

באנוצט, א חור איינער, וועלכע וועלכע אלע
כוחות צו מאכען מיט עפונדעם צו ריזיקען וועלען
זיך. און קען זי עס נישט אויספירען דורך
עפעס רעכטס, דאנקט זי גאט, ווען עס קומט
איהר צו דער האנדלען אזא מין עסק.

ס. פ. — מיר זיינען נישט אין גלויבן זי-
בער, אויב מיר פארשטעהען אויך גוט מיט קומט
בעסער ארויף אין אים, ווען איהר זעהט אסאך
פארברעכען, און מיר וועלען זיך פערזענליך
לעבנדיגער. דאס ווילען מיר נישט באשראכטען,
זא מיר האבען קיינמאל נישט באהויפטעט, אז
אם די פארשידענע קאמיליגירונגער זיינען
שלעכטע, פארשטעהען מענטשען, וועלכע אים
יכטליך ווילען צוברעכען די ווינשא-נאכט, דאס
האבען מיר קיינמאל נישט געזאגט. מיר גיבען
נערן צו, אז די מייסטע צווישען זיי זיינען
נאכט ערנסט, און מיינען, אז זיי קענען אלעס
בעסער מאכען, ווי די איינציגע פיהרער, אבער
אין דער פראגע שפילען גוטע אומשטען א
נאכט קליינע ראלע. זייער מעסיגקייט, אויב
זי זאל זיך אוינגעבען, וואס מיר גלויבען
עס נישט, קען פיהרען צו א צושטענד פון דער
ווינשא-וועגסענס, צו א גרויסער דעמאנ-
ליראציע, און אסאך אזוי, נישט ווילענדיג, סען
זיי די אריינס, וואס איז פון נוצען בלויז פאר
די באשעס, אבער בשום אופן נישט פאר די אר-
בייטער.

ס. ה. — איינער אפועל איז זעהר ריזיקענ-
און ווען איינער געדיכטע וואלטען נאך געווען
א העלפט א ערשטע-הילף אזוי ריזיקענ, וואלטען
מיר זיך זוכער געדורכט. אבער, לויט אונזער
מיינונג, זיינען זיי נישט, און דערפאר קענען
מיר זיי נישט פארעכענענליכען. אים, וואס, אים
דערע האבען יע געדורכט פון אויך, און דער
עולם האט זיך געקווקט דערמיט, אז עס
מאק זעהר פרויעריג און מארען, אדער
אונזערע פארענגער האבען נישט געוואוסט,
וואס מען קען און וואס מען קען נישט דור-
כען, אדער מיר, אדער מיר פארשטעהען נישט,

וואס גוט איז, אדער אונזערע פארענגער, מיר
קענען אבער נישט פיהרען זיך לויט דער מיר
נונג און געשטאק פון אנדערע, אלס געווי-
סענשאפטער רעדאקטאר איז אונזער אויבער-
מיינונג און אונזער אייגענער געשטאק די
אויסצוגע וועגווייזער אונזערע אין אונזער
מעסיגקייט, און שווער, ווי עס איז שטודיר-
גען א פריינד צו טאן איהם א מוכות, מיר עס
דאך געטאן ווערען.

לעווין. — די קשיא, ווארים איהר האט
מוכט אלע, וואס איהר שרייבט, ווי אזוי די
באשעס קומען נישט נאך זייערע פליכטען, ווי
אזוי די ביזנעס-אידענשאפט ווערען שטענ-
נארט, זיך נישט דורכגעקערט מיט איינער ביז
נעם איידעשענס, בלויבט נאך אלע נישט פאר-
שטעטער. מיר דענקען נישט אז עס זאל זיין
געזונד צו מאכען איינע פון דעם אן עפעס
לויכע אנגעלעגענהייט. עס קען זיין, אז דער
ביזנעס איידעשענס וויסנשט דאס אלעס, נאך ער
מאכט זיך נישט זעהענדיג, ווייל ער גלויבט
נישט צו האבען דעם נויטיגען כח אויסצוהויערען
א קאמפ געגען דעם. מיר זעהען אבער נישט
אויף, ווארים איהר זאלט די דאזיגע פראגען
נישט אויסהויערען אין איינער ווינשא-ן. צו וואס
אי זאלען דא די ווינשאן איבערהויפט, אויב נישט
פאר דעם?

כ. פ. — מיר האבען אדאמא נישט גע-
גלויבט, אז די זאך וועט ארויסקומען פון
איינער פיערע אזוי... נא, לויט שוין אלען
צו דאס פאסענדיק ווארש' נאך אזוי ווי דאס
איז געווען א באשעלונג, א זאך, וואס מיר
וועלען פארשטעהן א צעהנטען צו טאן, און
אזוי ווי איהר זעהט א וויסנשאפט-פרינציפ, ווער
מעס פריינדשאפט קומט אסאך צונויף, דרוקען
מיר דעם, כאטש מיר גלויבען באסונדער שלסט,
אז דער ווייץ האט געקענט זיין וועניגער גע-
מאכערט, און אז די נייאגרא פאלט פארדינען
באשריבען צו ווערען אביסעלע בעסער, ווי
איהר האט עס דאס מאל אויסגעשטאן.

דער מאַגען? עקס-לאקס!

ריפער מאכער, טהוט אייער פליכט צו די שטאהל סטרייקער!

די שטימע פון די העלדישע קעמפער אין די שטאהל-אינדוסטריע האט אונז דערגרייכט. זי איז גע-
ווענדעט צו אונזערע הערצער און נשמות. זי זאגט:

„העלפט אונז און מיר ווערען זייערען“
וועט איהר דערלאזען דערשטיקען זייער שטימע?

אונזער לאקאל רופט צו יעדער שאפ און יעדער מעמבער, צו יעדענס הארץ און צו יעדענס
נשמה און געפיהל פון קלאסען באוואוסטזיין.

גייט 3 שטונדען ארבייט צו די בראווע קעמפער,
ריפער מאכער, טהוט אייער פליכט!

אלע געזאמעלטע געלדער זאלען געבראכט ווערען אין אונזער אפיס גייט שפער ווי דינס-
טאג, דעם 11טען נאוועמבער. אלע ביישטייערונגען וועלען קוויטירט ווערען אין דעזער ציי-
מונג.

ריפער מאכער יוניאן, לאקאל 17

דער אמעריקאנער ארבייטער זעהט זיך ארום, וואו ער איז אין דער וועלט

גענעדיגט. אין יאָהרען איז ער שוין טא- קע אלט. אָבער די סביבה, אין וועלכער ער לעבט. די באוועגונג האָט אלע מאל גענוג יונגער אין זיך אויפצוכאָפּען אַ נייעם טאָן און אָנצופאַנגען זינגען אַ ניי לעד... די מלחמה-נאָכוועהענישען האָבען אַרױפּגעפיהרט די אמעריקאנער אַרביי- טער-באוועגונג אויף אַ וועג, וואו זי מוז אָנפאַנגען אויסצופעכטען דעם גרויסען קאמפּף, וואָס די געשיכטע האָט פאַר איהר באשטימט. זי שלייפט שוין איהרע געד ווער און וואָרט אויפ'ן סינגאַל פון דער געשיכטע.

סמנים ווייזען, אַז דער סינגאַל וועט באַלד קומען און די גרויסע מלחמה צווי- שען קאפיטאַל און אַרבייט וועט זיך אָנ- פאַנגען — ווער ווייט, אַרבייט דאָס וועט נים זיין די ענטגליכע מלחמה?...

אנערקענען די גוטע אר- בייט פון בר. ה. וואנדער

ווערטהער רעדאקטאָר ! ערלויבט אונז א שטיקעל פלאץ אין די „גערעכט-ניקייט“ אויסצודריקען אונזער אנערקענונג צו ברודער הער וואנדער, דער מענעדזשער פון דער סקוירט און דרעס מאכער יונאן, לאַקאַל 23.

עס איז געווען צייטען ווען אין אונז פאַרנאָממען אונזער אַרבייטערס האָט עקזיסטירט אַ סאָרט מיספאַרשטענדונג צווישען די מעמבערס און די פיהרער צו עס איז געד ווען דערפאַר א גרונד צו נים. קריטיק איז מען נישט זשענדע געווען, צי עהרליכע, צי אונגעהערליכע, מען האָט קריטיקירט אָהן א מאָס.

אָבער אויף אלעס קומט אַ צייט. עס האָט פאַסירט אין אונזער אַרנאָניזאַציע אַזוינע ענדערונגען וואָס דאָס האָט געד מאכט דעם מעמבער צו קוקען אויף דעם פיהרער מיט מעהר רעספעקט און אַכ- טונג, און שאַצען די גוטע אַרבייט וואָס זיי לייסטען פאַר דעם וואַרלדליין פון דער אַרנאָניזאַציע. און אַזוי האָט די מעמ- בערשיפ פון לאַקאַל 23 אנערקענט די גר- טע פיהרערשאפט פון איהר באַליעבטען מענעדזשער בר. וואנדער און מיט לעב- שאפט גיבען די מעמבערס איבער, דורך אונז, פאַרטערטער שאפט טשערלייטע, צו בר. וואנדער אַז שעהענס ווערטשולען פרע- זענט. מיר אנערקענען מיט אכטונג און לעבעדיג די גוטע, עהרליכע אַרבייט וואָס ער האָט געטאָן פאַר די מעמבערס, וועל- כע באַעהרען איהם יעצט און פאַר דער אלגעמיינער אַרנאָניזאַציע בכלל.

די מעמבערשיפ פאַרנעמט אויך נים, און דריקט אויס איהר אנערקענונג פון אכטונג און צוטרייען צו דער נאכזע- רעקטיוו באַאָרד און אלע אָנגעשטעלטע אין די אַפּיסעס וואָס האָבען געהאַלפּען צו מאַכען לאַקאַל 23 פאַר דאָס וואָס איז יעצט.

די קאָמיטע פון טשערלייטע : ברעסלאָ פון ליווי און פרידער. קאָמיט, פון לאָרענץ, פרידמאן און שולאָב- גראַנאווסקי, פון נייטשען שום. טשאַדוויק, פון ב. עפשטיין. יאָסם, פון עליסם סקוירט קאָמפּ. בערשטיין, פון קארל באַנווויט.

אן אפיעל פון די ריטעיל גרא- סערי און דעירי קלויקס יוניאן

די גראַסערי און דעירי קלויקס וועט דען זיך מיט אַ ביטע צו אייך, אַרנאָניזיר- טע אַרבייטער, אַז איהר זאָלט פאַטראַגיר- זירען אַזעלכע גראַסעריס און דעיריס וואָס האָבען געסעטעלט. ווען איהר זעהט אונז- זערע פיקעטס שטעלט נים קיין פראַגעס, ווייל די פאָליס קען זיי אַרעסטען. איהר וועט דערמיט העלפּען געווינען אונזער געד רעכטען סטרייק.

מיט ברודער גרוס, ריטעיל גראַסערי און דעירי קלויקס יוניאן, לאַקאַל 1232, אינעם קלויקס יוניאן.

האָבען געאַרבייט, ווייל זיי האָבען געד וואָלט העלפּען פאַרוויקליכען די פריי- ציפּען פון דעמאָקראַטיע אויף דער וועלט. זייער אָפּפערונגליכע אַרבייט איז אַזעלכע פון די קוהילען-באַרען און קוהילען- סוחרים שטאַרק אויסגענוצט געוואָרען. די מיין-מאנאטען זיינען רייכער געוואָרען און די רעגירונג איז, ווייזט אויס, ענט- שלאַסען אָנצונעהמען מלחמה-מיטלען נים גענען די אייגענטימער פון די מיינס, נאָר גענען די מיינער-אַרבייטער... קלינגט עס נים, ווי גאָמפּערס וואָלט געזאָגט : איהר האָט אונז גענאָרט, הערען רעגירונגס-לייט. מיר זעהען זיך אַרום, אַז איהר האָט אונז גענאָרט?!

און מען קען זיך פאַרשטעלען, וואָס עס לעבען איצט איבער די, וועלכע האָ- בען געלויבט, אַז צוליבע דער הילף, וואָס די אַרבייטער-באוועגונג האָט געגעבען דאָס לאַנד אין דער צייט פון דער מלחמה, וועט דאָס לאַנד באטראכטען די אַרביי- טער-באוועגונג פאַר אַ פאַרטנערקע אין איהר אינדוסטריעלען לעבען. זיי פיהלען זיך איצט ווי אָנפאַנגענאַרטע.

אָפּגענאָרט מוז זיך געוויס פיהלען סע- מיעל גאָמפּערס. אין דער מלחמה-צייט איז ער געווען אַן אָפּיציעלע פערזענליכ- קייט. עס איז נים קיין מוד, אַז פרעזי- דענט וואָלסאָן, צום ביישפּיעל, האָט זיך אָפּט מיט איהם באראטען און זיך גערע- כענט מיט זיין מיינונג. גאָמפּערס האָט אין דער צייט פון קריגע ווירקליך פיעל געדיענט דאָס לאַנד, און עס האָט זיך איהם געוויס אויסגעוויזען, אַז פונקט אַזוי ווי ער באקומט פאַר די אַרבייטער פיעלע פאַרבעסערונגען אָהן אָנגעשטרענגטע קעמפּע אין דער צייט פון דער מלחמה, וועט ער עס אויך קריגען איצט, ווען די מלחמה איז אַוועק, און מיט איהר אויך די מורא, אַז עפעס אַן אַנרוהיגקייט צווי- שען די אַרבייטער וועט העלפּען דעם שונא... גאָמפּערס האָט, אַלזא, גערעכענט, אַז איהם איז געלונגען צו מאַכען די אַר- מיניסטראציע פון לאַנד פאַר דעם אמת'ען פריינד פון די אַרבייטער, און דערפאַר איז דאָ נים נויטיג קיין אָפּגענער צוואנגע- טשויס מיט קאפיטאַל. אלעס קען זיך דאָ אויסלעטען מיט דער הילף פון דער רעגירונג.

איצט אָבער זעהט גאָמפּערס, און מיט איהם די גאנצע אמעריקאנער אַרביי- טער-באוועגונג, — אַז ווען עס קומט צו ערנסטע פאָדערונגען האָבען די אַרבייטער זייערע שונאים פונקט אַזוי ווי פאַר דער מלחמה, און איצט נאָך מעהר און נאָך אפּשר גרעסערע שונאים, ווייל איצט פאָ- דערען די אַרבייטער מעהר... די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג האָט אָבער אין זיך אַ געזונטען לעבענס- כח און דערפאַר וועט דאָס, וואָס זי געד פינט זיך איצט אין אַ לאַנגע פון אַן אָפּ- גענאָרטער, איהר נים אַריינזאָרפּען אין אַ יאָש שטימונג. ערשט דורך דעם וועלען זיך אין איהר די לעבענס-קרעפטען פאַר- נאָרעטשפּיעלען, און אויב קאפיטאַל שטעלט אַן אַ פּוינט, וועט זי ציהען דעם שווער.

גאָמפּערס, דער הויפט-פיהרער פון דער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג, בא- יצט גרויסע, אויסערגעווענהליך גרויסע פעהיגקייטען. ער איז אַ פיהרער און אַ סטראטעגיקער. אין זיין פערזענליכקייט האָבען זיך פאַראייניגט אלעליי מעלות. נים בלויז באציט ער די גרויסע מדה פון איבערלעבנדיגקייט און קען אָפּשאַצען אַ לא- גע אמת אַביעקטיוו. ער איז אויך אַ גרוי- סער אידעאליסט און פאַרמאָגט אַ סך התלהבות און אַ גרענצלאָזע ליידענשאפט פאַר דעם קאמפּף פאַר פרייהייט אויף דער וועלט. אלס דער פיהרער פון אַ גרויסער אַרנאָניזירטער באוועגונג, פיהלט ער נא- טירליך די פאַראנטוואָרטליכקייט און האַנדעלט אַזוי ווי ער זעהט זאכען און ערשיינגען, און ווי דאָס זעהען די מענ- שען, וועלכע בילדען מיט איהם צוזאַמען די פיהרערשאפט פון דער אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג.

פאַר זיין צוריקציהען זיך פון דעם אינדוסטריעלען קאָנפּערענץ האָט ער ער- קלעהרט, אַז ער זינגט איצט זיין שוואַנען- ליעד. אָבער זיינע איצטיגע אַרבייטער- טונגען גענען דער רעגירונג אין פאַרביי- רונג מיט דעם קאמפּף פון די מיינערס, ווייזען, אַז ער האָט נאָך דאָס ליעד נים

אויף מיר מאַכען איצט געשיכטע — מיר, די אַרנאָניזירטע אַרבייטער פון אמע- ריקא. לויט אלע סמנים, שטעהען מיר איצט פנים אל פנים פון אַזאַ פאַרבייטערטען, פאַר'עקשנ'טען קאמפּף צווישען קאפיטאַל און אַרבייט, וואָס אמעריקא האָט עס נאָך קיינמאָל נים געהאַט און וואָס קיינער האָט עס אויך נים פאַראויסגעזעהן. מיר האָ- בען נאטירליך געוואוסט, אַז פריהער אָדער שפעטער וועט דער קאמפּף קומען, און ווען ער וועט קומען, וועט דער צוזאַמענשטויס גיין אַ העפטיגער, אַז שטורמדיגער, וואָס וועט דאָס גאנצע לאַנד אַ טרייסעל טאָן. קיינער האָט אָבער נים פאַראויסגעזעהן, אַז דער קאמפּף וועט אויסברעכען אַזוי שנעל.

דער שטאַל סטרייק, דאָס פאַנגער- פאלען פון דעם אינדוסטריעלען קאָנפּע- רענץ, דער קאמפּף פון די מיינערס, די מוטיגע האלטונג פון די מיינער-פיהרער און די שאַרפע אַרױסטרעטונג געגען זיי פון דער רעגירונג — דאָס אלעס ווייזט, אַז דער שלום בית, וואָס האָט ביז אַ געד וויסען גראַד געהערשט ביז איצט אין אונז- זער מדינה, איז אַוועק. מען מעג זיך שוין אַלזא ריכטען, אַז וואָס דער אויס- גאנג פון די איצטיגע קעמפּע אין לאַנד זאָל נים זיין, די האַרמאָניע וואָס האָט געהערשט ביז איצט וועט שוין מעהר נים זיין. קאפיטאַל וועט שוין מעהר נים נען מאַכען דעם אָנשטעל, אַז ער זוכט צו זיין פריערליך און איז תמיד גרייט זיך צוצוהערען וואָס אַדמיניסטראַטאָנס. די אַרבייטער-באוועגונג, ווידער, וועט פון איצט און ווייטער שטאַרק קוקען אלע שלום בית-זוכער אויף די הענד און וועט זיך באציהען מיטסטרויאיש אפילו צו די פאַרשטענע, וואָס וועלען קומען פון די גאנצ הויכע קאבינעטען.

דער ענטפער, וואָס דזשאָן לואיס, דער פיהרער פון די מיינערס, האָט געגען בען דער רעגירונג : „ליידער קענען מיר אייער עצה נים אָננעהמען, ווייל מיר מוז- זען אויספאַנגען די באשליסע פון אונזער רע מיט-עדרע“ — דיעזער ענטפער איז נים קיין פראַגע, וואָס האָט זיך נים ווי- לענדיג אַרױסגעליטשט פון אַן אַרבייטער פיהרער'ס מויל. זיכער זיינען אויך נים קיין פראַגע די סטייטמענטס, וועלכע ווע- רען לעצטענס אַרױסגעגעבען פון דעם אָפּיס פון דער אמעריקען פערדערישטאָן אָו- ליבאָר, און געוויס ווייט פון פראַזע-אָ- לאַנגע זיינען די ברייאַנטענע רעדערס, וואָס ווערען לעצטענס געהאלטען פון סע- מיעל גאָמפּערס.

די אמעריקאנער אַרבייטער באוועגונג איז צו פראקטיש און זוכט צו פיעל אַרױס- צוקריגען מאָמענטאַלע פאַרבעסערונגען פאַר די אַרבייטער, אַז זי זאָל זיך באנו- צען מיט פראַזען גלאט אין דער וועלט אַרױן. די אמעריקאנער אַרבייטער-פיה- רער זיינען צו קלוג נים צו וויסען, אַז פוסטע סטראטעגיקעס און הויך-קלינגענע פראַזען זאָנען גאָרנישט און מיינען נאָר- נישט. ווען זיי רעדען שטאַרק און רע- וואָלוציאָנער, איז אַלזא אַ סימן, אַז זיי זיינען אמת פאַרבייטערס און האָבען אור- זאכען פאַר וואָס צו זיין פאַרבייטערס. די אַרבייטער באוועגונג פיהלט זיך אָפּגענאָרט. ווען דאָס לאַנד איז בעת דער מלחמה געווען אין אַ קרויס, איז דאָס געווען די אַרבייטער-באוועגונג, וועלכע האָט דעם קרויס פאַרלייכטערט. איצט וויל מען זיך אפילו נים אומקוקען אויף איהר. איצט וויל מען אפילו נים אָנער- קענען, אַז די אַרבייטער האָבען אַ רעכט צו פאַרלאנגען, אַז די אַרבייטס-געבער פון די פונדאַמענטאַלע אינדוסטריען זאָלען אָפּען אנערקענען דעם פרינציפ פון „קא- לעקטיוו באַהיינינג“. איז דאָך צוליבע דעם פאַנאָרענעפאלען דער אינדוסטריע- לער קאָנפּערענץ!

די אַרבייטער-באוועגונג פיהלט זיך אָפּגענאָרט. זי, וועלכע איז געווען אַזוי געטריי דער אַדמיניסטראציע פון לאַנד — זי ווערט איצט פון דערזעלכער אַדמיני- סטראציע פאַרפאַלג. „אין פאַרלוף פון דער מלחמה, — זאָגט גאָמפּערס אין איינעם פון זיינע לעצטע סטייטמענטס, — האָבען די מיר- גערס אַרױסגעוויזען פאַרבייטערס פון העכסטען סאָרט. זיי האָבען געאַרבייט געדורכיג כאַטש זיי האָבען געליטען. זיי

לען זיכער ווידער כליי געוואָרען און די שטערנען האָבען ווידער שיינען גענומען... דער געשפּרעך איז פאַרטנועצט געד ווערען.

שפעטער צו אַביסעל קומט אַרױף אַ מיינער, מיינע אַ פריינדן, אַ יונגע און אַ פּרעהליכע לויפט גלייך צו צו מיר, און שטערקט אים איהרע ווייסע הענד און שפּיינגט אַזש אונטער פון פרייד ווען איך געהע זיי און דריק זיי שטאַרק.

די באַרדערקעס לאָזען פון מיר אין ריזען מאָמענט נים אַרונטער-גיינער גליי- הענער אַזוינען אין קוקען אויף דער אַרױ- קומענדיג מיט נים וועניג פאַראכטונג, זיי ציינען עס אָבער נים אַרױס.

די שטיפערקע וועמען די מיינער איז אויך אַ פריינדין זעהט עטוואס מעהר ווי פריינדשאפט פון דער מיינער צו מיר, אָבער זי קען זיך קאָנטראָלירען. אַנב זי וועט נאָר איבערפּרענען דער פראנצויזקע נאָך אַמאָל ווי אַזוי מען זאָגט אויף פראנ- צויזיש : — איך לעב דיר, און דאן...

אַז די צוויי קומען זיך צוזאַמען הויך בען אַזוינען אַן צו פינקלען און הערצער צו קלאַפּען. די קוקט אויף דער און די אויף יענער. מען זוכט אַרױס צו לעזען עפעס פון די אַזוינען, מען ווינקט איינע צו דער צווייטער אָנצווייזענדיג מיט בליקען אויף מיר.

איך זעה עס אַלץ, אָבער מאַך זיך נים וויסענדיג. איך פאַרפיהר'לכומ'שט א געד שפּוּרע מיט איהר ברודער, דעם וויצלער, ווענען אַ געוויסע סקיצע וואָס איז ער- שיינען אין דעם וועכענטליכען זשורנאַל פון וועלכען ער איז אַ שטאַרקע אנהענג- ער.

— זעה נאָר, זעה, — ווערט אונזער שמועס, וועלכער האָט שוין איצט אָנגעד- מען אַן ערנסטען כאראקטער, איבערנעד- ריסען פון דער נאָר וואָס אַריינקומענדיג, — עס ויצען אַ הויז מיט מענשען, — ווייזט זי אַן אויף זיך מיט אַ פינגער, — און זיי רעדען, נאָר צווישען זיך, איהר זייט, ווייזט אויס נאָר נים געזעלשאפט- לוך, — ענדיגט זי איהר פאַרוואורף.

מיר ענטשולדיגען זיך און מיר לאַדען זיי אלעמען איין צו דער דיסקוסיע. זיי נעמען מיט פאַרגעניגען אַן אונזער איינ- זאָונג.

אַ וויילע שפעטער דעבאַטירט מען שוין לעבעדיג און מיט היץ ווענען דעם העלד אָדער העלדין פון אַ געוויסער ער- צעהלונג.

מיר נעמען אימער אַלץ טעמא פאַר אונזער דיסקוסיע אַן ערצעהלונג וואו לעבע שפיעלט די הויפט ראָלע.

וועהרענד מען דיסקוטירט שיקט מען זיך איבער מיט בליקען אַזעלכע לעבלי- כע, נאָהענטע.

יעדע מיינער זוכט אין זיך צו דער- קענען די אייגענשאפטען פון דער העלדין, די גוטע נאטירליכע און גרויסע זיך מיט זיי גענען די באַיעס.

די באַיעס טוען אויך דאָסזעלבע און נים איינמאָל טרעפט עס, אַז די ביידע געשלעכטער רעדנדיג ווענען די העלדען פון אַן ערצעהלונג הויבען אַן צו רעדען ווענען זיך אלס די העלדען און לויבען און ריהמען זיך אַזוי לאנג ביז די עלטערען דערמאָנען אַז עס איז שוין שפעט און, אַז עס איז שוין צייט צו געהן שלאָפּען.

דאן ערשט כאַפּען זיך די מיינערלעך און באַיעס, אַז נים זיי זיינען דאָס די העלדען פון דער ערצעהלונג און זיי ווע- רען טרויעריג...

די טרויעריגקייט באַהערשט אָבער נים לאנג מיינע און דער שטיפערקעס פריינדין, ווייל זי ווייסט, אַז באַלד וועל איך איהר אַהיים באַגלייטען, אַז באַלד וועט זי זיין געבען מיר, אַזוי נאָהענט און אליין.

ביים געזענען זיך פיהל איך אימער דעם הייסען דריק פון די מיינערלעש הענד און עס ווילט זיך אַס ריזע ווארימע הענד קיינמאָל נים אָפּלאָזען...

בשעת מעשה קלאַפּען די הערצער ביי די מיינערלעך און זיי זיינען מקנא דער פריינדין וועמען איך באַגלייט אהיים.

די שטיפערקע נעמט פון מיר איהרע אויגען נים אַרונטער פאָלגט מיר נאָך מיט איהרע דורשטיגע בליקען און באַגלייט מיר ביז צו די שטייגען.

ווען איך לאָז זיך געהן אַרונטער פון די טרעפּ הער איך ווי פון איהר מויל ריר מען זיך די פאַר איהר איצט אונבאַוואוסט- טע ווערטער :

— זש'אָמע וואו, זש'אָמע וואו...

דער דענמארק אפיס

פון די לאקאלס

פון דער אינטערנאציאנאל ליידס נאדמענט ווארקערס יוניאן

איז געשטעלט געווארען

פון דעם 15טן אקטאבער

אונטער דער פולער אויפוויכט פון

ד.ר. לואיס סאדאף

אן אלט ערפארענער און זעהר באוואוסטער דענטיסט, וועלכער צוזאמען מיט אונזערע פריהערדיגע דענטיסטען, ד.ר. עללס און ד.ר. מייער, וועלען טרייען זייער בעסט צו געבען עהרליכע, וויסענשאפטליכע און ווירקזאמע דענטיסטעריי צו די ארבייטער פון אונזערע טריידס.

ד.ר. סאדאף'ס מאטשא וועט זיין:

ניט ביליגע נאך בעסערע צאָהן-אַרבייט.

אונטערזוכונג און דאטה - פריי

דער דענטיסט אפיס איז אפען:

טעגליך פון 10.30 פריה ביז 8 אבענד. שבת פון 10 פריה ביז 6 אבענד.

אפיס: 31 יוניאן סקווער. אריינגאנג 23 איסט 16טע סט.

ענדע פון מלחמה

ברענגט גליק פאר דער וועלט

מארמאלאקס

די געשמאקע פרוכט קענדי אָבפיהר מיט טעל האָט געמוזט פיר דער צייט פון מלחמה אראפ פון מארקט, ווייל דער טייערער מעדיצינישער שטאף וואס קומט אריין אין מארמאלאקס איז גענצליך פארברויכט געווארען אין די מלחמה האָספּיטעלער. יעצט די ענדע פון מלחמה וועלכע האָט געבראכט נייע גוטע צייטען, האָט אויך צוריק געבראכט די גרויסע רפואה פיר אלע מאָנען ליידענדע, "מארמאלאקס", די פרוכט-קענדי אָבפיהר מיטעל וואס איז געשמאקער פון די טייערסטע קענדי און רייניגט אב דעם מאָנען אין א פאר שטונדען לייכט און אנגענעהם. ליידעט ניט אויפ'ן מאָנען און האלט די מאָנענדלעך פון אייערע קינדער אין ריינעם און געזונטען צושטאנד. א באקסעל מארמאלאקס אין הויז און א פארזיכערונג פיר א געזונטען מאָנען און וועט פארהיטען פון אלע מאָנען קראנקהייטען.

10, 25 און 50 א באקס.

אין אלע גוטע דראג סטארס אדער מיט פאסט.

MARMALAX COMPANY, NEW YORK

די גרויסע לעהרער זיינען גרייט אייד צו העלפען אין דער "רענד סקול".

יעהר ארבייטער, מאן און פרוי, זאל זיך בענוצען מיט די וואונדערבארע געלעגנהייטען צו שטודירען, וואס ווערען געגעבען אין רענד סקול פון סאציאלע וויסענשאפט.

יעהר איינער דארף זיין אימשטאנד אינטעליגענט צו דיסקוטירען סאציאלזם, היסטאריע, פאליטיקס, עקאנאמיקס און די אלע פראבלעמען פון טאג.

צו שטודירען אין רענד סקול קאסט זעהר וועניג. די סקול בעאבזיכטיגט ניט צו מאכען געלד. עס איז איהר ציעל צו העלפען די ארבייטער צו פערבעסערען זייער לאגע.

די רענד סקול גיט אייד א וואונדערבארע געלעגנהייט צו פערזיכערען זיך מיט א בילדונג ניט בלויז אין אזעלכע פראגען פון סאציאלזם, היסטאריע און עקאנאמיקס, נאר אויך אין נאטור וויסענשאפט, ליטעראטור, קונסט, דראמא, קאמפאזישאן, גרעמער, נייעס בעריכטען, פאפליק ספיקינג, פערזיכטען דעם ענגלישען אקצענט און פיעלע אנדערע פראגען.

די רענד סקול אפערט אייד 30 קורסען פאר דיעזען סעזאן. די לעהרערס און לעקטשורערס זיינען אזעלכע, וועלכע איהר געפינט בלויז אין די גרעסטע אוניווערסיטעטען. ווייל די רענד סקול איז דעם ארבייטערס אוניווערסיטעט.

צווישען די לעהרער זיינען דא אזעלכע געמען, ווי: פראפ. סקאט ניערינג, פראפ. ה. ו. דאנא, ד.ר. נארמאן טהאמאס, פראפ. אלעקסאנדער גאלדענווייזער, ד.ר. בענדזשאמין סי. גרינבערג, ד.ר. א. גאלדוואטער, ד.ר. י. א. הרוויטש, פראפ. לואיז מ. קעפפנער און פיעלע אנדערע, וועלכע זיינען אויך אזוי גוט בעוואוסט.

דער רענד סקול בולעטין בעשרייבט דיזע אלע קורסען אין יעדע איינצעלטייט. עס איז א בוך, פון וועלכען יעדער איינער דארף קריגען א קאפיע איידער די אויסגאבע געהט אויס. עס איז זיכער דא א קורס, וועלכען איהר וואלט וועלען שטודירען אין רענד סקול. און אין קיין אנדער פלאץ וועט איהר ניט בעקומען אזא גרינדליכען אונטערריכט פאר אזא קליינעם פרייז. קיין אנדער ערציהונגס אינסטיטוט אפערט די קורסען, וועלכע די רענד סקול גיט אייד.

דארום פערלירט ניט קיין צייט. שיקט נאך א קאפיע פון דעם בולעטין היינט, אדער קומט און רעדט זיך דורך. רום 401 רענד סקול, 7 איסט 15טע סטריט, ניו יארק.

אפען טעגליך ביז 10 אהר אבענדס. זונטאגס פון 12 ביז 6. לעגט עס ניט אפ, ווייל אלע קלאסען האבען א בעשרענקטע צאהל פלעצער.

קלייד'ס האויר ווייזט זיך אפ. — ווייניגסטן ברויט אריינער קענען עס קרינען ביי דעם פייפער-מאן. (אדון) דאן-סטער.

דערהענטיג. — איז ווייסט אלע מאל צו וויפיל פער איז דעם בארעכטיגט. צו באקומען אין אלע סטוישן-טעג, יום-סטערס און בוך-סטערס. זינט פאר

100 דאלאר א וואך. — ביכעלע קאסט 25 סענס. איז קויפט זיך איינמאל און איז דאס עץ פאר אלע זאכן, און פארשפאנד זיך זאפ

קלאק מאכער — יוניאן

ווייסט איז וויפיל פיי איז דארט קרינען פאר היינטיגע עלעקטרא-וואך? איז אריינס יעצט 44 שטונדען א וואך. אייערע ווייזשעס זיינען פארשיידן. איינער קרינט 50 דאלאר א וואך, א צווייטער 55 דאלאר א וואך, א דריטער 60 דאלאר א וואך א. נ. ו.

ווען דער באס דארף אייך באצאלען די ווייזשעס, רעכענט ער אויס וויפיל שטונדען איז דאס האט געארבייט, וויפיל אייערע א שטונדע באטרעפט און דאן רעכענט ער צוזאמען צו וויפיל אהר זענט בארעכטיגט פאר דער וואך.

און קאמער האט דעם באס, בוכהיפער געמאכט א מענט? — מונח' איז זיך דען פארלאזען אויף זיין יושר? מאכט ניין!

עס איז יעצט ארויסגעגעבן געווארען א פיר-ביכעל. ער רופט זיך די „האורלי ווייזש רעקאדער“ (ווייזשעס לויט דער שטונדע). דער ביכעלע צייגט אייך ווי פיל איז דאס דארט קרינען פיי לויט די צאהל שטונדען וואס איז דאס געארבייט, וואנאר ווען איז דאס קרינט 100 דאלאר א וואך.

צום ביישפיל, איז דאס קרינט 67 דאלאר א וואך און איז דאס געארבייט 37 שטונדען דען דורך דער וואך. וויפיל דארט איז דאס קרינען פיי?

נעמט דעם ביכעלע, מיסט אויף די בלעטלע פון 67 דאלאר און איז דאס וועט זעהן דאס פאלגענדע: פאר 37 שטונדען דארט איז דאס קרינען \$56.34. און דאס זעלבע איז פון 1 דאלאר ביז

שטיק שניידער און סעמפער מאכער לאקאל 3, א. ל. נ. ו. יוניאן

א דזשענעראל מעמבער מיטינג

וועט אפגעהאלטען ווערען

שבת 15טען נאון. אין בעטהאוזען האל, 210 איסט 5טע סטריט

פונקט צוויי א זיינער נאכמיטאג.

דער צוועק פון דיעזען מיטינג איז זעהר א נויטיגער פאר אייך, מיטגלידער פון דעם לאקאל.

שוין לאנג ווי אונזער לאקאל נויטיגט זיך אין א רעליעף פאנד, און ענדליך איז איצט געקומען די צייט ווען מיר קאנען אט די פראגע פון א רעליעף פאנד פאר אייך פארלעגען. די עקזעקוטיוו האט די פראגע שוין דיסקוטירט, און איז שוין באשלאסען צו האבען אזא פאנד.

ביים מיטינג וועלען מיר אייך דאס איבערגעבען מיט אלע איינצעלהייטען.

אין נאמען פון דער עקזעקוטיוו באארד לאקאל 3

ד. רובין, סעק.

קלאק פרעסערס יוניאן לאקאל 35

אויפגעקומען!

רעגולע סעקשאן מיטינגען וועלען אפגעהאלטען ווערען אין די פאלגענדע פלעצער:

סעקשאן „איי“, ניו יארק — וועט מיטען מאנאט, דעם 10טען נא-וועמבער, 8 אוהר אבענד, איי 77-79 דעלענסי סט.

סעקשאן „די“, בראנזוויל — וועט מיטען שבת, 8טען נאוועמבער, אין בראנזוויל לייבאר לייסעאוס, 219 סעלמאן סט.

בראנקסער פרעסערס אויפגעקומען

א מיטינג פון אלע פרעסערס וועלכע וואלגען אין די בראנקס ווערט פאררופען אויף

מאנאט, 10טען נאוועמבער, 8 אוהר אבענד

אין לאנדאן קאסינא, 3875 3טע עוועניו

אויב דייער מיטינג וועט זיין ערפאלגרייך וועט געגרינדעט ווערען א שטענדיגער סעקשאן מיטינג אין די בראנקס.

פאלגענדעס וועט פארהאנדעלט ווערען:

- (1) די רעגולע ביזנעס פון דער יוניאן.
- (2) ערשטע גאמינישעס פאר עקזעקוטיוו באארד מעמבערס, פרעזידענט, סעקרעטער און סעקשאן בעאמטע.

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 35

דזשיי ברעסלאו, סעקרעטער.

סקוירט און דרעס מאכער לאקאל 23

אויפגעקומען!

רעגולער סעקשאן מיטינגען

וועלען אפגעהאלטען ווערען

דאנערשטאג, דעם 13טען נאוועמבער,

8 אוהר אבענד

דאן טאן — אין „פארווערטס“ האלל.

בראנקס — אין לאנדאן קאסינא, 3861 3טע עוועניו.

שוועסטער און ברידער, עס ווענדעט זיך אין אייך צי מיר זאלען צוריק איינפיהרען רעגולער סעקשאן מיטינגען אלע צוויי וואכען אדער נישט. מיט אייער אסענדען צו די זען מיטינג וועט די פראגע געשליכטעט ווערען. מאכט דארום די מיטינגען פאר אן ערפאלג.

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 23

ד. וואנדער, סעקרעטער.

ליידיעס טיילארס און אלטערייטשען יוניאן

לאקאל 80

א דזשענעראל מעמבער מיטינג וועלען פירען

ברוקלין: — מאנאט, נאוועמבער דעם 10טען, 8 אוהר אבענד, אין ראיאל פאלאס, 18-16 מאנהעסטען עווע, קאר. בראדוויי.

ניו יארק: — מיטוואך, נאוועמבער דעם 12טען, 8 אוהר אבענד, אין מאנט מארריס האל, 1362 5טע עו.

צו ע ק: — די רעזאלושאן פון דעם שאפ-מושערימאן מי-טינג צו טעקסטען זיך מיט 5 דאלאר, פון וועלכע צוויי דאלאר זאל געהן פאר די שטאל-סטרייקער וועט גע-שטימט ווערען און אנדערע זעהר וויכטיגע עקזעקוטיוו רעקאמענדירישאנס וועלען פארהאנדעלט ווערען.

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 80

ד. הילפמאן, סעקרעטער.

קלאק פרייטארס יוניאן לאקאל 1

א. ל. נ. ו. י.

אפיס 238 פערשען עוועניו. טעל. גרעמערס 1063

צוליעב די אונערווארטעטע סלעק אין טרייד האט די עקזעקוטיוו באשלאסען דאס קיין אווערטייט זאל נישט גע-ארייט ווערען אין קיין שאפ וואו עס זיינען פאראן ליידיגע מאשינען.

די שעפער וואס וועלען דעם ארדער נישט אריספאלגען וועלען גערופען ווערען צו דער גריווענס קאמיטע און ווע-לען שווער באשטראפט ווערען.

די עקזעקוטיוו פון לאקאל 1

פ. קאמלער, מענר. מ. וואלבערג, סעקרעטאר. מ. דזש. קאמלער, סעק.

דאס נייע אידישע מעאסטער
 (287 סטריט און סטריט 187)
 187 עוועניו
 זמאנעל דייכער,
 קונסט דירעקטאר
 5. שניצער,
 געזעצט פארשטלעך
 מעל. מעדיסאן סק. 579
 פרייטאג, שבת און זונטאג ביימאג
 און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 די לעצטע פארשטעלונגען פון
 פרייטאג, שבת און זונטאג ביימאג
 און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 די לעצטע פארשטעלונגען פון
 פרייטאג, שבת און זונטאג ביימאג
 און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער

די פוסטע קרעטשמע
 מאנאטא און מיטוואך אונזער
 איינזאמע מענשען
 פון געהארגד הויפטמאן

די פוסטע קרעטשמע
 פרייטאג, דעם 12טען נאָוועמבער
 דער גרויסער עהרענאכער פאר
 פרייטאג, דעם 12טען נאָוועמבער
 די קינסטלער נעוועלשאפט פון דאס
 נייע אידישע מעאסטער וועט שפילען
 פרייטאג, דעם 12טען נאָוועמבער
 די קינסטלער נעוועלשאפט פון דאס
 נייע אידישע מעאסטער וועט שפילען

געביל'ס מעאסטער
 235 באווער, טעל. ארטשארד 4345
 מאקס געביל, דירעקט. הערי נאטי, מען
 מאקס געביל'ס, הייליגע ליבע
 האט אלעס איבערטרעפן
 11טע וואך! 11טע וואך!
 פרייטאג, שבת און זונטאג מאט
 נע און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 די גאנצע קינסטלער קאמפאני
 אין מאקס געביל'ס גרויסע מייסטערעווער

מאקס געביל'ס, הייליגע ליבע
 האט אלעס איבערטרעפן
 11טע וואך! 11טע וואך!
 פרייטאג, שבת און זונטאג מאט
 נע און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 די גאנצע קינסטלער קאמפאני
 אין מאקס געביל'ס גרויסע מייסטערעווער

מאקס געביל'ס, הייליגע ליבע
 האט אלעס איבערטרעפן
 11טע וואך! 11טע וואך!
 פרייטאג, שבת און זונטאג מאט
 נע און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 די גאנצע קינסטלער קאמפאני
 אין מאקס געביל'ס גרויסע מייסטערעווער

בארנעם בעקער
 אפמאמעטריס און אפמאמעט
 215 East Broadway
 1709 Pitkin Ave., Brooklyn
 100 Lenox Avenue
 895 Prospect Ave., Bronx

דעזיגנערס פון פרויערלידער ווערען איבער
ראל פארלאנגט
 אן אנשטעלונג שטעלע פאר יעדען מאן אדער פרוי.
 גרינג צו לערנען — בעצאלט זיך גוט.
 אויך איהר קענט לערנען דעזיגנען און ווערען אן ערפאלגרייכער דעזיגנער
מענער און פרויען פער-דייט מעהר געלד.
 נעמט אויף א פראקטישען קורס
 און אונטערריכטונג אין
 מיטשעל-סקוהלס.
 אין דעזיגנען פון פרויען, מיטעס
 און קינדערשע קליידער, א קורס פון
 אונטערריכטונג אין די מיטשעל-סקוהלס
 מיינט א באליבטע שפילע און מעהר
 געלד. די מיטשעל-סקוהלס פון דער
 וויינינג, פערשען מיינינג, גרוידינג און
 פיינינג זיינען געגרינדעט געווארען
 מעהר ווי 50 יאָר און האָבען ערגרייכט
 נייע געדאנקען, נייע מיטשעלס,
 בעסעס מעטאדען, בעסעס רע-
 זולמאטען
 אינרווייטערעלע אויפמערקזאמקייט
 — מאָן און נאכט קלאסען. מעסינע
 באדינגונגען.
 שרייבט, טעלעפאָנירט אדער פאר-
 לאנגט פאר א פרייען בוקלעט, דע-
 מאנסטראציע און פולע אינפאר-
 מאציען.
אבענד-קלאסען: מאנאטא, מיטוואך און פרייטאג.
מיטשעל דעזיגנען סקוהלס
 919-920 בראדוויי (קארנער 21טע סט.) ניו יארק.
 מעלעפאן — גרעמערסי 83.

SECOND AVE. THEATRE
 35 סעקאנד עוועניו.
 יאזעף עדעלשטיין, דרשען. מען.
 מעלעפאן, פארסייטה 1643.
מיקעטס 8 וואכען אין ארוענס.
 דער איינשטימיגער אורטייל פון איבער
 50,000 מענשען, וועלכע האָבען ביינע-
 וואהנט די פארשטעלונג פון יאזעף
 רומשינסקי'ס לעצטע און שעה-
 סטע אפערעטא
דעם רבינ'ס נגון
 גרעסער ערפאלג! ערפאלג!
 30 נומערען געזאנג.
 פרייטאג, שבת און זונטאג מאט
 נע און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 יאזעף רומשינסקי'ס נייעסטע אפער-
 רעטע

דעם רבינ'ס נגון
 ליבערעטא פון ג. באדער
 אויפגעפיהרט פון יאזעף רומשינסקי
 סעמיועל ראזענשטיין, לודוויג זאז, רע-
 גינא פראנער, ראזא קארפ. באריס ראזענ-
 טאל, מרס. סאבינא לאקסער, פעני לוב-
 ריצקי, היימי דזשיקאכאן און יאקאב
 פערעק באטייליגען זיך אין דיווער אפער-
 רעטע, ווי אויך לאזט היימאן. ה' משה-
 לעס נאמאנסאן אלס „לייבעניו.“
**דעם רבינ'ס נגון איז 100 פרא-
 צענט פערפערקט.**
 אין מוזיק, פערזאנאל, ארטיסטען, אויס-
 שטאטונג, רייכע קאסטיומען, שעהנסטער
 קאהר, שעהנע מענצ און באלעטען, וואונ-
 דער עפעקטען, גרויסער ארקעסטער, אין
 אלע הינזיכטען.
 \$10 ווערטה אמיוזמענט פאר 1 דאל.
 אן עקסטרא גרויסער כאר און סימפא-
 ניי ארקעסטער אלס-רומשינסקי.
 חברות לאדווען, סאסיעטעס, יוניאנס,
 ארכייטער דינג ברענשעס, דעליעפס, ווי
 אויך פרוואנס פערזאנען קענען זיך מעל-
 דען פאר בענעפיטס און מיקעטס אין
 אים פון מאנאטער.

דעם רבינ'ס נגון
 ליבערעטא פון ג. באדער
 אויפגעפיהרט פון יאזעף רומשינסקי
 סעמיועל ראזענשטיין, לודוויג זאז, רע-
 גינא פראנער, ראזא קארפ. באריס ראזענ-
 טאל, מרס. סאבינא לאקסער, פעני לוב-
 ריצקי, היימי דזשיקאכאן און יאקאב
 פערעק באטייליגען זיך אין דיווער אפער-
 רעטע, ווי אויך לאזט היימאן. ה' משה-
 לעס נאמאנסאן אלס „לייבעניו.“
**דעם רבינ'ס נגון איז 100 פרא-
 צענט פערפערקט.**
 אין מוזיק, פערזאנאל, ארטיסטען, אויס-
 שטאטונג, רייכע קאסטיומען, שעהנסטער
 קאהר, שעהנע מענצ און באלעטען, וואונ-
 דער עפעקטען, גרויסער ארקעסטער, אין
 אלע הינזיכטען.
 \$10 ווערטה אמיוזמענט פאר 1 דאל.
 אן עקסטרא גרויסער כאר און סימפא-
 ניי ארקעסטער אלס-רומשינסקי.
 חברות לאדווען, סאסיעטעס, יוניאנס,
 ארכייטער דינג ברענשעס, דעליעפס, ווי
 אויך פרוואנס פערזאנען קענען זיך מעל-
 דען פאר בענעפיטס און מיקעטס אין
 אים פון מאנאטער.

בארנעם בעקער
 אפמאמעטריס און אפמאמעט
 215 East Broadway
 1709 Pitkin Ave., Brooklyn
 100 Lenox Avenue
 895 Prospect Ave., Bronx

מאנאשעווסקי מעאסטער
 האוסטאן סט. און סעקאנד עוועניו
 מעל. ארטשארד 2612
 הערי מאנאשעווסקי, סטייזש מען.
 5טע וואך!
 גרעסער סוקסעס!
 דאס גרעסטע, שעהנסטע, רייגסטע און היר-
 לינסטע וואס אירען האָבען אמאל געזעהן
 אין אידישען מעאסטער
**באריס מאנאשעווסקי'ס נייע
 אפערעטע**
דאס הייליגע ליעד
 מיט 28 נומערען געזאנג, פון דעם איינצי-
 גען אמת'ן אידישען קאמפאזיטאָר
הערמאן וואהל
 מיט א קאמפאניע פון די גרעסטע סטארס
 פון דער אידישער ביהנע און אן עקסטרא
 כאָר פון זעכציג פערזאָן, ווי אויך א סימ-
 פאָני ארקעסטער פון 24 פערזאָן.
 5. גאלדבערג, פערזענליכע
 באַריס מאַנאַשעווסקי, דיווידי קעסלער
 לער, סעס קעסמין, רעגיא צוקערבערג,
 בעסי ווייסמאן, ראָזא גרינפער, קלמן יאָ-
 וועלער, וויליאם שוואַרץ, מאַר. זיבעל,
 מאַר. ווילענסקי, מאַר. מאַנע, ה' גרינבערג,
 ה' גילטמאן, ה' גאלד, ה' צוקערמאן און
 בעלא פינקעל, ווי אויך האָבען מיר צוויי
 נייע זינגער, מאַר. מוכמאן און ה' פערנא-
 זא.
 ווען אין דער נעשיכטע פון אידישען
 מעאסטער האָט איהר נאָך געזעהן אדער
 געהערט אזא קאמפאניע פון אזעלכע
 שווישעלעך און זינגער, צוזאמען ווי איהר
 וועט זעהן און הערען אין מאַנאַשעווסקי'ס
 נייע אפערעטע „דאס הייליגע ליעד“?
 פרייטאג, שבת און זונטאג מאט
 נע און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער

**מאנאשעווסקי'ס און וואהל'ס
 נייע אפערעטע**
דאס הייליגע ליעד
 אפערעטע מיט א פראָלאָג אין 3 אקטען.
 אויפגעפיהרט פון די צוויי גרעסטע אידי-
 שע רעזשיסערס ה' מאַנאַשעווסקי און
 ה' קעסלער. 28 נומערען מוזיק, מיט
 א סימפאָני ארקעסטער פון 24 מאַן פון
 אונזער קאמפאזיטאָר און דירעקטאָר ה'
 הערמאן וואהל, אלע מענצ אראנזשירט
 פון דעם באַריהמטען בראָדוויי פראָדיוסער
 ה' דען דודי, קונסט עפעקטען פון הערי
 מאַנאַשעווסקי.
 חברות, לאָדווען, יוניאנס און רעליעף סא-
 סיעטעס, ווי אויך פרוואנס פערזאנען קע-
 נען קריגען בענעפיטס און מיקעטס פאר
 דעם נייעם סיוואן. זיך צו ווערען צו מר.
 מערדעלסאָן.

אירוינג פ. מהעאסטער
 טעלעפאן, סטייטסענס 1359
 מאקס ווילנער, מענערשער
 מאַריס שוואַרץ, דירעקטאָר.
 11טע וואך! 11טע וואך!
 גרעסער ערפאלג!
 אלעס איבערטרעפן!
 פרייטאג, שבת און זונטאג ביימאג
 און אונזער, דעם 7טען, 8טען און
 9טען נאָוועמבער
 מאקס ר. ווילנער, פערזענליכע

הערר מאַריס שוואַרץ
 אין —
שלום עליכם'ס
 גרעסטע שאַפונג
מביה
 דער —
מילכיגער
 ווענען בענעפיטס און מיקעטס זיך צו
 ווערען אין אים פון אירוינג פליקס
 מאַנאַשעווסקי

פיפרלם רעליעף קאנווענשאן

וועט אפגעהאלטען ווערען אין

פיראדעלפיה

אין אדעלפיה האטעל, שטעטנאטאן און 13טע סט.

שבת, זונטאג, מאנטאג און דינסטאג, דעם
8טען, 9טען, און 10טען נאוועמבער

ערעפענונג שבת, 8 אהר אבענד.

אלע ברענטשעס פון נאנצען לאנד וועלען זיין
פארטראטען

טאנעס ארדנונג פון קאנווענשאן:

ערשטע זיצונג, שבת אווענד.

ערעפנונג — דר. מ. וו. לעאף.

מר. אלעקסאנדער קאהן — משערמאן.

באגריסונגען פון פילאדעלפיער פארשטעהער.

וואהלען פאר קרעדענשאל קאמיטע.

רעדען פון שלום אש, מאריס ראטענבערג און ב. צוקערמאן.

צווייטע זיצונג, זונטאג פרייט.

באריכט פון קרעדענשאל קאמיטע.

וואהלען פאר משערמאן און בעאמטע.

וואהלען פון קאמיטעס: רעזאלוציאנעס, ארגאניזאציאנעס און נייע

פלענער, נאמיניישאן.

באריכט פון מענדעזשער און אנפראגען.

וואהלען פאר משערמאן און ווייס משערמאן פאר דער דריטער זי-

צונג.

דריטע זיצונג, זונטאג נאכמיטאג.

באריכט און אנפראגען — מר. שאפארד, דוק. נאלדבערג.

באריכט פון דזשאנט דיסטריביישאן קאמיטע.

דיסקוסיאן וועגען באריכט.

וואהלען פאר משערמאן און ווייס-משערמאן פאר דער פערטער

זיצונג.

פערטע זיצונג, מאנטאג פרייט.

דער אינציגער צושטאנד אין דער רעליעף ארבייט — ב. צוקער-

מאן. רעפערעס: ארומגעבענדיג פאלגענדע פונקטען: 1,

באלדיגע הילף; 2, לאנדסלייט פערזאנען; 3, איבערשיקען

פאר יחידים געלד, קליידער און שפיין; 4, קאנסטרוקטיווע

הילף; 5, וועלכע פאנדען זיינען נויטיג; יתומים.

דיסקוסיאן און נייע פארשלאגען.

וואהלען פאר משערמאן און ווייס-משערמאן צו דער 5-טער זיצונג.

פינפטע זיצונג, מאנטאג נאכמיטאג.

באריכט פון דער קאמיטע וועגען ארגאניזאציאן און נייע פלענער.

דיסקוסיאן.

זעקסטע זיצונג, דינסטאג פרייט.

באריכט פון רעזאלוציאנעס קאמיטע.

דיסקוסיאן.

וואהלען פאר משערמאן און ווייס-משערמאן צו דער 7-טער זיצונג.

זיבעטע זיצונג, דינסטאג נאכמיטאג.

באריכט פון נאמיניישאן קאמיטע און אנפראגען.

וואהלען.

שלום.

JEWISH PEOPLE'S RELIEF COMMITTEE

National Office: 165 EAST BROADWAY, NEW YORK

ALEX. KAHN	Chairman
SHOLIM ASH	Vice-Chairman
SHEPT. J. GOLDBERG	Treasurer
B. ZUCKERMAN	Manager
ABR. ZUCKER	Secretary

די סטייט באנק

ריסארסעס איבער \$65,000,000

איב איהר מהום ביזנעס מיט אנדערע לענדער אדער איהר
דענקט פערטעסערען אייער ביזנעס דורך אימפארט
אדער עקספארט, זיינט איהר געלאדען זיך צו בענוצען
מיט די אויסערגעווענהליכע פאסיליטעס פון דער סטייט באנק.

יר געבען ארויס לעמערס און קרעדיט, קאמפאראטלע
מערס און קרעדיט, מרעוולערס משעקס און דרעפטס נאך
אלע מהיילען פון דער וועלט.

ד וואס ווילען העלפען זייערע קרובים אין אויסלאנד, בע-
זאנדערס אין פוילען, רומעניע, גאליציע, און משעכא-
סלאוואקיע, קענען שיקען געלד מיט די ביליגסטע רעיסע
דורך דער סטייט באנק.

די פאלגענדע ביינק זיינען אייניגע פון אונזערע קארעספאנד-
ענטס אין אייראנד

ENGLAND

Credit Lyonnais, London.

FRANCE

Comptoir National d'Escompte
de Paris.

BELGIUM

Banque Generale Belge.

SWITZERLAND

Swiss Banking Corporation.

GERMANY

Deutsche Bank, Berlin.

HOLLAND

Rotterdamsche Bank Vereeniging.

CZECHO-SLOWAKIA

Bohmische Union Bank, Prague.

GERMAN AUSTRIA

Wiener Bank Verein, Vienna.

POLAND

Polska Krajowa Kasa Pozyczkowa,
Warsaw.

דינע באנקען זיינען די גרעסטע און שטארקסטע אין זייערע
לענדער. אויב איהר ווילט שיקען געלד צו אייערע פריינד
און קרובים — דאן שיקט דורך אונז, וועט איהר זיין זיכער,
דאס עס וועט שנעל באזארגט ווערען, און מיר רעכענען דעם
ביליגסטען פרייז, לויט דעם מאגעס-קורס.

THE STATE BANK

376 און 378 גרענר סטריט. ניו יארק

ברענטשעס:

100 עסקעס סטריט; 7 וועסט 26טע סטריט;
1400 פינפטע עוו; 158 יוניאן און וועסטשעסטר עוועס.
פיסקין און סטאון עוועניו, ברוקלין.
גרעהעם עוועניו און וועסט סטריט, ברוקלין.

הערעכעניג

בצדתי החזקתי ולא
ארכה (אויב, כ"ו, 8)
אין סיון גערעכטקייט
השלם איז זיך שטארק
און וועל איז נישט
לשוען.

ס'דער וועלן, ס'ד
מוזען זיין געווען
אפילו צו די, צו ווער
מען עס נאכט זיך אונז
צו זיין אונזערעכט.
ווארדען ווילטען.

פרייעלעך ארנאן פון דער אינטערנעשאנאל ליידיעס גארמענט ווארקערס יוניאן

VOL. I. No. 44.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 14, 1919. 14 נאוועמבער

PRICE 3 CENTS

די ווייסט מאכער יוניאן דא- קאל 25 וועהלט אויס א נייע עקזעקוטיווע

הארלעמער ברענטש: מ. ארענשטיין
365
עס זיינען, אלזא, ערוועהלט געווארן
רען 33 מיטגלידער. עס דארפן ער
וועהלט ווערן נאך צוויי פון בראנזוויל
און פון הארלעם, און דאס וועט באלד
געטאן ווערן.
די וואהלען זיינען פארגעקומען אין
אפיס פון דער יוניאן, 16 וועסט 21טע
סט. די מיטגלידער האבען געשטימט
דעם 6טען, 7טען און 8טען נאוועמבער.
פון נאנצען הארצען גראטולירען מיר
דער ניי-ערועהלטער עקזעקוטיווע פון
דיעזער גרויסער יוניאן! די עקזעקוטיווע
איז א זעהר פאראנטווארטליכע קערפער
שאפט. דער נאנצער שיקאל פון דער
יוניאן ליגט פאקטיש אין איהרע הענד.
מיר האפען, אז די עקזעקוטיווע וועט
פארשטעלן איהר פאראנטווארטליכקייט
און דאס זי וועט אויפ'ן בעסטען אופן
דיענען די אינטערעסען פון דער יוניאן,
וואס די גרויס: מעמבערש'פ האט איהר
אנפארטרויט.

אינהאלט-פארצייכנים

גערעכטיגקייט נומער 44.

- זייט 2. די לאגע אין דעם מיינער ספרייט
נ. בוכוואלד.
זייט 3. די זאגענאנטע גארמנט - מ. קא-
ווינסקי. טרויד און ארגאניזאציעס פאר-
גען - מאקס גארבער און ס. קרימקא-
וויין.
זייט 4. ווי די וועלט באוועגט זיך -
דזשוליעט סטארט פוינטין.
זייט 5. א אידישער שפאנדקאנגרעס - א.
גלאנץ. א ברעף פון באסטאן - י. י.
זאריצקי.
זייט 6. ווען מען זאגט משוגע... - ב. י.
גאלדשטיין. עקזעקוטיוו באאד מיטגליד
פון לאקאל 25 - י. שעהנאליץ. קלאוק
שאפ קאליקאציעס פאר'ן 100 מיינער דאל-
פאנד - פיליפ קאפלאוויטש.
זייט 7. צווישן די קלאקמאכער אין באל-
טימאר - א. ד. גלישקאו. לעבען און
געזינדיקייט אין די אפיסעס פון דזשיאנט
באדער - א. סטעה רעפארטער.
זייט 8. א געזיגט נאך ליבע (רעסאנ.) -
פאלינא וואלמי.
זייט 9. טרויד יוניאן באוועגונג פאר די בא-
פרייאונג פון די פאליטישע ארעסטירטע.
זייט 10. פון רעדאקטאר'ס נאכזיגן ביבעל.
זייט 11. דער קוהלען ספרייט און "אונזערע"
קאנגרעס-לויט - ב. מיימאן. ווען זיינען
פרייען א מאניטערעסאנטעס? (עלעיע)
זייט 12. אין דער שטאטער וועלט - דער קרי-
טיקער.
זייט 13. סעקרעטער בארא'ס רעפארט צום
רעזענציע-עלימיראציען מיטגליד אין
באזאלא.
זייט 14. לייזער דער שמיד (סקיצע) - מ.
שמואלזאהל. דער וואס? - א. ל. וואלף-
סאן.
זייט 15. די פרייע-וועלט - ראזע בעדריק
בלינדער. קאליקאציעס צווישנליד
לעד - ד. ק. לעא.
זייט 16. קורצע שמועסען.
זייט 17, 18 און 19 - אדווערטייזמענטס.
זייט 20. אינטערנעשאנאל עדיקאציעסאל דער
פארשטעלן. אן ערקלערונג פון פרעזידענט
שלעזינגער.

אונזערע ערשטע \$35,000 פאר'ן שטאהל סטרייק

ערשטער אינטערנעשאנאל פון דעם, פערטעל-מיליאן דאלאר געגעבען דורך
פרעזידענט שלעזינגער אויף דעם מיטגליד לעצטען שבת אין מעדיסאן
סקווער גארדען - אלעס צוזאמען איז אויף דעם מיטגליד געשאפען גע-
ווארען די סומע פון 169 מיינער דאלאר. - די גרעסטע סומע, וואס
איז אמאל געשאפען געווארען אויף אן ארבייטער-מיטגליד אום צו העל-
ען סטרייקער - מיטגליד אין מעדיסאן סקווער גארדען, אייבערפוען
פון דער גאנצער ארבייטער באוועגונג אין ניו יארק. - א קבלה אויפ'ן
משעק פון וויליאם ז. פאסטער.

שטאל-קעניג גערי וועט נישט נאכגעבען
דאס רעכט פון די ארבייטער זיך צו אר-
גאניזירען און אויסוועהלען זייערע אייגע-
נע פארשטעלער.

פאלגענדען ברעף האט וויליאם ז.
פאסטער צוגעשיקט אין דעם אפיס פון
דער אינטערנעשאנאל:
טייערער פריינד שלעזינגער:

איינגעשלאסען וועט איהר געפינען א
קבלה פאר די 35 מיינער דאלאר, וואס
איינער ארגאניזאציען האט בייגעטראגען
צום שטאל-סטרייק-פאנד. ווי קען איך
איך דאנקען גענוג פאר די גרויסארטיגע
שטיצע אייערע צו די שטאל-ארבייטער
אין זייער העלדישען קאמף איינצופיהרען
וועגנעם עטוואס עהנליכעס צו פריי-
הייט אין דער שטאל-אינדוסטריע? איך
בין זיכער, אז יעדער דאלאר, וואס איהר
וועט אריינלעגען אין דייערע קאמף, וועט
זיך צוריקקעהרען צו אייער ארגאניזאציען
אין אזא אדער אנאנדער פארם כפל כפלים.
דאנקענדיג אייך נאך א מאל, און מיט
די בעסטע ווינשע, פארבלייב איך
בירדער אייערער,
ווייליאם ז. פאסטער,
סעקרעטאר-טראזשורער.

לעצטען שבת האט שטאטגעפונדען
דער גרויסער היסטארישער מיטגליד אין
מעדיסאן סקווער גארדען, ערשטענס, אום
צו שאפען באלדיגע הילף פאר די שטאל-
סטרייקער, און, צווייטענס, אום באקאנט
צו מאכען דעם אמעריקאנער עולם מיט
דעם ריכטיגען צושטאנד פון סטרייק, און
גענעצואוויקען די גאנצע פארקויפטע
קאפיטאליסטישע פרעסע, וועלכע וויל
נישט אנדערש איינריידען דעם גלויביגען
עולם, אז דער שטאל-סטרייק איז שוין
אזוי גוט ווי געבראכען.

ביידע ציעלען פון אים דעם גרויסען
מיטגליד זיינען דערגרייכט געווארען אויפ'ן
בעסטען אופן.

עס איז אמת, אז דער גרויסער מעדי-
סאן סקווער גארדען איז נישט געווען אין
גאנצען פול. דער מיטגליד איז אראפ-
זיירט געווארען עטוואס צו שנעל, אזוי
דאס ער האט נישט געקענט גוט ארווער-
טייזט ווערען. א חוץ דעם איז דער גאנ-
צער סקווער געווען ארומגערינגעלט מיט
א קייט פון פאליסלייט און דעמקעטיוועס,
וועלכע האבען נישט אריינגעלאזען פיעלע
מענשען אונטער דעם פאלשען אויסטרייט,
אז דער גארדען איז שוין איבערפולט, און
הונדערטע ארבייטער זיינען צוריקגעגאנגן
נען, כאטש אין האל איז געווען פלאץ פאר
נאך עטליכע מיינער, אבער אס דאס
אלעס האט דאך וועגן געשטאדט דעם דאס
טייג און אויפ'ן מיטגליד איז געשאפען גע-
ווארען די גאנצע היבשע סומע פון 169
מיינער דאלאר, א סומע, וואס וועט
נישט דערלאזען פאר די נעקסטע פאר ווא-
כען די שטאל-סטרייקער, איבערהויפט
זייערע פרויען און קינדער, צו ליידען
הונגער.

די ערשטע באדייטענדע סומע האט
בייגעשטיצט אונזער אינטערנעשאנאל
דורך איהר פרעזידענט שלעזינגער.

עס איז שוין ביז איצט געזאמעלט גע-
ווארען אויף דעם חשבון פון דעם פערטעל
מיליאן דאלאר, צו וועלכען די אינטער-
נעשאנאל האט זיך פארפליכטעט, 35 טוי-
זענד דאלאר, האט שלעזינגער גלייך דער-
לאנגט דעם משעק. דאן איז געקומען די
אמאלגאמירטער, וועלכע האט שוין געזא-
מעלט הונדערט מיינער דאלאר, און סעק-
רעטער בלאסטערס האט געגעבען א משעק
אויף די סומע, און דאן זיינען געקומען
אנדערע גרעסערע און קלענערע סומען און
זיי אלע האבען גאנץ קלאר געמאכט, אז
די ניו יארקער ארבייטער-באוועגונג וועט
נישט דערלאזען, אז דער שטאל-סטרייק זאל
געבראכען ווערען דורך די הונגעריגקייט,
וואס אנבאטערעט דעם צווייטען פאל,
האבען פיסצעפערט און פאסטער, די
צוויי הויפט-פיהרער פון דעם סטרייק.
דורך זייערע רעדען, איבערצייגט דעם
עולם, אז דער סטרייק, נישט קוקענדיג אויף
אלע אסוריות'דיגע פארפאנגענע, שטעהט
אייסנעצייכענט, אז די ארבייט אין די
מילען ווערט נישט געמאכט, און אז עס איז
ניסא די מינדעסטע אויסזיכט, אז וואל
געמאכט ווערען, אזוי לאנג ווי דער

באסעס אסאסיאישאן פאדערט אן אינדזשאנק שאן געגען דער טשילדערעס דרעסמאכער יוניאן לאקאל 50

דעל, מיט יעדען מאנופעקטורער באזונ-
דער.

דער סכסוך ציהט זיך שוין זייט איי-
ניגע מאנאטען. די יוניאן בעאמטע פון
דעם לאקאל טענה'ן, אז די מאנופעקטור-
רערס אסס'ן האט דעם אגרימענט געברא-
כען. די אסס'ן טענה'ט אבער, אז די
יוניאן האט דעם אגרימענט געבראכען און
איצטער האט די אסס'ן זיך געווענדעט
אין קאורט נאך אן "אינדזשאנקשאן" צו
פארוועהרען דער יוניאן צו רופען סטרייקס
אין די שטעט פון די טשילדערעס דרעס
מאנופעקטורערס.

די הירינג אין קאורט וועט פארקומען
היינט, מיטוואך, דעם 12טען, בעת מיר
שרייבען די שורות, אין דעם ספעשל
טוירס, פארט 1 פון סופרים קאורט, און
עס בלייבט צו זעהן, אויב דער געריכט
וועט דער אסס'ן אזא "אינדזשאנקשאן"
ארויסגעבען געגען דער יוניאן.

די יוניאן וועט אין קאורט פארטרע-
טען עקס קאנגרעסמאן מאיר לאנדאן.
ווי איהר זעהט, פאנגט זיך איצט אן
אין דעל יוניאן-וועלט א נייע סדרה פון
"אינדזשאנקשאנס".

לעצטען ספריינג, אין דער צייט פון
גרויסען ווייטמאכער סטרייק אין ניו
יארק, האט די טשילדערעס דרעסמייקערס
יוניאן לאקאל 50 אויך געהאט א גענע-
ראל-סטרייק, וועלכער איז באלד געסע-
טעלט געווארען דורך א קאלעקטיווען
אגרימענט. דער אגרימענט איז אבער
מיט א פאר מאנאט שפעטער אפגעברא-
כען געווארען און די יוניאן האט אָנגע-
פאנגען פיהרען די געשעפטען אינדיווי-
דועל.

וויכטיגע באקאנטמא- כונג!

די "גערעכטיגקייט" ערשיינט איצט
מיט א טאג פריהער ווי געווענהליך;
מיר געהען צום פרעס מיטוואך אָנ-
שטאט דאנערשטאג, ווי ביז יעצט.
אלע אונזערע ארטיקלע שרייבער,
סעקרעטער פון די לאקאלס און קא-
רעספאנדענטען ווערען דעריבער אויפ-
געפארעט צוצושיקען דעם מאטעריאל
פריהער. מאנאט איז דער שפעט-
סטער טאג וואס מיר קענען אריינלעגן
מען זאכען פאר'ן לויפערנען נומער.
רעדאקציע.

ליידעס טיילארם יוניאן לאקאל 80 פייערס דעם זיענ פון לעצטען סטרייק

די ניו יארקער ליידעס טיילארם און אלטערנישטן שניידער יוניאן, לאקאל 80, האט לעצטען שבת אבענד געפייערט דעם זיענ פון דעם לעצטען זעהר ערפאלגרייך כען סטרייק. דורך דעם לעצטען גענעראל סטרייק פון די ליידעס טיילארם איז דער טרייד ווידער פאלשטענדיג יוניאניזירט געווארען און די יוניאן, ווי די מיטגלידער האבען איצט ווירקליך אלע אורזאכען צו פייערען דעם זיענ. דער זיענ פון די ליידעס טיילארם איז געפייערט געווארן דעם איין ארביטאריע פון די וואשינגטאן אויטווינג הייסקול, דורך א שעהנעם קאנצערט און א פאר פאסיגע רעדען.

דער הויפט בעל שמה פון אווענד איז געווען: אונזער ווייס פרעזידענט סע-מיועל לעפאטוויטש. ברודער לעפאטוויטש איז נישט קיין מיטגלידער פון דעם לאקאל, ער איז אבער מיט דער ליידעס טיילארם יוניאן לאקאל 80, זייט די לעצטע פאר יאהר ענג צוזאמענגעבונדען. ער האט גע-האלטען די יוניאן צוריק אויפלעבען און ער איז געווען דער פיהרער נישט נור פון דעם לעצטען זעהר ערפאלגרייכען סטרייק נור אויך פון א פאר אנדערע סטרייקס וואס די יוניאן האט דורכגעמאכט אין די לעצטע עטליכע יאהר, ביז דער טרייד איז ענדליך ווידער פאלשטענדיג ארגאניזירט געווארן דעם ער און דעריבער באעהרט געווארען מיט'ן כבוד צו זיין דער טשערמאן פון דעם אבענד.

זיענ וואס עס איז געוואונען געווארען דורך דעם לעצטען גענעראל סטרייק. ער האט פארענדיגט מיט א ווארימען אפיעל צו די מיטגלידער, צו שטעהן ווייטער מעסט מיט דער יוניאן, צו זיין אייניג, געטריי און איבערנעבען צו זייער ארגאניזאציע, אין דעם ווייטערען קאמף פאר א שעהנער רען און בעסערען לעבען.

דער עולם האט די רעדע אויפגענומען מיט גרויס ענטוויאזם.

עס האט דאן נאכגעפאלגט דער קאנצערט פון קלאסישער מוזיק, אין וועלכען דער באוואוסטער פידעל-שפיעלער, מאריס ניסקע האט זיך באזונדערס אויסגעצייכענט.

א נאנץ ווארימע באגריסונגס רעדע האט אויך געהאלטען דער סאציאליסטישער דזשאדזש, דזשיקאב פענקין, און עס איז איבעריג צו זאגן, אז ער האט באקומען א גרויסע אוןאציע.

א קורצע רעדע האט אויך געהאלטען מיסעס פענקין, וועלכע איז געלאפען אויפ'ן סאציאליסטישען טיקעט פאר אלערמאן, און די אנוועזענדע האבען זיך פארפליכט מעט צו העלפען איהר פארענדיגען דעם קאמפין.

סעקערעטער אב. באראק און די ווייס פרעזידענטען פאניא מ. קאהן און עלמער ראזענבערג, וועלכע זיינען אנאנסירט גע-ווארען אלס רעדנער, האבען צוגעשיקט טעלעגראמען, ווייל עס איז פאר זיי אונ-מעגליך געווען צו קומען רעדען, זייענדיג פארנומען ביי אנדערע מיטינגען און קאנצערענצען.

א באזונדער באגריסונגס האט ארויסגערופען א טעלעגראמע פון די סטרייקענדע ליידעס טיילארם און אלטערנישטן שניידער פון ניו הייווען, קאנעקט טיקעט. לעצטען שבת איז גראדע זייער סטרייק געסעמלט געווארען מיט א זיענ פאר די ארבייטער, און דיוע סטרייקער האבען צוגעשיקט א באגריסונגס טעלע-גראמע צו זייערע ניו יארקער שוועסטער און ברודער, וועלכע האבען אין דעם זעל-בען טאג געפייערט דעם זיענ וואס זיי הא-בען געוואונען מיט עטליכע וואכען פרי-ער.

אין קורצען, עס איז געווען א שעהנער, גייסטרייכער און גענוסטייכער אווענד, א סטער-רעפארטער.

ענינים פון אונזער אינטערנאצי-אנאל אין דער פרעסע

(שלום פון זייט 6)

פראגע פון וועלכען מיר נעהמען ארויס דעם פאלגענדען אויסצוג:

די דזשענעראל עקזעקוטיוו באארד פון די אינטערנעשאנאל ליידעס נאך-מענט ווארקערס האט ביי איהר לעצטען מיטינג אין באפאלא באשלאסען אןאנער פאנגען א באוועגונג צוריק אויפצובויען דעם אינטערנאציאנאלען פארבאנד פון די נאדעל ארבייטער פון דער נאך-צער וועלט. צו דיווען צוועק וועט דער פרעזידענט פון דער אינטערנעשאנאל ב. שלעזינגער אפפאהרען אין יוראפ, וואו ער וועט זיך שטעלען אין פארבינד-ונג מיט די שניידער יוניאנס אין אלע דארטיגע לענדער און וועט זעבן זיי צו-זאמענצוברענגען אויף אן אינטערנאצי-אנאלען קאנגרעס.

אזא פארבאנד האט שוין איינגעט-ליך עקזיסטירט פאר דער מלחמה. דא-מאלסט זיינען די אמעריקאנער פרויען שניידער געווען פארטראכטען דורך א פארשטעהער פון דער אינטערנעשאנאל, אבער אזוי ווי די שניידער יוניאנס אין אמעריקא זיינען דאמאלס געווען זעהר שוואך, האבען זיי דארטען קיין גרויסען איינפלוס נישט געקענט האבען. איצט אבער ווען די אמעריקאנער פרויען און מענער שניידער האבען די שטארקסטע ארגאניזאציען פון זייערע פאכען אין דער וועלט איז עס ווירקליך זייער פליכט, זיי זאלען ווערען די לייטענדע

גייסטער און צוריק אויפבויען דעם אינ-טערנאציאנאל און איהם אָנציינען די וועג אויף וועלכע ער זאל געהן.

די אינטערנעשאנאל ליידעס נאך-מענט ווארקערס פארדיענט א קאמפלי-מענט פאר דיווער אונטערנעהמונג. עס איז קיין צווייפל נישט, דאס אלע נאך-דעלפאכען פון אלע לענדער וועלען זיך מיט באגריסערונג אפרופען אויף דעם פארזוך דעם אלטען פארבאנד אויפצו-לעבען און עס וועט בלייבען אויף איי-ביג א כבוד פאר די אידישע ליידעס גארמענט ארבייטער אין אמעריקא, אז זיי זיינען געווען די ערשטע דיווע וויכ-טיגע ארבייט אויפצונעהמען.

מיר וועלען זיך נישט אפערען מיט'ן עדיסאריעל שרייבער פון „פארוערטס" אז אונזער אינטערנעשאנאל קומט א קאמ-פלימענט פאר ווידער אָנפאנגען אָס די גרויסע ארבייט, אויף דאס ניי אויפצו-בויען דעם אינטערנאציאנאל פון די נאך-דעלאינדוסטריע פון דער וועלט.

מאכע מענשען קאנען מיינען, אז דאס איז נאך נישט אזא וויכטיגע אונטערנעה-מונג עס זאל זיין ווענען וואס שטארק נתפעל צו ווערען. עס איז אבער נישט אזוי. ווען עס זאל נאך ווירקליך געלינגען אויפ-צובויען אזא אינטערנאציאנאלען פאר-באנד, וואלט ער ברענגען גרויסע נוצען די שניידער ארבייטער איבער דער נאך-צער וועלט. שוין דאס אליין וואס די שניידער ארבייטער, מעהר אפשר ווי די ארבייטער פון אירענדער וועלכען אנדערען פאר וואנדערען אָפּט ארום פון איין לאנד אין צווייטען, מאכט אזא וועלטפארבאנד העכסט ניצליך.

לעטער קעריערס פון ניו יארק פאר די באפרייאונג פון די פאליטישע פריזאנערס

די טעג ווערט שוין ערפענט דער אָפּט פון דער קערפערשאפט, וועלכע עס איז ארגאניזירט געווארען פאר דיווען צוועק פון אלע צענטראלע קערפערשאפ-טען פון די יוניאנס פון גרייטער ניו יארק. די קערפערשאפט שמעלט זיך אויך אין פארבינדונג ווענען דעם מיט דער סאציא-ליסטישער פארטיי, וואו די ארבייט פאר אמנעסטיע פאר די פאל טישע פריזאנערס וועט דורך דעם אָנגעהערן אן ארגאניזיר-טען כאראקטער. גרויסע יוניאנס פון דער אמעריקאן פערדערישטן און לייבאר פאר שפרעכען גרויסע סומען געלד פאר דיווען צוועק.

די לעטער קעריערס יוניאן האט גע-לאזט וויסען דער ניו יארקער סענטראל פערדערישטן יוניאן, אז זי האט אינאך-סירט די רעזאליציע, וואס איז אָנגענו-מען געווארען פון אלע סענטראל באדיס, צו פארלאנגען פון דער פערדעראלער רעג-ירונג אמנעסטיע פאר אלע פאליטישע פרי-זאנערס.

די ניו יארקער לעטער קעריערס פאר-פליכטען זיך צו שטיצען די באוועגונג צו באפרייען די פאליטישע פריזאנערס און וועלען מיטהעלען, אז די באוועגונג זאל ווערען א נאציאנאלע איבער'ן גאנצען לאנד.

גרייסער מאס-מיטינג

אין מעדיסאן סקווער גארדען דיווען שבת אבענד, נאָוועמבער 8טע

פאר די שטאהל סטרייקער

אונטער דער אויפזיט פון אלע גרויסע, צענטראלע קערפערשאפטען פון גרייטער ניו יארק

די יונייטעד קעפ מייקערס יוניאן.

די אינטערנעשיאנאל פארדערס יוניאן.

די וואומענס טרייד יוניאן ליעג

די סאציאליסטישע פארטיי.

די אמעריקאן לייבאר פארטיי.

די סענטראל פערדערישטן יוניאן.

די אינטערנעשיאנאל ליידעס גארמענט ווארקערס יוניאן.

די אמאלגאמיטעד קלאדינג ווארקערס.

די פאראייניגטע אידישע געווערקשאפטען

רעדנער

ע. הילמאן

טש. אירוויין

מאקס פיין

וויליאם פאסטער

דזש. קענגאן

ב. שלעזינגער

עדווארד י. האנא, טשערמאן ס. פ. י.

פרענק פ. וואלש

דזשאן מיטצפערטריק

ארבייטער! קומט צו הילף די שטאל סטרייקערס! שטורמט אויף גאנץ ניו יארק גענען די בלוטיגע אונטערעכטיגקייט וואס ווערט בענאנגען גענען זיי! קומט צום מיטינג פאררופען פון אייערע צענטראלע ארגאניזאציען אין מאסען.

טיקעטס צו בעקומען פריי אין אלע אפיסעס פון די לאקאלס פון דער אינטערנעשיאנאל יוניאן.